

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN

55-56-57-58-59-60-61-62-63-64

VERGADERINGENVANJUNI1993

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

AQUAFIN

BEGROTING

BELEIDSBRIEF GEZINSBELEID

BELGISCH VOORZITTERSCHAP EUROPESE MINISTERRAAD

BIJKOMENDE FEDERALE STEUN AAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BOELWERF VLAANDEREN

DECREET BEHOUD VAN MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

DECREET BESCHERMING ARCHEOLOGISCH PATRIMONIUM

DECREET GOEDKEURING INTERNATIONALE AKTEN

DECREET RUIMTELIJKE ORDENING
GEZINS- EN BEJAARDENHULP

DISCRIMINATIE IN DE
ENERGIETAKS

INTERPELLATIES

MILITAIRE DOMEINEN

TRANSFERS IN DE SOCIALE ZEKERHEID

VERANKERING

VLAANDEREN-EUROPA 2002

WATERVERDRAGEN

ZUID-AFRIKA

Inhoud

Nr. 55 **Maandag 7 juni 1993**

Berichten van verhindering, blz. 2081

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 2081

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 2081

Voorafbeelding door het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 2081

Verslagen

Indiening, blz. 2081

Resolutie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Indiening, blz. 2082

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2082

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2082

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 2082

Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 264 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 4

Voorstel van decreet van mevrouw M. Vogels en mevrouw V. Dua houdende wijziging van de artikelen 2, 12, 15, 16 en 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 162 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 87 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 265 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 88 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 266 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 2083
Spreker : De heer J. De Mol, verslaggever

Motie van orde

Voorstel tot verdaging van een agenda­punt, blz. 2087

Sprekers : de heren A. Denys, G. Car­doen, J. De Mol, J. De Seranno, E. Van Rompuy, minister T. Kelchtermans

Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 264 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 4

Voorstel van decreet van mevrouw M. Vogels en mevrouw V. Dua houdende wijziging van de artikelen 2, 12, 15, 16 en 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende

de organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw

— 162 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 87 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 265 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 88 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 266 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 2089

Sprekers : De heren J. Van Eetvelt, verslaggever, V. Vautmans, P. Tant, mevrouw M. Vogels, de heren J. De Mol, J. De Seranno, J. Caudron, R. Van Rompaey, minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2110

Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 264 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 4

Voorstel van decreet van mevrouw M. Vogels en mevrouw V. Dua houdende wijziging van de artikelen 2, 12, 15, 16 en 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw

— 162 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 87 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 265 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 88 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 266 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 2110

Sprekers : De heren P. Tant, J. De Mol, R. Van Rompaey, J. De Seranno, minister T. Kelchtermans

Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 264 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 4

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2116

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 87 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 265 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2117

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 88 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede­bouw — 266 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2117

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2118

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 2119

Nr. 56 **Dinsdag 8 juni 1993**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2123

Project Vlaanderen-Europa 2002 van de Vlaamse regering

Debat, blz. 2123

Sprekers : de heren E. Van Rompuy, A. Denys, L. Hancké, J. Geysels, E. Baldewijns, F. Dewinter, H. Lauwers, L. Dierickx, minister H. Weckx, minister N. De Batselier, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2146

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 2147

Nr. 57 **Dinsdag 8 juni 1993**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2155

Project Vlaanderen-Europa 2002 van de Vlaamse regering

Debat (Voortzetting), blz. 2155

Sprekers : de heren J. Geysels, E. Van Rompuy, L. Dierickx, P. Van Grembergen, H. Suykerbuyk, R. Van Hoo­land, C. Lisabeth, W. Verreycken, P. Tant, A. Denys, J. De Mol, M. Capoen, J. Ansoms, L. Hancké, J. Caudron, J.-P. Van Rossem, minister-president L. Van den Brande

Motie van aanbeveling, blz. 2183

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2183

Nr. 58 **Woensdag 9 juni 1993**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2185

Interpellaties (Regl. art. 89)

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de discriminatie van onafhankelijke groepen in de sector van de gezins- en bejaardenhulp, blz. 2185
Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, E. De Groot, M. Maertens, minister W. Demeester-De Meyer
Met redenen omklede motie, blz. 2191

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over bijkomende federale steun aan het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, blz. 2191

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, E. Van Rompuy, J. Van Hautthem, H. Schiltz, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie, blz. 2196

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het invoeren van een energietaks op het privé-energieverbruik ter compensatie van de concurrentie- en tewerkstellingsbevorderende maatregelen door de federale regering, blz. 2196

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, J. Geysels, minister-president L. Van den Brande

Interpellatie van mevrouw V. Dua tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over een mogelijke afbouwstrategie voor de fosfaatindustrie, blz. 2198

Sprekers : mevrouw V. Dua, minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2204

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 2205

Nr. 59 **Woensdag 9 juni 1993** **Middagvergadering**

Berichten van verhindering, blz. 2209

Samenstelling van een commissie

Wijziging onder de plaatsvervangende leden, blz. 2209

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer J. Caubergs tot

de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over een vrije dag voor Genkse leerlingen ter gelegenheid van een islamitische feestdag, blz. 2210

Actuele vraag van de heer L. Appeltans tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de stopzetting van het Kodaly-project in het muziekonderwijs, blz. 2211

Actuele vraag van de heer J. Tavernier tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over een eventuele bevrozing van het aantal lessen in het HOKT, blz. 2212

Actuele vraag van de heer H. Van Dierden tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Duwvaartracé, blz. 2213

Actuele vraag van de heer G. Vermassen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de werkgelegenheid in het Maastrand, blz. 2214

Actuele vraag van de heer G. Lisabeth tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de resultaten van de Groep Begemann, blz. 2215

Actuele vraag van de heer J. Laverge tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de financiering van de opstarting van de Boelwerf, blz. 2216

Actuele vraag van de heer P. Chevalier tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de huisvuilverbrandingsoven in Brugge, blz. 2217

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het bermbeheer, blz. 2218

Actuele vraag van de heer J. Van Hautthem tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de vernietiging van een gemeenteraadsbesluit van Sint-Martens-Latem, blz. 2219

Actuele interpellaties (Regl. art. 79)

Actuele interpellatie van de heer H. Candries tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en

Externe Betrekkingen, over de verankeringsstrategie van de Vlaamse regering
Actuele interpellatie van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de eventuele privatisering van de GIMV en andere overheidsbedrijven

Actuele interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de mogelijke oprichting van een ankerholding, blz. 2220

Sprekers : de heren H. Candries, A. Denys, E. Van Rompuy, L. Barbé, H. Schiltz, L. Hancké, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie, blz. 2231

Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 79 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw – **264** (1992-1993) – Nrs. 1 tot 4

Hoofdelijke stemming, blz. 2231

Sprekers : de heren V. Vautmans, J. De Mol, A. Denys, J. Van Eetvelt, J. Valkemers, mevrouw M. Vogels, de heren L. Bril, W. Goossens, J. Caubergs, L. Van Nieuwenhuysen, W. Seeuws

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 87 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw – **265** (1992-1993) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 2235

Ontwerp van decreet houdende aanvulling met een artikel 88 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw – **266** (1992-1993) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 2236

Voorstel van resolutie van de heer P. Dewael betreffende de sanering van de mijn-terreinen – **342** (1992-1993) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 2237

Spreker : de heer P. Dewael

Met redenen omklede motie van de heer H. Van Dierden tot besluit van de op **25** mei 1993 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de politisering van de regionale televisie – **352** (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2238

Met redenen omklede motie van de heer P. Chevalier tot besluit van de op 25 mei 1993 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brussel-

se Aangelegenheden, over de politisering van de regionale televisie
— 353 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2239
Spreker : de heer F. Van den Eynde

Met redenen omklede motie van de heer S. Platteau c.s. tot besluit van de op 26 mei 1993 door de heer S. Platteau gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de gemeentelijke opcentiemen op de vennootschapsbelastingen
— 354 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 2240
Sprekers : de heren S. Platteau, J. Valkeniers, E. Van Rompuy, C. Lisabeth

Met redenen omklede motie van de heer H. Van Dienderen c.s. tot besluit van de op 26 mei 1993 door de heer H. Van Dienderen gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, en de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staats-hervorming, over mogelijke maatregelen ter bevordering van het gebruik van de fiets,
— 356 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2244
Sprekers : de heren H. Van Dienderen, A. Denys

Met redenen omklede motie van de heer H. Van Dienderen c.s. tot besluit van de op 27 mei 1993 door de heer H. Van Dienderen gehouden actuele interpellatie tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staats-hervorming, over het afschaffen van een reeks weekenddiensten door De Lijn
— 357 (1992-1993) — Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 2246

Motie van aanbeveling van de heer F. Dewinter c.s. tot besluit van het op 8 juni 1993 gehouden debat over het project Vlaanderen-Europa 2002 van de Vlaamse regering
— 360 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2247
Spreker : de heer F. Dewinter

Voorstel van resolutie van de heer P. Dewael betreffende de sanering van de mijn-terreinen
— 342 (1992-1993) — Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 2248
Sprekers : de heren P. Dewael, J. Ulburgs, minister-president L. Van den Brande

Actuele interpellaties (Regl. art. 79) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse

Aangelegenheden, over de stakingen en de dienstregeling van de brug- en sluis-wachters, blz. 2249

Sprekers : de heer R. Van Hooland, minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2252

Nr. 60 **Maandag 21 juni 1993**

Berichten van verhindering, blz. 2253

Ontwerp van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 2253

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 2253

Beleidsbrief
Indiening en verwijzing, blz. 2253

Verslagen
Indiening , blz. 2253

Memorandum
Indiening , blz. 2254

Besluit van de Vlaamse Executieve
Indiening en verwijzing, blz. 2254

Kennisgeving van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 2254

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 2254

Kennisgevingen van het Arbitragehof
Indiening , blz. 2255

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)
Indiening, blz. 2255

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2255

Ontwerp van decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium — 258 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 5

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende bescherming van het archeologisch patrimonium
— 46 (IZ 1992) — Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking, blz. 2256

Sprekers : mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, verslaggever, de heren J. De Mol, J. De Seranno, J. Caudron, J. Eeman, F. Van den Eynde, minister J. Sauwens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2267
Sprekers : de heren J. De Mol, J. De Seranno, minister J. Sauwens

Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud

van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972
— 307 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 2276
Sprekers : de heer J. De Mol, verslaggever, minister J. Sauwens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2277
Sprekers : de heren J. De Mol, J. De Seranno, minister J. Sauwens

Interpellaties (Regl. art. 89)

Interpellatie van de heer D. Ramoudt tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staats-hervorming, over de exploitatie van bijzondere vormen van geregeld vervoer, blz. 2280

Sprekers : de heren D. Ramoudt, J. De Mol, minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staats-hervorming, over de rol van de minister van Staatshervorming, blz. 2285

Sprekers : de heren F. Dewinter, G. Annemans, minister J. Sauwens

Met redenen omklede motie, blz. 2292

Interpellatie van de heer M. Capoen tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staats-hervorming, over de bescherming als landschap van het militair domein van Lombardsijde

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de stand van zaken betreffende het dossier militaire domeinen, blz. 2293

Sprekers : de heer M. Capoen, mevrouw M. Vogels, de heren J. De Mol, J. Demeulenaere, minister J. Sauwens, minister T. Kelchtermans

Met redenen omklede motie, blz. 2301

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2301

Bijlage
Vragen om uitleg, blz. 2303

Nr. 61 **Dinsdag 22 juni 1993**
 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2315

Interpellaties (Regl. art. 89)

Interpellatie van de heer J. Geysels tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over problemen naar aanleiding van de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de NV Aquafin, blz. 2315

Sprekers : de heren J. Geysels, A. Denys, J. Van Eetvelt, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer J. Van Eetvelt tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de achterstand bij de uitbetaling van de huisvestingspremies ingevolge de inwerktreding van het nieuwe premiestelsel op 1 april 1993, blz. 2323

Sprekers : de heer J. Van Eetvelt, minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2325

Nr. 62

Dinsdag 22 juni 1993
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2327

Interpellaties (Regl. art. 89)

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over problemen met de privé-partner in de NV Boelwerf-Vlaanderen, Interpellatie van de heer C. Lisabeth tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verbintenissen van de groep Begemann inzake de Boelwerf, blz. 2327

Sprekers : de heren A. Denys, C. Lisabeth, F. Wymeersch, E. Van Rompuy, L. Barbé, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede moties, blz. 2337

Motie van orde

Voorstel tot aanvulling van de agenda, blz. 2337

Interpellaties (Regl. art. 89) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer H. Suykerbuyk tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de houding van de Vlaamse regering naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in Zuid-Afrika, blz. 2337

Sprekers : de heren H. Suykerbuyk, D. Van der Maelen, J. Valkeniers, S. Platteau, P. Van Grembergen, F. Dewinter, mevrouw M. Aelvoet, de heer J. Geysels, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede moties, blz. 2353

Beleidsbrief Gezinsbeleid

— 313 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Debat, blz. 2353

Sprekers : mevrouw A. Leysen, de heer G. Anthuenis, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heer L. Van Nieuwenhuysen, mevrouw L. Maximus, de heer M. Maertens, minister W. Demeester-De Meyer

Motie van aanbeveling, blz. 2364

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2364

Nr. 63

Woensdag 23 juni 1993

Berichten van verhindering, blz. 2365

Ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 19-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 18 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 19-B (1992-1993) — Nrs. 1 tot 7

— 20-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2 (Aangepaste administratieve begroting)

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende maatregelen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1993

— 335 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 2365

Spreker : de heer J. Taylor

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2365

Ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 19-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 18 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 19-B (1992-1993) — Nrs. 1 tot 7

— 20-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2 (Aangepaste administratieve begroting)

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende maatregelen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1993

— 335 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 2366

Sprekers : de heren J. Taylor, S. Platteau

Motie van orde

Vraag over coördinatie van de werkzaamheden van de Raad met die van de Wetgevende Kamers, blz. 2369

Sprekers : de heren H. Schiltz, E. Van Rompuy, R. Daems

Ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 19-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 18 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 19-B (1992-1993) — Nrs. 1 tot 7

— 20-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2 (Aangepaste administratieve begroting)

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende maatregelen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1993

— 335 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 2370

Sprekers : de heren S. Platteau, H. Schiltz, E. Van Rompuy, A. Denys, F. Van den Eynde, W. De Vlieghe, L. Hancké, R. Van Hooland, minister W. Demeester-De Meyer

Ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 19-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2380

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 18 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2381

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)
— 19-B (1992-1993) — Nrs. 1 tot 7
— 20-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2 (Aangepaste administratieve begroting)
— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2381

Ontwerp van decreet houdende maatregelen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1993

— 335 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2390

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2391

Nr. 64 **Donderdag 24 juni 1993**

Berichten van verhindering, blz. 2393

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 2393

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer R. Swinnen tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over archeologisch onderzoek langs het SST-tracé in Bierbeek, blz. 2394

Actuele vraag van de heer F. Dewinter tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over een arbeidsvergunning aan een illegale vreemdeling, blz. 2394

Actuele vraag van de heer L. Barbé tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de kwaliteit van het strandwater, blz. 2395

Actuele vraag van de heer J. Vandeurzen tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het moratorium op de zwaar-medische diensten, blz. 2396

Actuele vraag van de heer G. Anthuenis tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de geplande productie-afbouw van de n.v. Cabrita in Zele, blz. 2398

Actuele vraag van de heer J. Vande Lanotte tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en

Externe Betrekkingen, over de aanvraag tot erkenning van doelstelling 5b-gebieden, blz. 2399

Actuele vraag van de heer J. Laverge tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het preventief bedrijfsbeleid, blz. 2400

Actuele vraag van de heer E. Van Vaeerenbergh tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het spoedprogramma van Vlabinvest

Actuele vraag van de heer F. Dielens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het spoedprogramma van Vlabinvest, blz. 2400

Actuele vraag van de heer E. Schuermans tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over parkeersystemen met dubbel tarief, blz. 2402

Actuele vraag van de heer W. Verreycken tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over reclame voor pepmiddelen op TV, blz. 2403

Actuele vraag van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de erkenning van regionale televisie-omroepen, blz. 2403

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de culturele agenda van België bij het voorzitterschap van de Europese Ministerraad, blz. 2404

Actuele interpellaties en toegevoegde actuele vraag (Regl. art. 79 en 77)

Actuele interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, en de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de nieuwe cijfers inzake de sociale transfers

Actuele interpellatie van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de bekendgemaakte cijfers inzake de geldstroom van Vlaanderen naar Wallonië via de sociale zekerheid

Toegevoegde actuele vraag van de heer J. Gabriels tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse rege-

ring, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de transfers in de sociale zekerheid, blz. 2406

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, A. Denys, J. Van Hauthem, J. Gabriels, E. Van Rompuy, F. Vandebroucke, J. Peeters, J. Geysels, H. Schiltz, minister-president L. Van den Brande, minister J. Sauwens

Met redenen omklede moties, blz. 2417

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :

1. De Europese Overeenkomst waarbij een associatie wordt tot stand gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de republiek Hongarije anderzijds, en Bijlagen I, II, III, IV, v, VI, VII, VIII, IX, x, XI, XII en XIII, Protocollen 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7, en Slotakte met veertien Gemeenschappelijke verklaringen, twee Akkoorden onder de vorm van wisseling van brieven en twee Briefwisselingen, twee Verklaringen van de Gemeenschap, vier Verklaringen van Hongarije en Brief van de Regering van Hongarije, gedaan te Brussel op 16 december 1991;

2. de Europese Overeenkomst waarbij een associatie wordt tot stand gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de republiek Polen anderzijds, en Bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII en XIII, Protocollen 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7, en Slotakte met vijftien Gemeenschappelijke verklaringen, twee Akkoorden onder de vorm van wisseling van brieven twee Verklaringen van de Gemeenschap, drie Verklaringen van Polen en Brief van de Regering van Polen, gedaan te Brussel op 16 december 1991.

— 351 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 2418

Spreker : de heer H. Suykerbuyk, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2418

Hoofdelijke stemming, blz. 2419

Ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 19-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 2420

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 18 (1992-1993) — Nrs 1 en 2

— 21 (1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Hoofdelijke stemming, blz. 2421

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 13 (1992-1993) — Nr. 1 (Toelichting)

— 19-B (1992-1993) — Nrs. 1 tot 7
— 20-A (1992-1993) — Nrs. 1 en 2 (Aangepaste administratieve begroting)
21(1992-1993) — Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Hoofdelijke stemming, blz. 2421

Voorstel van motie van overeenstemming
Hoofdelijke stemming, blz. 2422

Ontwerp van decreet houdende maatregelen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1993

— 335 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 2422

Ontwerp van decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium
— 258 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 8

Aangehouden stemmings, blz. 2422

Sprekers : de heren J. Eeman, J. De Seranno

Hoofdelijke stemming, blz. 2426

Spreker : de heer A. Denys

Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972

— 307 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmings, blz. 2427

Sprekers : de heren A. Denys, J. De Mol

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 9 juni 1993 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de discriminatie van onafhankelijke groepen in de sector van de gezins- en bejaardenhulp

— 363 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 2428

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, E. De Groot

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Rompuy c.s. tot besluit van de op 9 juni 1993 door de heer P. Van Grembergen gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over bijkomende federale steun aan het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest

— 364 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2431

Met redenen omklede motie van de heer A. Denys tot besluit van de op 9 juni 1993 door de heer A. Denys gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de eventuele privatisering van de GIMV en andere overheidsbedrijven

— 365 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2432

Sprekers : de heren A. Denys, L. Barbé, E. Van Rompuy, F. Wymeersch

Met redenen omklede motie van de heer L. Barbé tot besluit van de op 9 juni 1993 door de heer L. Barbé gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de mogelijke oprichting van een ankerholding

— 366 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2435

Motie van aanbeveling van mevrouw A. Leysen c.s. tot besluit van het op 22 juni 1993 gehouden debat over de Beleidsbrief Gezinsbeleid

— 313 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 2436

Spreker : de heer G. Anthuenis

Voorstel van resolutie van de heer J. Van Hauthem betreffende de werking van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

— 374 (1992-1993) — Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 2438

Sprekers : de heren J. Van Hauthem, A. Denys, P. Van Grembergen, E. Van Rompuy

Actuele interpellaties (Regl. art. 79)
(Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over diens overleg met minister-president Lubbers betreffende de Waterverdragen, blz. 2439

Sprekers : de heren L. Hancké, G. Annemans, G. Geens, J. Ansoms, minister-president L. Van den Brande

Actuele interpellatie van de heer G. Geens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over maatregelen betreffende de deelname van de Vlaamse ministers aan de Europese Ministerraad vanaf 1 juli 1993

Actuele interpellatie van de heer F. Van den Eynde tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de mogelijke gemeenschappelijke actie van de Vlaamse Executieve en de Waalse Gewestexecutieve rond het Belgisch voorzitterschap van de Europese Ministerraad, blz. 2443

Sprekers : de heren G. Geens, G. Annemans, F. Van den Eynde, J. Van Hauthem, minister-president L. Van den Brande

Actuele interpellatie van de heer M. Maertens tot de heer L. Van den Brande,

minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de ~~GIMV~~ dochter Fishlink, blz. 2450

Sprekers : de heren M. Maertens, D. Ramoudt, H. Olaerts, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie, blz. 2455

Actuele interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de toepassing van de op 9 juni 1993 door de Vlaamse Raad aangenomen ontwerpen van decreet houdende aanvulling en wijziging van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, blz. 2455

Sprekers : de heer J. De Mol, minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2458

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 2459

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14.00 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

E. Flamant , J. Timmermans : gezondheidsredenen ;

E. Derycke, F. Dielens : buitenslands ;

P. Berben, J. Vande Lanotte : ambtsverplichtingen ;

J. Laverge : familieverplichtingen.

INTERPELLATIES (Regl. art. 89)

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over problemen met de privé-partner in de NV Boelwerf-Vlaanderen

Interpellatie van de heer C. Lisabeth tot de heer L. Van den Brande, mi-

nister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de verbintenissen van de Groep Begemann inzake de Boelwerf

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Denys tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over problemen met de privé-partner in de NV Boelwerf-Vlaanderen en van de heer Lisabeth tot minister-president Van den Brande over de verbintenissen van de Groep Begemann inzake de Boelwerf.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, toen de minister-president op 17 februari 1993 werd geïnterpeleerd over het akkoord inzake de nieuwe NV Boelwerf Vlaanderen, bleek hij zo zelfverzekerd, dat elke opmerking van onzentwege werd overbluft.

Mijnheer de minister-president, onze kritiek op de niet correcte toepassing van de één frank-één frank regel werd genegeerd. Onze vragen over de goedkeuring van de Europese Commissie werden weggelachen en onze bedenkingen bij de groep Begemann als private partner werd als ondeskundig afgescheept.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Denys, wanneer u de

Handelingen of het Beknopt Verslag natrekt, kan u vaststellen dat ik nooit een bedenking van u heb weggehoord. Wij hebben altijd met de nodige ernst over dit dossier gesproken.

De heer A. Denys : Iedereen die kritiek durfde leveren, werd aangevallen en werd als nestbevuiler beschouwd. Nu, nog geen vijf maanden later, zijn de kritische vragen van toen verre van overbodig of verre van ondeskundig. Integendeel, ze zijn prangend actueel, beangstigend en extreem pertinent.

Vandaag is het duidelijk : het dossier NV Boelwerf Vlaanderen is een dossier van blufpoker en duistere constructies.

Blufpoker vanwege de NV Begemann en vanwege de Vlaamse minister-president .

Blufpoker die duister politiek **affairisme** op grote schaal moet toedekken. Blufpoker, grof gespeeld op de rug van Vlaamse belastingbetalers en op de rug van de werknemers van Boelwerf. Goede politici en zakenmensen mogen en moeten zelfverzekerd overkomen. Wanneer ze het goed doen, verdienen ze, tot welk kamp ze ook behoren, onze achting. Maar politici en zakenmensen die zichzelf opblazen en op basis van onwaarheden of allerlei trucs massaal overheidsgeld krijgen, dat is precies de houding van de minister-president en van de groep Begemann in het dossier Boelwerf, verdienen onze minachting.

Mijnheer de minister-president, op 17 februari jongstleden hebt u gezegd

Denys

dat het uitsplitsen van het sectoriële beleid en het bedrijfsbeleid de essentie is van het scheepsbouwbeleid. U beweerde dat financiële ondersteuning pas kan als er een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de subsidiëring in het kader van de redding van de sector, dat moet in een Europese context gebeuren, en anderzijds de subsidiëring van een bedrijf in moeilijkheden, dat moet in een Vlaamse context plaatsgrijpen, met name op basis van de Vesoc-richtlijn.

De enige die geen onderscheid maakt tussen de sectoriële en de bedrijfsbenadering is Begemann zelf. De voorzitter van Begemann, de heer Deleye zegt, ik citeer : Er komt geen geld van Begemann als de Europese beslissing niet gunstig is, einde citaat. Met andere woorden Begemann is maar geïnteresseerd in de Boelwerf als de Europese subsidies kunnen worden binnengerijfd. Hij legt dus een rechtstreeks verband tussen de sectoriële ondersteuning en de bedrijfsinvestering. Dit gaat lijnrecht in tegen wat u op 17 februari 1993 hebt verklaard en tegen de letter en de geest van artikel 7 van de richtlijn van 21 december 1990 van de Europese Raad betreffende de steunverlening aan de scheepsbouw. Deze dient evenwel niet om één enkel bedrijf te redden, maar om de hele sector op gelijkmatige wijze meer kansen te bieden. Door de private inbreng in Boelwerf afhankelijk te maken van de Europese goedkeuring maakt Begemann van de sectoriële steun een typische bedrijfssubsidiëring.

Maar er is meer. Begemann wil niet alleen wachten op de Europese goedkeuring om te beslissen, maar hij wil ook de risico's maximaal in de schoenen schuiven van de Vlaamse overheid en de Vlaamse overheidsholdings gebruiken om kapitaal te vinden die de groep nu niet meer kan vinden bij de Nederlandse banken. Hiermee komen wij bij het tweede boerenbedrog, met name de toepassing van de één frank-één frank regel of een evenredige inspanning van de overheid en private groep.

De redding van Boelwerf kost nu

reeds 9 miljard frank aan de overheid, meer bepaald 4,5 miljard frank aan de Belgische overheid met onder meer 2 miljard frank aan sociaal passief en brugpensioenen en 4,5 miljard frank aan de Vlaamse overheid via de scheepskredieten voor het voortzetten van de werkzaamheden van de werf. Daarenboven is er nog de bankwaarborg voor het brugpensioen. De NV Begemann heeft tot op heden nog geen inbreng gedaan.

Gimvindus prefinanciert op het ogenblik alles op basis van Begemann-aandelen die zullen worden ingebracht. De heer Deleye beweerde wel dat er een kapitaalbreng zal gebeuren op het ogenblik dat een Europese goedkeuring wordt gegeven. Maar dat lijkt het zoveelste spelletje blufpoker te zijn, dat Begemann de voorbije jaren trouwens met al zijn aandeelhouders heeft gespeeld.

De bankschulden van deze groep hebben bij de Nederlandse banken een dergelijk wantrouwen veroorzaakt, dat de geldkraan er werd toegedraaid. De groep Begemann is verplicht geweest in het buitenland naar vers kapitaal op zoek te gaan. In Engeland hebben ze nieuw kapitaal kunnen vinden bij de institutionele beleggers. Dat is wat ook hier in Vlaanderen in samenwerking met de overheidsholding Gimvindus is gebeurd. Het spitsvondige van het systeem bestaat erin dat het Begemann-aandeel bij Boelwerf geprefinancierd wordt door Gimvindus in ruil voor Begemann-aandelen. De organisatie van deze aandelentransactie vertoont opvallend veel gelijkenis met de participatie van de KS bij Superclub. Er wordt overheidsgeld belegd in aandelen die aan een zeer scherpe daling onderhevig zijn. Het Begemann-aandeel is op minder dan twee jaar tijd van 150 gulden tot minder dan 28 gulden gezakt. Daarover straks meer.

Mijnheer de minister-president, mijn vragen zijn tweevoudig. Blijft u ondanks de naakte cijfers nog steeds beweren dat Vesoc-richtlijn wordt toegepast ? Blijft u beweren dat er een evenredige inspanning is van de Vlaamse overheid en van de privé-groep Begemann ?

Was u er verder van op de hoogte dat de groep Begemann aandelen wilde inbrengen ter betaling van zijn aandeel in de NV Boelwerf ? Zo niet, voelt u zich dan niet bedrogen door de Gimvindus-onderhandelaars ? Wat heeft uw regeringscommissaris in de raad van bestuur van Gimvindus hieromtrent gezegd ? Deze zaken zijn toch prangend aan de orde.

Collega's, voor de toekomstige investering van 1,5 miljard frank gespreid over drie jaar, weigert de moederholding Begemann geld te geven aan het dochterbedrijf. De moederholding zelf wil dus geen risico nemen maar hevelt het via Gimvindus over naar de Vlaamse belastingbetaler.

Die overdracht wordt overigens op een bijzonder spitsvondige manier georganiseerd. Mijnheer Deleye heeft hiervoor twee trukken.

Ofwel kan Gimvindus zich bij de banken garant stellen voor het Begemannaandeel, ofwel schrijft de dochteronderneming van Begemann nieuwe aandelen uit, die in pand worden gegeven aan Gimvindus. Bij de twee voorgestelde werkwijzen ligt het risico telkens bij de overheid, steeds bij Gimvindus en nooit bij Begemann. De moederholding neemt geen enkel risico, laat de dochtermaatschappij nieuwe aandelen uitschrijven en rekent erop dat de waarde ervan zou moeten gewaarborgd zijn door Gimvindus. De reden daarvoor ligt voor de hand. In de beurswereld is er vandaag niemand die zijn geld zou willen riskeren in nieuwe aandelen van een dochtermaatschappij van Begemann, ook niet als ze NV Boelwerf heet. Deze ochtend heb ik een interessant artikel gelezen van de hand van de heer Devriese van de Nederlandse Vereniging van Effectenbezitters. De auteur schrijft : Van den Nieuwenhuysse – de grote baas van Begemann is altijd gezien als de man met de gouden handjes. Hij kon op wonderbaarlijke wijze zieltogende bedrijven weer op de been krijgen. Nu is gebleken dat hij ook kan falen. Einde citaat. Hij voegt er verder aan toe : Tenslotte is niemand onfeilbaar. Wat nu het sterkst tegen hem werkt is dat zijn verhalen niet kloppen. Einde citaat. Hij heeft beweerd dat het allemaal goed ging bij Begemann en dit

Denys

is achteraf onwaar gebleken. Dat heeft meer kwaad bloed gezet, dan de mislukkingen waarmee hij de jongste tijd wordt geconfronteerd. Joop Van den Nieuwenhuysse, de grote chef van Begemann, wordt in beursmiddens niet meer als geloofwaardig aangezien, omdat hij de mensen belogen heeft.

Collega's, de constructie voor de inbreng van privékapitaal houdt geen enkel risico in voor de privégroep en wordt volledig gedekt door Gimvindus. Hoe kan dan het principe van een gelijkwaardige inbreng van overheid en privé-partner worden hooggehouden ?

Alleen als Begemann zelf geld op tafel legt, kunnen we zekerheid hebben over een volledig gedeeld risico. Of dat geld nu afkomstig is uit de verkoop van bedrijven of uit leningen, het moet cash op tafel komen. Als mijn inlichtingen juist zijn, heeft de overheid al één miljard frank voorgesloten door de betaling van twee schijven van 500 miljoen frank. Binnenkort moet de derde schijf van 500 miljoen frank worden uitbetaald.

Mijnheer de minister-president, u kan zich niet permitteren die 500 miljoen frank uit te betalen, zonder dat Begemann zelf eerst geld op tafel legt.

Collega's, voor ons is het duidelijk, zonder cash geld van Begemann, zonder evenwaardige inbreng van Begemann, mag de derde schijf niet worden uitbetaald. Geen frank overheidsgeld mag nog verdwijnen in een constructie die uitblinkt in misleiding en volksbedrog.

Mijnheer de minister-president, onze fractie zal een met redenen omklede motie indienen, waarin wij het Vlaamse parlement oproepen u te dwingen elke verdere eenzijdige inbreng van overheidsgeld te staken zolang Begemann niet met cash geld over de brug komt.

Mijnheer de voorzitter, ik weet dat lichtzinnig omspringen met beschuldigingen gevaarlijk is, maar het stilzwijgen bewaren als er ontoelaatbare

zaken gebeuren is dodelijk voor onze democratie. Daarom zal onze fractie niet langer zwijgen.

Mijnheer de minister-president, u zit gevangen in het web van het politiek affairisme gespannen door GIMV, Gimvindus en Begemann.

Collega's, hoe geloofwaardig is een figuur als de heer Deleye als hij op één en dezelfde persconferentie drie petjes draagt, het petje van de voorzitter van de privé-groep Begemann, het petje van de voorzitter van de NV Boelwerf Vlaanderen en het petje van de voorzitter van de NV KS. Drie bedrijven met specifieke problemen en eigen belangen die door elkaar geweven raken. De belangenvermenging kan ik vandaag niet bewijzen, maar ze kijkt om de hoek, want de heer Deleye is door zijn functies rechter en partij geworden over dossiers waarmee zowel privébelangen als overheidsbelangen gemoeid zijn. Miljarden frank overheidsgeld staan hier op het spel.

Een belangenvermenging op een zo grote schaal heb ik nog nooit meegeemaakt. Het proces van de heer Deleye zal ik hier niet maken, maar dit kan niet door de beugel. Een Westvlaams spreekwoord zegt : t'Is te laat geklaagd, als ge de kat bij de melk zet. Dat is wat er hier gebeurt. Als de heer Deleye voldoende bedrijfsethiek aan de dag zou leggen, dan zou hij om belangenvermenging te voorkomen zelf ontslag nemen uit die ondernemingen. Die ethiek kent hij blijkbaar niet en de Vlaamse regering sluit haar ogen.

De belangenvermenging is echter te opvallend om er als overheid aan voorbij te gaan. Het ganse spinneweb rond GIMV, Gimvindus, Begemann, KS getuigt van politiek affairisme van het ergste soort.

Mijnheer de minister-president, u zou er best aan doen opheldering te brengen in de vele onopgeloste vragen. Waarom heeft Begemann nu juist gewezen premier Martens als commissaris aangetrokken ? Waarom heeft de Vlaamse regering nu juist Begemann als partner voor de NV Boelwerf aangetrokken en waarom geen ander Vlaams concern ?

Waarom heeft u op 17 februari verklaard dat Begemann de grootste waarborgen voor investeringen bood terwijl nog niemand een echt investeringsplan had gezien ? Waarom hebt u in februari 1993 voor Begemann gekozen terwijl vanaf augustus 1991 iedereen wist dat deze groep zich in grote moeilijkheden bevond ? Iedereen die het economische leven in Nederland een beetje volgt, was op de hoogte van de ombuiging in de groep en de ermee gepaard gaande koersdaling van het aandeel.

Mijnheer de minister-president, welke waarborgen hebt u dat identieke activiteiten van de bedrijven uit de Begemannholding binnen Boelwerf en KS, zoals tankbouw en bepaalde studieprojecten, niet zullen leiden tot belangenvermenging ?

Collega's, vandaag betaalt de Vlaamse overheid voorschotten, terwijl de Begemanngroep zijn verplichtingen niet nakomt.

Mijnheer de minister-president, waarom wachten wij niet tot Europa de toelating geeft voor het betalen van die voorschotten ? Hoe komt het dat de Vlaamse overheid wel en de privé-groep niet betaalt ? Mag u subsidiëren zonder fiat van de Europese overheid ? Volgens Begemann kan dat niet, maar voor de Vlaamse overheid kan het wel.

Mijnheer de minister-president, het zijn misschien vervelende vragen, maar u doet er best aan niet rond de pot te draaien. Ik denk, zonder overdrijven, dat uw neus al een beetje geschonden is door deze zaak, maar het ontwijken van deze vragen zou echter wel eens uw politieke hoofd kunnen kosten. De waarheid zal u blijven achtervolgen. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer C. Lisabeth (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het slechtste wat vandaag kan gebeuren, is het formuleren van voorstellen die de paniek verder zouden opdrijven.

De laatste persberichten hebben een paniekstemming veroorzaakt. We

Lisabeth

zouden er dus goed aan doen enige opheldering ter zake te vragen aan de minister-president.

Mijnheer de minister-president, reeds op 9 juli heb ik u een vraag gesteld over de Begemann-groep naar aanleiding van een sterke winstdaling van de groep in 1992, naar aanleiding van de intentie van de groep om zich tot enkele kernactiviteiten te beperken, waaronder de scheepsbouw niet uitdrukkelijk was vermeld, en naar aanleiding van de betaling van de GIMV-aandelen in Volvo-Cars Sint-Truiden met Begemann-aandelen. Gekoppeld aan de waardedaling van deze aandelen rees hier uiteraard een probleem.

Mijnheer de minister-president, ik heb u toen gevraagd of u zich ervan had kunnen vergewissen of de continuïteit in de Boelwerf en in Volvo-cars verzekerd was. Uw antwoord hierop was bevestigend.

Op de tweede vraag of de verhandeling van de Volvo-Carsaandelen tegen Begemann-aandelen voldoende waarborgen inhield tegen verliezen voor de GIMV, klonk uw antwoord minder zeker.

Gezien de nieuwe feiten en de vele verklaringen van de laatste dagen omtrent Boelwerf is het wenselijk dat u vandaag duidelijkheid brengt in de zaak Begemann. Een belangrijk nieuw feit is dat **én** de kapitaalinbreng van Begemann in de NV Boelwerf, **én** haar participatie in de investeringen door Gimvindus zouden gefinancierd worden in afwachting van een eventuele terugbetaling in Begemann-aandelen. Deze transactie heeft heel wat commentaren uitgelokt in de pers, alsook nieuwe verklaringen van Gimvindus en van de GIMV, van de Boelwerfdirectie en van de voorzitter van de raad van bestuur van Boelwerf en zelfs van de curator. Echte duidelijkheid brachten deze verklaringen niet.

Met de verklaring van curator Van Buggenhout dat het tijd wordt dat de waas van geheimzinnigheid rond het dossier optrekt, ben ik het eens. Hij betreurt dat deze waas rond het dos-

sier blijft hangen. Geruststellende duidelijkheid zou in de eerste plaats heilzaam zijn voor de werf, die in de komende maanden naar nieuwe opdrachten moet uitkijken.

Mijnheer de minister-president, die duidelijkheid is de inzet van mijn interpellatie. Ik weet wel dat onderhandelingen niet publiek op de markt kunnen worden gevoerd, maar ik denk dat na het afronden van de onderhandelingen het beter ware geweest onmiddellijk duidelijkheid te scheppen, vooral dan als er een pak overheidsgeld mee gemoeid is.

Op enkele concrete vragen wens ik in elk geval een duidelijk antwoord.

Ik neem aan dat u via goed geïnformeerde kanalen op de hoogte blijft.

Een eerste reeks vragen heeft betrekking op de verbintenissen van de groep Begemann en de wijze waarop ze zullen worden nagekomen.

Welke zijn precies deze verbintenissen ?

In verband hiermee wil ik weten of u uw goedkeuring hebt verleend aan de prefinanciering door Gimvindus tegen terugbetaling met Begemann-aandelen. Welke beschermingsclausules heeft Gimvindus ingebouwd tegen het risico van een waardedaling van de Begemann-aandelen ?

Over de verbintenissen zelf is de laatste dagen heel wat in de pers verschenen. Ik zal niet alle gegevens daaromtrent aanhalen. Ik heb begrepen dat Begemann zich bij de overname van de Boelwerf via afstandsverklaringen vanwege het personeel had verbonden tot een kapitaalsinbreng van 500 miljoen frank en een investeringsinbreng van 1 miljard of 750 miljoen frank. De vraag is hoe zij deze inbreng zal realiseren. Is een externe financiering gepland en, zo dat niet mogelijk is, wordt dan voorzien in een betaling met aandelen ? Heeft de groep ook nog andere verbintenissen aangegaan ? Mijnheer de **minister-president**, als ik de persberichten mag geloven, was u op de hoogte van de concrete verbintenissen die beide partners hebben aangegaan. Uit de evolutie van het dossier blijkt dat u regelmatig bijzondere inspanningen

hebt gedaan en met de groepen aan tafel hebt gezeten, zodat ik ervan uit mag gaan dat u op de hoogte was van de diverse constructies die waren gepland. Over de beschermingsclausules bestaat de grootste onduidelijkheid. Er is sprake van uitstapmogelijkheden, van een verkoopoptie. De GIMV heeft zelf verklaard dat zij geen waardeverminderingen heeft geboekt omdat zij dat niet nodig oordeelde. Het is wel belangrijk te weten op welke grond zij zich voor deze uitspraak steunt.

De toepassing van het principe één frank overheid-één frank privé is op het eerste zicht ver te zoeken. Een optelling van al het overheidsgeld levert een enorm bedrag op : de toezegging van een jaarlijks krediet van 800 miljoen frank, een extra-scheepskredieten, het sociaal-passief en de tussenkomst in de brugpensioenen via de federale regering, en uiteindelijk de 500 miljoen frank kapitaalinbreng en de verbintenis van één miljard frank nieuwe investeringen.

Tussen de overheidsverbintenissen en de verbintenis van Begemann bestaat een wanverhouding, zelfs als enkel de verbintenissen van de Vlaamse overheid in overweging worden genomen.

Als het scenario van de betaling met Begemann-aandelen wordt aangehouden, worden de beschermingsclausules, gezien de waardevermindering van deze aandelen, bijzonder belangrijk. Hoe ziet in dat geval de verhouding tussen de privé- en de overheidsinbreng er dan uit ? Welke invloed kan dit mogelijks hebben op de houding van de EG-Commissie ?

Mijnheer de minister-president, wat heeft u en wat heeft de Vlaamse overheid sinds het afsluiten van het akkoord reeds gedaan om de goedkeuring van de Europese Commissie te bekomen ?

De Europese Commissie heeft luidens een aantal persmededelingen reeds in november '92 gewezen op de noodzaak om bij het sluiten van een akkoord de definitieve plannen bij de Commissie te melden. In februari reeds heeft de bevoegde commissaris dit in herinnering gebracht.

Lisabeth

Pas op 5 april hebben de Belgische autoriteiten mededeling gedaan van het akkoord. Op 7 april zou de Europese Commissie reeds bij komende informatie hebben gevraagd en op 11 mei zou daarop voor het eerst zijn geantwoord. Tenslotte, werden op 8 juni nog bijkomende vragen gesteld, waarop tot nog toe nog geen antwoord is verschaft, tenzij dit gisteren of vandaag gebeurde.

Dit is belangrijk omdat het uiteindelijk van de toelating van de Commissie afhangt welke inspanningen van beide partners nog kunnen worden verwacht. Zou het scheeftrekken van de verhouding één frank overheid-één frank privé geen aanleiding kunnen geven tot een negatief advies van de Commissie? Onafgezien bepaalde persberichten over Begemann en over de voorzitter van de groep, roept de evolutie van het dossier haast automatisch een aantal vragen op.

De aangegane verbintenissen, de intentieverklaring van de groep om zich tot enkele kernactiviteiten te beperken, de moeilijke positie van de groep tegenover de banken met het oog op een eventuele externe financiering, doen vragen rijzen bij de waarborgen die de groep heeft gegeven. In hoeverre wil de Begemann-groep zich verder inzetten voor de overleving van de Boelwerf? De groep als dusdanig heeft geen ervaring met de bouw van grote schepen en nu reeds zou worden uitgekeken naar nieuwe bijkomende partners. Op die vragen zou ik vandaag een duidelijk antwoord willen krijgen, zodat het personeel van de werf en de publieke opinie vernemen welke precieze verbintenissen werden aangegaan en in welke mate deze door de betrokken partners zullen worden nagekomen. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer F. Wymeersch (op de tribune) : Mijnheer de minister-president, collega's, het potje van het Boeldossier begint al even erg te stinken als dat van de KS. Als Waaslander had

ik enkele maanden geleden gehoopt dat het toch enige tijd zou duren vooraleer het dossier terug in de Vlaamse Raad zou moeten worden behandeld.

In feite zou het ons niet mogen verbazen dat het potje ergerlijk stinkt, want we weten dat hoofdrolspeler GIMV in het ene drama ook een hoofdrol in de andere tragedie speelt.

In de parlementaire onderzoekscommissie rond de KS wordt steeds duidelijker dat minstens door onbekwaamheid, maar wellicht ook uit perverse moedwil gesjoemeld wordt met gelden die de belastingbetaler ter beschikking stelt van de overheids-holding. De KS kocht met medeweten en goedkeuring van de GIMV hoogst speculatieve **Superclub-aandelen** wat uiteindelijk op een financiële strop van meer dan een miljard frank uitdraaide. Waarschuwingen en verwijten van het Rekenhof werden daarbij schaamteloos in de wind geslagen.

In het verleden speelde diezelfde GIMV ook al geen te frisse rol in het faillissement van de Boelwerf. Het is en was hemeltergend dat de GIMV-controle, zo die er al was, nooit in staat is gebleken om dit faillissement te zien aankomen, laat staan maatregelen te nemen om het te voorkomen. Spijtig genoeg herhaalt de geschiedenis zich vandaag blijkbaar. Gimvindus is bij het reddingsplan voor de Boelwerf al even achteloos — of is het even moedwillig? — te werk gegaan als voorheen. Mijnheer de minister-president, ik herinner mij dat tijdens de reddingsoperatie van de failliete Boelwerf uw kabinetschef te Brugge verklaarde dat de eerste bedoeling niet zozeer het behoud van de tewerkstelling, niet zozeer de redding van de Boelwerf was, maar wel het buitenwerken van de groep Saverijs uit de Boelwerfconstructie.

De heer E. Van Rompuy : Waar heeft hij dat gezegd?

De heer F. Wymeersch : De heer Comeille zegde dat te Brugge.

Minister-president L. Van den Brande : Dat zou me verwonderen.

De heer F. Wymeersch : Mijnheer

de minister, dat heeft de heer Corneille verklaard tijdens een debat ingericht te Brugge door de Vlaamse Volksbeweging. Ik was daar aanwezig en maakte er deel uit van het panel. U kan dat natrekken bij collega Landuyt, die eveneens in het panel zat.

De failliete Boelwerf werd dan in februari opnieuw gestart door Gimvindus en de Nederlandse groep Begemann. Een pikant detail : één van de commissarissen van deze groep is onze collega Wilfried Martens. Ander pikant detail : één van de bestuurders van die groep is de heer Deleye. Beiden, de ene als commissaris, de andere als bestuurder, zijn op dezelfde datum, 13 april 1992, benoemd. De redding van Boel is blijkbaar een **lange-termijnoperatie** geweest, want de weg naar Begemann was lang en moest zorgvuldig worden voorbereid. Als compensatie werd de heer Deleye dan op 6 april 1993 na het plotse ontslag van de heer Kluf in de raad van bestuur van de KS binnengehaald.

Rond KS en Boelwerf weeft zich een duister web met als steeds weerkerende constanten GIMV, Gimvindus en al hun politiek benoemde bestuursleden. Oorspronkelijk hield het Boelreddingsplan in dat zowel **Gimvindus** als Begemann elk 500 miljoen frank kapitaal zouden inbrengen en in de loop van de volgende twee jaren nog eens 2 miljard frank zouden investeren. Naast elke privé-frank van Begemann zou één overheidsfrank worden gelegd. De overheid legde inmiddels reeds 1 miljard frank op tafel, maar van Begemann hebben we nog geen frank gezien.

Collega's, er bestaat nog steeds onduidelijkheid over de modaliteiten van de Begemanndeelneming. Sommige bronnen zeggen dat Gimvindus het deel dat Begemann verschuldigd is zou voorschieten en dat Gimvindus later door Begemann zou worden terugbetaald, niet in geld, maar in Begemann-aandelen. Deze aandelen zijn blijkbaar een gegeerd produkt in de Gimvindusportefeuille, want toen Gimvindus haar belang in de auto-onderdelenproducent Volvo-Cars te Sint-Truiden aan Begemann ver-

Wymeersch

kocht, werd er ook al in Begemann-aandelen betaald. Die aandelen zijn de jongste tijd scherp in waarde aan het dalen. De les van het Superclubavontuur schijnt de overheidsholding nog steeds niet te hebben geleerd. Wraakroepend bij dit alles is dat één van de meest direct betrokken partijen in dit dossier, de werknemersafgevaardigden van de werf, nog steeds niet werden ingelicht over de modaliteiten van de overeenkomst tussen Begemann en Gimvindus. Eén van de meest essentiële bepalingen van het collectief arbeidsrecht wordt hier dus met de voeten getreden. Het ziet ernaar uit dat Gimvindus ook in haar tweede Boelavontuur financiële schade zal lijden. Een bijkomende tegenslag — maar dat is nog een ander verhaal — is dat nog meer dan een half miljard frank aan de Vlaamse regering zou moeten worden teruggestort.

Uit dit trieste verhaal wordt één ding duidelijk : Gimvindus en onze belastinggelden worden slecht, ja, zeer slecht, beheerd.

De politiek benoemde en totaal onbekwame bestuurders moeten op staande voet worden ontslagen. De parlementaire onderzoekscommissie over de KS heeft al aangetoond dat GIMV en Gimvindus een onfrisse rol gespeeld hebben en nog spelen. De rol van de overheidsholding is dringend aan een grondig onderzoek toe. De overheid mag de Boelwerf niet tweemaal na elkaar failliet laten gaan.

Mijnheer de minister-president, tot slot wil ik u twee korte vragen stellen.

Ten eerste, was u op de hoogte van de betalingsconstructie die Begemann heeft uitgedokterd ? Zo niet, wie is er verantwoordelijk voor het niet melden van deze informatie ? Is er in sancties voorzien ?

Ten tweede, uitlatingen van uwentwege en van uw politieke familie laten uitschijnen dat de GIMV geheel of gedeeltelijk zou worden geprivatiseerd. Wanneer, op welke manier en in welke verhouding denkt u deze

privatisering te realiseren ? (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik wil drie puntjes aansnijden.

Ten eerste, de financiering van de Boelwerfoperatie. Onze fractie was voorstander van een overheidstussenkomst in de redding van de Boelwerf als aan een aantal voorwaarden werd voldaan.

Zo mocht er geen sprake zijn van een cadeau aan de privé, moest de zaak ook vanuit de Europese jurisprudentie in orde zijn en moest de operatie doorzichtig zijn.

Aan de laatste voorwaarde werd alvast niet voldaan. Ik betreur dat ten zeerste. Zoals collega Lisabeth genoegzaam heeft aangetoond, hebben de kranteberichten van de laatste weken het vertrouwen ernstig geschokt omdat een belangrijk element van de operatie niet werd bekendgemaakt. Dat is zeer erg voor de Boelwerf.

Mijnheer de minister-president, u hebt dat noch aan ons, noch aan de vakbonden meegedeeld. Het gevolg ervan is dat het vertrouwen van buitenlandse bedrijven die bestellingen zouden willen plaatsen bij de Boelwerf, geschokt is. Op die manier hebt u de Boelwerf opnieuw in gevaar gebracht, dat is uiteraard de slechtste dienst die u aan een heropstartend bedrijf kon bewijzen.

Mijnheer de minister-president, ik hoop dat u daaruit besluit dat u voortaan bij gelijkaardige operaties de volledige doorzichtigheid dient na te streven.

Ik zal niet alle vragen van de vorige interpellanten herhalen. Wij wachten op volledige informatie over de laatste clausules van het contract zodat wij garanties hebben dat er geen cadeautjes worden uitgedeeld, noch aan Begemann, noch aan wie dan ook.

Onlangs heeft het Europese Hof van Justitie twee arresten geveld betref-

fende de onwettelijke steun aan de scheepsbouwsector in Vlaanderen. Het betrof zeven scheepskredieten waarvan zeker drie projecten uitgevoerd worden op de Boelwerf. Deze zaak doet mij denken aan wat tien jaar geleden op federaal vlak gebeurde met Beaulieu en Idealspun. Het Europees Hof van Justitie vindt dat de ten onrechte toegekende overheidssteun moet worden teruggevorderd bijvoorbeeld via een heronderhandeling van de kredieten. We kunnen niet anders dan ons neer te leggen bij deze arresten.

Ik wil er terloops ook op wijzen dat eens het verdrag van Maastricht van kracht wordt, een lidstaat die een arrest niet uitvoert, krachtens artikel 171 van het verdrag, beboet kan worden.

Aangezien een aantal van de kredieten betrekking hebben op de Boelwerf, vraag ik mij af wat de gevolgen van deze arresten zijn voor de Boelwerf.

Mijnheer de minister-president, hoe zult u die arresten uitvoeren, wetende dat een aantal scheepskredieten al verkocht zijn door Gimvindus aan de privé-sector. Zullen de privé-banken dan gaan onderhandelen met de rederijen ? Als de arresten niet worden uitgevoerd, kan Vlaanderen opnieuw beboet worden, wat betekent dat de belastingbetaler weer eens kan opdraaien.

Wat Gimvindus en de scheepsbouw betreft, hebben wij volgende beslissingen gehad : de Gimvindus-operatie vorig jaar, het programmadecreet, het besluit van de Vlaamse Executieve en om het geheel mooi af te ronden, het protocol van 14 januari 1993.

Mijnheer de minister-president, ondanks een protest van het Rekenhof hebt u toch 555 miljoen frank doorgestort aan Gimvindus. Op de begroting stond dit bedrag ingeschreven voor het Fonds van de Scheepskredieten. Het eigen vermogen van het Fonds is weliswaar overgedragen aan Gimvindus, maar die 550 miljoen frank konden maar worden doorgestort als de kastoestand dat verantwoordde, zoals te lezen staat in uw

Barbé

ministerieel besluit. Mijnheer de minister-president, tegen alle logica in, tegen het Rekenhof in en zelfs tegen uw eigen ministerieel besluit in, hebt u dit bedrag dus toch doorgestort. Er is hier al gesproken over een cadeau aan de privé, wat volgens ons niet kan. Maar een cadeau aan een naamloze vennootschap die met overheidsmiddelen werkt, kan al evenmin. Om het even welke doorstorting aan Gimvindus moet juridisch onderbouwd zijn, wat hier zeker het geval niet was.

Mijnheer de minister-president, laat u het bij deze doorstorting of zal die via het programmadecreet worden geregulariseerd, zoals vroeger nogal eens in deze sector is gebeurd? Ik hoop dat uw antwoord klaarheid zal brengen over dit dossier en dat u uit deze zaak uw besluiten trekt voor de toekomst. **(Applaus bij AGALEV).**

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik dank de heren Denys en Lisabeth die mij met hun interpellatie de kans geven een aantal punten op een rijtje te zetten in aansluiting op de debatten die wij over dit onderwerp al hebben gehad in commissie en in plenaire vergadering.

Een eerste punt betreft het onderscheid tussen subsidies en kapitaalbreng. De heer Denys noemt de kapitaalbreng in de NV Boelwerf Vlaanderen een subsidie die onder de toepassing valt van de Vesoc-richtlijnen. Ik herhaal voor de zoveelste keer dat de Vesoc-richtlijn geen betrekking heeft op de subsidie aan de scheepsbouwsector, wel op de wijze waarop de overheid in een concreet bedrijf financieel betrokken is. In dit dossier heb ik nooit minder, nooit meer gezegd.

De subsidies aan de scheepsbouw worden toegekend in overeenstemming met de zevende richtlijn van de Europese Commissie.

Wat ten tweede de goedkeuring door de Europese Commissie betreft, was

een van de uitgangspunten zowel van de overheid als van de privé-aandeelhouder dat de hele operatie door de Europese Commissie goedgekeurd moest worden. Bij brief van 1 april 1993 werd de officiële notificatie aan de EG-Commissie gedaan; die werd geregistreerd op 5 april 1993. Dat er enige tijd is verstreken tussen de datum van het akkoord met Begemann en de officiële notificatie aan de EG is te verklaren door het feit dat nog tal van punten concreet moesten worden ingevuld. Ik denk onder meer aan de homologatie van het bod bij de curator, de overeenkomsten met de reders, de af te sluiten CAO. Om vragen van de Europese Commissie later te voorkomen, werd verkozen juridisch zeer zorgvuldig tewerk te gaan bij de notificatie, en daarom werd het kantoor De Bandt-Van Hecke-Lagae ingeschakeld.

Informeel waren er sinds januari 1993 contacten met de bevoegde ambtenaren, en in maart werden de ambtenaren reeds informeel ingelicht over een voorontwerp van aanmelding. Dit verklaart trouwens waarom de Europese Commissie reeds op 7 april 1993, twee dagen na de officiële aanmelding, reeds een aantal bijkomende vragen kon stellen, die bij brief van 7 mei 1993 beantwoord werden.

Op 8 juni 1993 stelde de Commissie opnieuw bijkomende vragen en vroeg ze om verduidelijking. Ik heb onmiddellijk de nodige contacten gelegd met de bevoegde Europese Commissaris om een goedkeuring door de Europese Commissie te bepleiten en zo spoedig mogelijk te bekomen.

Een derde punt betreft de huidige financiering. Vermits de kapitalisering van de werf niet meteen kon gebeuren, gelet op het uitblijven van het antwoord van de EG-Commissie, diende een oplossing te worden gevonden om de werf toch **herop** te starten. Deze nieuwe start was om verschillende redenen absoluut noodzakelijk: om de reeds bestaande orders te behouden en optimaal af te werken; om het vertrouwen in de werf te herstellen en vanuit een toestand van activiteit nieuwe orders te kunnen aantrekken. Geen enkele klant zou interesse hebben om bestel-

lingen van schepen te plaatsen bij een oproestend en verlaten magazijn. Ook het sociaal probleem was een dwingende reden.

De Vlaamse regering had in december 1992, voor de globale regeling, bijkomende kredieten goedgekeurd voor de afwerking van de bestaande orders, met een subsidie-inhoud van 1,6 miljard frank. Ik heb op 5 april 1993 aan de NV Boelwerf Vlaanderen de toelating gegeven bouwsubsidies aan te wenden als liquiditeit voor het opnieuw opstarten van de werf.

Een vierde punt betreft de gemaakte afspraken over de kapitalisering na goedkeuring door de Europese Commissie. De kapitalisering moet, bij normale activiteit, rond augustus 1993 volgen. Beide partners zullen dan elk 500 miljoen frank cash inbrengen. Daarnaast heeft men nog 1,5 miljard bijkomende middelen nodig ten einde het investeringsplan over de komende vijf jaar te kunnen uitvoeren. Met een **volstort** kapitaal van 1 miljard frank cash en een belangrijk vastgoed dat niet door hypotheek is bezwaard, moet het mogelijk zijn om een belangrijk gedeelte te lenen bij de banken. Indien de middelen die via deze externe financiering worden aangetrokken, ontoereikend zijn, hebben beide partners zich verbonden om elk voor de helft het verschil te financieren, dus elk maximaal 750 miljoen frank. Het is enkel voor dit gedeelte dat Begemann aan Gimvindus een prefinanciering tegen een rentevoet van 8 percent heeft gevraagd, terug te betalen via aandelen.

Ik bevestig hierbij dat Begemann zich akkoord verklaard heeft om, indien dat wenselijk is, deze inbreng in kontanten te doen, in plaats van in aandelen.

Ten vijfde, bevestig ik dat Wilfried Martens geen enkel rol heeft gespeeld bij de overname van de NV Boelwerf-Vlaanderen, wat de Vlaamse regering betreft.

Ten zesde, de vraag naar zogenaamde belangenvermenging heb ik reeds op 13 mei 1993 beantwoord. Vermits de groep Begemann meerderheidsaandeelhouder is in de NV Boelwerf

Van den Brande

Vlaanderen, is het normaal dat deze groep de voorzitter aanwijst. De heer Deleye is aangewezen omwille van zijn bijzonder grote ervaring en deskundigheid inzake bedrijfsbeleid. De NV Gimvindus, aandeelhouder van de NV KS, heeft vervolgens de heer Deleye aangetrokken voor de functie van voorzitter van de raad van bestuur van KS. In de fase van omvorming van de NV KS tot een industriële groep die op diverse terreinen actief is, is het inderdaad essentieel dat de raad van bestuur geleid wordt door een voorzitter met ervaring en deskundigheid inzake het leiden van industriële bedrijven.

Ten zevende, de kost voor het brugpensioen is in principe niet verbonden aan de overname door de nieuwe werf. Ook bij volledige sluiting zou ze gedragen moeten worden. Dit is daarenboven geen overheidsuitgave, want ze komt ten laste van het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen, dus van paritair beheerd privé-geld. Het Fonds heeft op 17 december 1992 een gunstig advies gegeven over de CAO brugpensioen van de NV Boelwerf, maar eiste voor de groep van werknemers tussen 48 en 50 jaar een bankwaarborg.

Artikel 7 van de richtlijn van 21 december 1990 van de Europese Raad betreffende de steunverlening aan de scheepsbouw, de zogenaamde zevende richtlijn, laat onder bepaalde voorwaarden steun toe bij gedeeltelijke sluiting van **scheepsbouwcapaciteit**. Het is in dit kader dat de Vlaamse regering de gevraagde waarborg zal verstrekken.

Ten achtste, in verband met de vraag waarom niet werd ingegaan op andere voorstellen herinner ik eraan dat de NV Gimvindus reeds in december 1992 het bedrijf Bremer-Vulkan met Begemann had samengebracht om tot een samenwerking te komen. Dit gesprek leidde niet tot concrete verbintenissen, omdat Bremer-Vulkan eerst een studieperiode wou inbouwen, zonder hard financieel engagement of enige industrieel risico. De groep bleef echter geïnteresseerd in samenwerking. De voorstellen die

van de oude privé-aandeelhouders uitgingen, maar ook van een groep Vlaamse investeerders voldeden hoe genaamd niet aan het principe van gelijkwaardige inbreng dat wij uitdrukkelijk gesteld hadden.

Wat de vraag van de heer Barbé omtrent de arresten van het Europese Hof van Justitie betreft, heb ik om een bijkomend juridisch advies gevraagd ten einde een definitief standpunt over de te nemen maatregelen te kunnen innemen. Het is immers zo dat een belangrijk gedeelte van het door het Europees Hof als te hoog beschouwde steun **onrecht** trechts via goedkopere rederskredieten aan de failliete NV Boelwerf is ten goede te komen. Dit scheidt een juridische onduidelijkheid die eerst moet worden opgeklaard alvorens definitieve maatregelen te kunnen nemen.

Dit arrest heeft geen gevolgen voor het uitgetrokken steunbedrag van 800 miljoen frank per jaar, vermits dit bedrag werd vastgesteld op basis van de percentages van de momenteel van toepassing zijnde zevende Europese richtlijn betreffende steunverlening aan de scheepsbouw.

Door het decreet van 18 december 1992, goedgekeurd door de Vlaamse Raad, werd per 1 januari 1993 de opdracht en de financiering van Gimvindus gewijzigd. Krachtens dit decreet dekt het Vlaams Gewest met ingang van dit jaar niet langer de uitgaven van Gimvindus ten belope van 8 miljard frank per jaar en neemt Gimvindus bovendien de betoelaging van de scheepsbouw gedurende de volgende twintig jaar over. Tenslotte neemt Gimvindus de **kapitaalaflossingen** van het consortiumkrediet uit 1987 ter financiering van het zogenaamde plan-Gheyselincx over. Omgekeerd heeft het Vlaams gewest zich via het decreet ertoe verbonden om alle uitstaande vorderingen en tegoden van het Fonds voor **Scheepskredieten** aan Gimvindus over te maken. De precieze berekening van de aan Gimvindus overgedragen rechten en plichten gebeurde met de grootst mogelijke nauwkeurigheid. In afweging werden de rechten en verplichtingen van Gimvindus tot en met het jaar

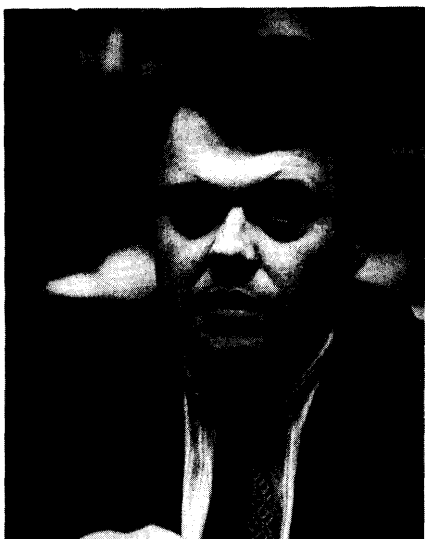
2012 berekend. In de berekeningen werd er eveneens rekening gehouden met het feit dat de toelagen die in 1990 en 1991 ten gunste van het Fonds voor de Scheepsbouw en voor de Scheepskredieten waren vastgelegd, volledig zouden worden uitgekeerd. Deze toelagen waren begrotings-technisch reeds in vorige begrotingen vastgelegd en deels geordonnan- ceerd. Enkel de uitkering van een saldo ten belope van 555 miljoen frank moest nog aan het Fonds voor Scheepskredieten en voor Scheeps- bouw worden gestort als onderdeel van de hele regeling in uitvoering van het decreet. De modaliteiten van dit akkoord werden vastgelegd in het besluit van 29 december 1992 van de Vlaamse regering en in de overeenkomst van 14 januari 1993 tussen het Vlaams Gewest en Gimvindus. Ik zal aan het Rekenhof meedelen dat de uitkering van het saldo overeenkomstig de bepalingen van het eerder ver- melde decreet, het besluit en de over- eenkomst zal geschieden.

Dank zij deze interpellaties heb ik de gelegenheid gehad in alle klaarheid te zeggen wat de situatie is.

Mijnheer Denys, in dit dossier is zeker geen sprake van politiek affairisme. Wij hebben ons met al onze mogelijkheden, dag en nacht ingezet voor dit dossier. Alle fracties hebben bij herhaling gevraagd een oplossing na te streven. Uzelf, mijnheer Wy- meersch, hebt zelfs in de commissie op een bepaald ogenblik voorgesteld om zonder meer, zonder algemene kaderovereenkomst, honderden mil- joenen frank op tafel te leggen. Bo- vendien is het mij vandaag opgeval- len dat het woord werkgelegenheid niet is gevallen. In elk geval was het onze zorg en onze morele plicht om binnen de afspraken, rekening te houden met de broodwinning van 1.200 tot 1.300 werknemers recht- streeks en wellicht 6.000 werkplaat- sen onrechtstreeks. **(Applaus bij de CVP en de VU)**

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en he- ren, de VLD-fractie is belogen. Zij heeft in het debat over de Boelwerf

Kamerlid Frans Wymeersch (VB) mengde zich in het debat over de financiering van de Boelwerf Vlaanderen naar aanleiding van de interpellaties van de Raadsleden André Denys (VLD) en Carlos Lisabeth (SP)

een constructieve houding aangenomen. Voorwaarde voor ons was wel dat de privé-partner op een gelijkwaardige wijze zou participeren. Vandaag blijkt echter dat de minister-president ons verkeerd heeft ingelicht. De minister-president zegt nu dat de scheepskredieten niet moeten worden meegerekend. Dat heeft hij vroeger nooit gezegd.

Minister-president L. Van den Brande : Ik heb dat altijd gezegd.

De heer A. Denys : Weet u dat de scheepskredieten drie vierden van de totale subsidiëring uitmaken. Het is al te eenvoudig te beweren dat de subsidiëring van de scheepskredieten niet kunnen worden beschouwd als een inspanning van de Vlaamse regering. De Vesoc-richtlijn beoogt in de eerste plaats een gelijkwaardige en evenwaardige inspanning van overheid en privé, niet zozeer één frank voor één frank. Subsidies in het kader van scheepskredieten vertegenwoordigen een veel grotere inspanning vanwege de overheid dan de ka-

pitaalbreng waarover de minister-president het hier vandaag heeft.

Mijnheer de minister-president, ik kan begrijpen dat u nerveus wordt, maar u zult moeten toegeven dat tot op vandaag uitsluitend en alleen de overheid een inspanning heeft gedaan. De privé-partner Begemann heeft nog geen enkele inspanning gedaan, nog geen enkele frank, geen enkele centiem gegeven. Alle engagements zijn tot nog toe alleen van de overheid gekomen. Voor zijn aandeel in het kapitaal zal Begemann gebruik maken van een bepaalde techniek, ik noem dat de Begemann-truc. Het risico van de NV Begemann wordt namelijk op de rug van de belastingbetaler geschoven. **(Protest bij de heer Lenssens)** Begemann zal de nieuwe aandelen laten uitschrijven door een dochterholding, niet door de moederholding. Daardoor zal Gimvindus garant moeten staan voor nieuwe kapitaaluitschrijvingen van Begemann. Zo ziet de situatie er vandaag uit. Dat heeft het antwoord van de minister-president ons duidelijk gemaakt.

Wij werden dus bedrogen, want wij keurden een dossier goed op basis van een gelijkwaardige inspanning. Wij nemen geen genoegen meer met een vage intentieverklaring van Begemann. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de voorzitter van de Vereniging voor Effecten in Nederland, de heer Devriese, die verklaart dat de verhalen van Joop Van den Nieuwenhuysse, de baas van Begemann, al lang ongeloofwaardig zijn. Ik meen dat wij parlementsleden, die dit dossier niet op de voet kunnen volgen, geloof mogen hechten aan de woorden van een eminent iemand als de heer Devriese.

Er is maar een oplossing : de woorden van de NV Begemann te toetsen aan haar daden. De Vlaamse overheid heeft al tweemaal een schijf van 500 miljoen frank betaald. Alvorens nog een derde schijf van 500 miljoen frank te betalen, moeten wij nu eerst kontant geld op tafel eisen van Begemann. Als Begemann die zich zelf een belangrijk groep noemt, nog geen 500 miljoen frank cash kan aanbieden, dan is er iets niet pluis. Wij

zullen dan ook in die zin een met redenen omklede motie indienen waarover de Vlaamse Raad zich dan kan uitspreken.

De belangenvermenging wijst op een gebrek aan deontologie. Wij willen dit spel niet langer toegedekt houden. Het kan niet dat de heer Deleye tegelijkertijd voorzitter is van de raad van bestuur van de NV Begemann die in moeilijkheden verkeert, van de NV Boelwerf-Vlaanderen en ook van de KS. Mijnheer de minister-president, als u daartegen niet optreedt, dan werkt u het politiek affairisme in de hand. Als u bedrijfsethiek belangrijk vindt, dan moet u de heer Deleye verplichten te kiezen. Ook dat vragen wij in onze motie. **(Applaus bij de VLD)**

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer F Wymeersch (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, het is juist dat wij toen het slecht ging met de Boelwerf, gezegd hebben dat de overheid haar verantwoordelijkheid moest nemen. Daar blijven wij bij.

De minister-president heeft gezegd dat het woord werkgelegenheid hier vandaag niet gevallen is. Ik betwist dat. Ik heb in mijn betoog drie keer naar werkgelegenheid verwezen, onder meer toen ik het had over een uitspraak van zijn kabinetschef — intussen weet ik waar en wanneer — in Brugge op 26 maart 1993. De minister-president beweert in zijn antwoord dat Bremer-Vulkan geen enkel risico wou nemen. Tot op vandaag heeft ook Begemann geen enkel risico genomen, niet meer dan Bremer-Vulkan wou doen. In die zin steun ik het uitgangspunt van de heer Denys. De heer Deleye combineert inderdaad drie mandaten van voorzitter van de raad van bestuur. We kunnen haast gewagen van een wespennest. Is de heer Deleye misschien een supermanager ? Of is het precies door deze cumulatie dat telkens weer dezelfde namen opduiken bij de Gimvindus-operaties, zowel bij de privé-partner als bij de overheid.

De minister-president heeft ook niet geantwoord op onze vraag of de Gimv nu zal worden geprivatiseerd ?

Wymeersch

Wij zullen alvast een met redenen omklede motie in die zin indienen. **(Applaus bij het VB)**

De voorzitter : De heer Barbé heet het woord.

De heer L. Barbé (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, volgens de minister-president zijn de 550 miljoen frank aan Gimvindus in overeenstemming met het decreet, het besluit en het protocol. Ik ben nochtans van mening dat dit **niet** het geval is.

Ik stel wel vast dat dit een bewijs is van de continuïteit in het beleid dat de jongste jaren werd gevoerd. Uit de resultaten van de KS-commissie blijkt nu reeds dat telkens middelen van de Vlaamse Gemeenschap op oneigenlijke wijze worden afgewend naar NV's als Gimvindus. Ik betreur dat er 550 miljoen frank aan een NV wordt gegeven zonder dat dit wettelijk wordt onderbouwd.

Inzake de financiering van Boelwerf-Vlaanderen wil ik terugkomen op één punt. De minister-president heeft gezegd dat voor de investeringen wordt voorzien in een bedrag van anderhalf miljard frank, de helft van Gimvindus en de andere helft van Begemann. De helft van Begemann zou eventueel worden toegekend in de vorm van aandelen. In de huidige situatie is nochtans niemand nog happig op een financiering via Begemann-aandelen.

Is de minister-president van mening dat een financiering via Begemann-aandelen vandaag nog aanvaardbaar is of zal hij een dergelijke financiering afwijzen ?

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer C. Lisabeth (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, eerst en vooral wil ik erop wijzen dat indien destijds de voorstellen terzake van de VLD waren gevolgd, er gisteren geen tewerkstelling meer zou zijn geweest bij Boel. Indien men de nu neergelegde motie van de VLD goedkeurt, zal er morgen wellicht ook geen tewerkstelling meer zijn.

Ik heb verduidelijking gevraagd omdat bij het personeel dat thans nog aan het werk is vragen rijzen omtrent hun nabije toekomst in het kader van de verbintenissen die zij hebben aangegaan. Tot nu toe bleef hierover immers een waas van geheimzinnigheid hangen.

Mijnheer de minister-president, **u** zegt dat beide partners 500 miljoen frank cash zullen betalen, er is dus inzake kapitaalbreng geen sprake van betaling door middel van aandelen. Voorts zal er voor de investeringen via externe financiering 1,5 miljard frank worden gezocht. Dat zou eventueel kunnen gebeuren in de vorm van hypotheekleningen. Indien dit nog niet volstaat, zou er eventueel een compensatie plaatsvinden door betaling van Begemann-aandelen.

Minister-president L. Van den Brande : Ik zal onmiddellijk deze repliek beantwoorden. Wat het kapitaal betreft, zal er een half miljard frank cash worden uitbetaald.

Mijnheer Denys, het is niet mijn gewoonte om met betrekking tot soortgelijke dossiers een aantal zaken op de markt te brengen. Dit heeft niets te maken met legitieme controle. Indien ik zo lichtzinnig was als sommigen van de aanwezigen, dan zou een groot gedeelte van de economie in Vlaanderen ten gronde gaan. Ik ben uitermate gerust in deze zaak, ik ben zonder dekking noch last, zonder enige gebondenheid, in volkomen vrijheid opgetreden. Er is dus geen enkele vermenging van bedrijfs- of andere activiteiten.

Ik aanvaard niet dat de heer Deleyme, die ik niet persoonlijk kende en, op dit ogenblik dag en nacht aan het werk is om de KS recht te trekken... Ik heb de indruk dat u zenuwachtig wordt, mijnheer Denys. Laten wij rustig blijven.

Uw overtuiging gebiedt u te kiezen voor een volledige privatisering. Indien dit geheel of gedeeltelijk het geval zou zijn, wie zal dan de leiding nemen ? Wie wordt er dan bestuurder, wie draagt dan de verantwoordelijkheid ? Dat zullen toch eveneens mensen zijn van vlees en bloed ! Het zullen geen schimmen zijn, die uiter-

aard ook in de cultuur van het bedrijfsleven aanwezig zijn.

Mijnheer Lisabeth, het kapitaal zal cash worden betaald. In de overeenkomst werd bepaald dat, zodra de Commissie het sein op groen zet, er een half miljard frank cash zal worden betaald door Gimvindus en een half miljard frank door Begemann. Deze bedragen zijn gewaarborgd.

Wat de investering van 2 miljard frank op 5 jaar tijd betreft, werd afgesproken dat een half miljard frank afkomstig is uit kapitaalbreng. Ieder moet dan nog 750 miljoen frank inbrengen. Hiervoor werd bepaald dat er zal worden gezorgd voor externe financiering, zoals steeds het geval is. Voor het geval dat de externe financiering onvoldoende zou zijn, werd de formule optie ingelast, wat de mogelijkheid openlaat voor een betaling in aandelen. Begemann heeft op dit vlak bevestigd dat dit in cash zal gebeuren indien dat voor de partner Gimvindus noodzakelijk is.

Ik vraag mij af waar **u** problemen ziet. Ik ben het er mee eens dat dit moet worden opgevolgd. Laten wij echter de verwarring niet laten heersen, het vertrouwen in de werf niet fnuiken en breken. Dit zou er immers toe kunnen leiden dat de orders waarop de Boelwerf een optie had en dat de thans in constructie zijnde schepen met hun enorme toegevoegde waarde op de helling komen te staan door een aantal buitengewoon lichtzinnige verklaringen.

De heer C. Lisabeth : Mijnheer de minister-president, ik dank **u** voor uw verduidelijking. Indien er onvoldoende externe financiering mogelijk is, blijft de formule met aandelen mogelijk hoewel Begemann eventueel wel instemmen met andere regelingen.

Ik neem aan dat er waarborgclausules zijn ingeval Gimvindus na een bepaalde tijd van deze aandelen wil afzien.

Naar aanleiding van deze problematiek of van andere dossiers hebben sommigen gepleit voor privatisering van de GIMV. In dit verband verwijs ik naar de verklaringen van de hoofd-

Lisabeth

redacteur van de Financieel Economische Tijd, die op dit vlak een onverdachte bron kan worden genoemd.

Naar aanleiding van deze problematiek zegt hij : Misschien is dit alles geen voldoende reden om de GIMV te privatiseren. Misschien zou de privé-sector het zeker niet beter doen. Wat Begemann thans meemaakt, wijst trouwens in die richting. Einde citaat. Eén van de conclusies die we uit dit alles kunnen trekken, is dat men beter ook de werkzaamheden van de privé-sector zou beoordelen vooraleer men de GIMV privatiserbaar verklaart. Tenslotte biedt de GIMV ons de enige mogelijkheid om aan regionaal en industrieel beleid in Vlaanderen te doen. **(Applaus)**

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik moet nog antwoorden op wat de heer Denys heeft gezegd. Ik verwijs naar de verslagen. Ik heb, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering, altijd gezegd dat wanneer er sprake was van gelijkwaardige inbreng, dat ik het had over het kapitaal.

De heer A. Denys : Neen !

Minister-president L. Van den Brande : Ja ! Ik heb dit vier maal gezegd.

Laten wij de zaken concreet onder ogen nemen. Stel u voor dat er een NV Denys Vlaanderen zou zijn voor scheepsbouw, waar de scheepsbouwkredieten worden aangewend voor de bouw van schepen. Dit is toch het essentiële verschil met wat in de Vesc-richtlijn staat met betrekking tot de kapitaal-inbreng. Waartoe zouden de scheepsbouwkredieten anders immers dienen ? Of het nu Boelwerf-Vlaanderen is of een andere firma die schepen bouwt, de kredieten zijn immers voorzien voor de bouw van schepen. Ik meen dat u het gehele mechanisme eens terug moet bestuderen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Wy-

meersch en Denys werden tot besluit van deze interpellaties met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld. De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, is het mogelijk om aan de agenda van morgen of overmorgen het ontwerp van decreet toe te voegen houdende goedkeuring van de Europese overeenkomst waarbij een associatie wordt tot stand gebracht tussen de lidstaten van de Europese Gemeenschap, enerzijds en de republieken Hongarije en Polen, anderzijds. Dit verzoekt geschiedt namens de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden. Een mondeling verslag zal volstaan, dit punt werd in de commissie eenparig goedgekeurd.

De voorzitter : Dames en heren, er wordt verzocht om een aanvulling van de agenda. Is iedereen het hiermee eens ? **(Instemming)**

Dan zal de agenda aldus worden gewijzigd en zullen wij dit ontwerp van decreet donderdag vóór de stemmingen bespreken.

INTERPELLATIES (Regl. art. 89) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer H. Suykerbuyk tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de houding van de Vlaamse regering naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in Zuid-Afrika

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Suykerbuyk tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de houding van de Vlaamse regering naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in Zuid-Afrika.

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, vooraf wil ik zeggen dat ik deze interpellatie houdt, in overleg met de heer Valkeniers. In het verleden werd herhaaldelijk gepeild naar de houding van de Vlaamse regering ten opzichte van Zuid-Afrika. Zowel in de commissie als in de plenaire vergadering werd door de Vlaamse regering als standpunt aanvaard dat zich een nieuw constitutioneel feit moest voordoen vooraleer men een andere positie zou aannemen ten aanzien van de verhoudingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika.

Wij weten allen dat in Zuid-Afrika werd beslist om op 27 april 1994 niet-raciale verkiezingen te houden. Het belang van deze beslissing kan bezwaarlijk worden onderschat en men kan zonder overdrijven zeggen dat zich hierdoor een nieuw constitutioneel feit voordoet.

In die context had ik graag vernomen wat de intenties zijn van de Vlaamse regering tegenover Zuid-Afrika.

Mijnheer de minister-president, ik zal u niet vragen om de opschorting van het bestaand cultureel akkoord, waartoe in 1977 werd beslist, ongedaan te maken. Ten aanzien van de 49 culturele akkoorden die tussen Vlaanderen en tal van staten bestaan, hebben wij er altijd voor gepleit dat zij zouden worden geheroriënteerd, dat zij een nieuwe inhoud zouden krijgen. Het zou dus al te gek zijn om dit opgeschort cultureel akkoord ne varietur terug in werking te laten treden.

Wij bepleiten echter wel een gestructureerde aanpak met meerdere ge-

Suykerbuyk

coördineerde initiatieven, die vanzelfsprekend zullen uitmonden in een nieuw akkoord, dat daardoor breder is dan een louter cultureel akkoord.

Ik doe vijf vaststellingen.

Ten eerste, deze Raad organiseerde in 1991 het colloquium Nederlands in de Wereld. Zuid-Afrika was hierbij aanwezig. Door dit colloquium werd onder meer de basis gelegd om te komen tot een wereldwijde **Nederlands-Afrikaanse taalgemeenschap** van 40 miljoen mensen.

Ten tweede, de Taalunie — een **intergouvernementele organisatie** — geeft sinds 1992 steun aan verscheidene initiatieven, met name het onderzoek met betrekking tot de Neerlandistiek. Enkele jaren geleden was een dergelijke steun nog ondenkbaar. De Nederlandse minister **Ritzen** van het Comité van Ministers heeft herhaaldelijk verklaard gewonnen te zijn voor een associatieverdrag met Suriname en met Zuid-Afrika. Artikel 3 van het reglement van de Taalunie voorziet trouwens in de mogelijkheid van oprichting van dergelijke associaties.

Ten derde, er zijn geregelde contacten tussen onze omroep, de BRTN, en de Suidafrikaanse Uitzaaikorporatie. Deze contacten houden uiteraard in dat er uitwisselingen plaatsvinden maar bovendien bestaan er concrete plannen om coproducties tot stand te brengen. Zo zijn er bijvoorbeeld de aangekondigde coproducties over Rubens, Breughel en Van Eyck.

Ten vierde, Zuid-Afrika zal voor de eerste maal worden vertegenwoordigd op de Frankfurter Buchmesse, een gezamenlijk Nederlands-Vlaams initiatief.

Ten vijfde, minister Sauwens wil vanuit de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel een handelspost oprichten in Zuid-Afrika.

Dit zijn vijf initiatieven of intenties die werden genomen door de overheid. Dit is een belangrijke stap naar een gezamenlijk, dus niet alleen cultureel maar ook economisch, gestructureerd aanbod van Vlaanderen aan

Zuid-Afrika. Politiek gezien lijkt het moeilijker om deze stap te zetten dan in realiteit. De relatie tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika vertoont trouwens een nogal hypocriet beeld : in de praktijk zijn er talrijke contacten maar de politieke stap wordt niet gezet.

Nochtans zijn er voorbeelden te over van ook belangrijke en waardevolle initiatieven om tot een gestructureerde samenwerkingspolitiek te komen.

Ik verwijs naar universitaire **werkprogramma's** in de culturele sector, een aanbod dat bestaat in het evenredig ter beschikking stellen van studiebeurzen aan alle etnische groepen in Zuid-Afrika.

De samenwerking tussen universiteiten wordt intenser. Zo staat de samenwerking tussen de universiteit van Leuven en deze van Stellenbosch in een gevorderd stadium. De Vlaamse regering kan op het gebied van het hoger onderwijs niet aan de zijlijn blijven staan.

De bestaande samenwerking tussen de Vlaamse en de Zuidafrikaanse omroep kan nog verder worden uitgebouwd. Ik benadruk dat deze samenwerking verloopt met de instemming van de raad van bestuur van de BRTN.

Talrijke landgenoten bevinden zich in Zuid-Afrika. Het ontmoetingscentrum van de Vlamingen, het Misakcentrum, is gevestigd in Johannesburg. Deze instelling ontvangt steun vanuit Vlaanderen, vooral vanuit de Economische hoek. Het zou mooi zijn indien ook de Vlaamse regering dit initiatief zou ondersteunen. Onze collega Paul Deprez, destijds minister van Externe Betrekkingen heeft daartoe de eerste verdienstelijke stappen ondernomen. U hoeft ter zake dus geen poort te openen, zij staat reeds op een kier.

De heer De Belder, thans directeur-generaal van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel, maakte toen hij nog senator was een studiereis naar Zuid-Afrika. Hij sloot zich aan bij **degenen** die pleiten voor een **heroriëntering** van de culturele akkoorden, die meer moeten gericht zijn op

het onderwijs, en hij pleitte aldus op stuk van beroepsopleiding, het verlenen van logistieke steun aan kleine en middelgrote ondernemingen.

Ikzelf heb in Zoeloeland interessante voorbeelden gezien van dergelijke kleine bedrijven, wat mij toelaat zijn gedachten naar waarde te schatten.

Mijnheer de voorzitter van de regering, een duidelijke uitspraak tot samenwerking is een logisch gevolg van de resoluties die door de Vlaamse Raad werden goedgekeurd, zeker wat het internationaal cultureel beleid betreft. Ik verwijs in dit verband naar de resoluties van 1985 tot 1992 die op dat punt ook Zuid-Afrika een welbepaalde plaats gaven binnen die internationale culturele samenwerking.

De federale regering heeft blijkbaar minder moeite met het handhaven van de economische samenwerking met bepaalde niet-Europese landen dan met Zuid-Afrika. Zo begaf minister Urbain zich onlangs eveneens naar dit niet-Europees land.

Ik doe een oproep tot de Vlaamse regering met de Zuidafrikaanse woorden : Kom uit het lager ! Wij hebben hiertoe alle reden. De moed van president De Klerk verdient beter dan enkel onze verbale steun. De 15.000 slachtoffers die de jongste jaren zijn gevallen, zijn niet het gevolg van het door president De Klerk gevoerde beleid. Zij bewijzen enkel dat de gezamenlijke inspanningen van de heren De Klerk en Mandela onvoldoende gehoor vinden bij talrijke Zoeloes en Xhosas. De hervormers moeten door ons worden geholpen, wij moeten hen de nodige steun geven.

Er bestaat een bijzondere band met onze 35.000 landgenoten, in overgrote mate Vlamingen. Dit is het dubbel van het aantal landgenoten dat in Zaïre verblijft.

De heer D. Van der Maelen : Het tiendubbele.

De heer H. Suykerbuyk : Ik wilde enkel aantonen dat het om een groot aantal landgenoten gaat. Het Afrikaans wordt niet alleen door blanken

Suykerbuyk

en kleurlingen maar ook door zwarten gesproken. De statistieken liegen er niet om : 16 percent van de inwoners kennen het gesproken Afrikaans terwijl slechts 9 percent Engels kan spreken.

Wij zijn — misschien helaas — geen taalimperialisten, anders zouden wij scherper dan nu waarschuwen voor wat in Namibië is gebeurd, waar het Afrikaans als officiële taal werd geschrappt. Eigenlijk werd ook reeds in Codesa beslist dat het Afrikaans als officiële taal is geschrappt. Als taal- en taalverwantschap nog een betekenis hebben, dan hebben wij het recht en de plicht om te spreken en te protesteren.

Ik weet dat sommige leden van deze Raad vinden dat het nog te vroeg is om de banden tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika te herstellen. Wanneer het gaat over de verhouding tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika, zullen sommigen altijd blijven beweren dat het te vroeg is. Wij mogen niet langer meedoen aan die selectieve verontwaardiging. Wij mogen niet altijd meer initiatieven verwachten. Waar halen wij het recht om ons als moralisten te gedragen ? Wie beweert dat de relaties met Zuid-Afrika niet kunnen worden hervat omwille van de apartheid, heeft ongelijk. Men mag de ene onrechtvaardigheid niet vervangen door een andere en veel grotere onrechtvaardigheid van armoede en chaos. Dit is al te gemakkelijk, het is gewoon immoreel. Waarom zouden wij niet doen zoals vele andere Europese landen en binnen de grote taalgemeenschap voluit samenwerken met Zuid-Afrika. Voor Vlaanderen betekent Zuid-Afrika een verwaarloosd cultureel kapitaal. Het is echter meer : hier gaat het om een beslissende stap een politiek te steunen die edelmoedig en gedurfd is. Ik kan niet aannemen dat Vlaanderen daarvoor te klein zou zijn. Daarom wacht ik met vertrouwen op een antwoord van de minister-president waarbij men hopelijk zal uitgaan van de nieuwe werkelijkheid in Zuid-Afrika en waardoor de Vlaamse regering op dezelfde lijn komt met hetgeen vele personen, bedrijven en in-

stellingen in Vlaanderen reeds jaren doen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van der Maelen heeft het woord.

De heer D. Van der Maelen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, na de ingrijpende veranderingen die de voorbije maanden in Zuid-Afrika hebben plaatsgegrepen, is het Vlaams beleid ten opzichte van Zuid-Afrika aan een grondige herziening toe.

Namens mijn fractie zal ik onze visie samenvatten in drie punten. Ten eerste, wil ik een aantal beleidsbepalende factoren aangeven. Ten tweede, wil ik meedelen wat het uitgangspunt van dit nieuwe Vlaamse beleid moet zijn. Tot slot wil ik enkele bedenkingen maken bij de implementatie in de tijd van dit nieuwe beleid.

Eerst zal ik de beleidsbepalende factoren toelichten. De Vlaamse socialisten zijn van oordeel dat bij de uitwerking van het nieuwe beleid ten opzichte van Zuid-Afrika rekening moet worden gehouden met vijf factoren.

De eerste factor is dat Zuid-Afrika nog steeds zelfs geen concept heeft van een nieuwe grondwet. De gesprekken in het meerpartijenoverleg zijn nog steeds niet afgerond. Er is zelfs geen overeenstemming over de autoriteit die de nieuwe grondwet zal moeten goedkeuren.

De tweede factor is dat Zuid-Afrika nog steeds geen democratisch gelegitimeerde regering heeft.

Het derde element is dat wij vragen hebben over de capaciteit van de interim-autoriteit, de zogenaamde uitvoerende transitieraad, vooral wat de externe aangelegenheden betreft. Het is mogelijk dat ik me vergis, maar de informatie waarover ik beschik, wijst erop dat die subraad voor externe betrekkingen prioriteiten heeft die wel eens anders kunnen zijn dan akkoorden met Vlaanderen. Ik zeg dit echter in vragende vorm en kom hierop later terug.

Als vierde element wens ik erop te wijzen dat andere, respectabele landen en autoriteiten hun recente ini-

tiatieven bewust beperkt hebben tot **fact finding** of voorbereiding op volwaardige relaties met een democratisch post-apartheidsregime in Zuid-Afrika.

De vijfde en laatste naar ons oordeel beleidsbepalende factor is dat wij van mening zijn dat het noodzakelijk en wenselijk is dat het nieuwe Vlaamse beleid consistentie vertoont met het Europees en met het federaal beleid ten opzichte van Zuid-Afrika.

Binnen deze contouren zijn de Vlaamse socialisten bereid om te praten over een nieuw beleid ten opzichte van Zuid-Afrika.

Wat moet het uitgangspunt zijn van het nieuwe beleid ?

Wij kunnen niet akkoord gaan — maar dat zal wel niet het geval zijn met een beleid dat beperkt blijft tot het uitzenden van dansmariekes naar Zuid-Afrika. Een enge taal-culturele benadering, al dan niet aangevuld met commerciële oogmerken, vormt volgens ons een te beperkte basis voor het beleid ten opzichte van Zuid-Afrika. Wij zijn er trouwens van overtuigd dat men in Zuid-Afrika van Vlaanderen meer verwacht dan die enge culturele of commerciële benadering.

Wij pleiten voor een beleid dat grondvest wordt op de bereidheid van Vlaanderen om een bijdrage te leveren aan het fragiele democratiseringsproces dat zich daar op het ogenblik voordoet en aan de afbouw van de erfenis van apartheid. Vanzelfsprekend kunnen taal en cultuur een belangrijke rol spelen in het transitieproces. Daarom zijn wij ook voorstander van het feit dat Vlaanderen bij de uitstippeling van zijn beleid oog moet hebben voor deze aspecten. Een taal- en culturele benadering in de samenwerking met Zuid-Afrika moet volgens ons, net zoals elke andere activiteit die we ten opzichte van Zuid-Afrika zullen ontplooiën, getoetst worden aan de relevantie in het transitieproces. Wij zijn voor 200 percent voorstander van activiteiten, ook op taalgebied en op het culturele vlak, op voorwaarde dat ze een bijdrage leveren in de vlotte overgang van het apartheidsregime

Van der Maelen

naar een democratisch Zuidafrikaans regime.

Het derde element waarmee bij de uitstippeling van het nieuwe beleid rekening moet worden gehouden, is een implementatie in de tijd. In plaats van zoals sommigen te pleiten voor de onmiddellijke en volledige hervatting van de samenwerking, inclusief het overhaast sluiten van een nieuw akkoord, pleit ik namens mijn fractie voor een aanpak in drie fasen. **(Onderbreking door de heer Valkeniers)**

De eerste fase zou ik de fact finding willen noemen. Wij zijn van oordeel dat Vlaanderen via alle mogelijke kanalen en binnen- en buitenlandse contacten met gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties moet proberen om alle dynamieken op sociaal, economisch en cultureel vlak en die een invloed hebben op het transitieproces, in kaart te brengen. Ik zou het ten zeerste betreuren dat Vlaanderen in deze voor Zuid-Afrika cruciale periode in de volgende maanden alleen een commerciële zending zou sturen. Er is nood aan andere zendingen die ons zullen toelaten een beter beeld te hebben van wat ginds gebeurt. **(Onderbreking door de heer Valkeniers)** Luister naar wat ik nu zeg.

De tweede fase is een Vlaams programma voor steun aan de democratisering, gebaseerd op de fact finding. In afspraak met de uitvoerende transitieraad zou Vlaanderen moeten besluiten tot een samenhangend programma van Vlaamse steun aan het democratiseringsproces. Dit steunprogramma moet een creatief mengsel zijn van economische, sociale, culturele en sportieve activiteiten die het vertrouwen van alle volkeren die in Zuid-Afrika leven in het democratiseringsproces moeten versterken en die hun kans op economische en sociale gelijkberechtiging moeten verhogen.

Indien uit de fact finding zou blijken dat de uitvoerende transitieraad vragende partij is, dan kan in deze fase worden gestart met voorbereidende gesprekken over een nieuw Vlaams-

Zuidafrikaans akkoord.

De derde en laatste fase is uiteraard het sluiten van een nieuw akkoord. Wat ons betreft, kunnen de voorbereidende gesprekken slechts worden afgerond nadat er een uit de verkiezingen voortgesproten gelegitimeerde regering in Zuid-Afrika is geïnstalleerd. **(Applaus bij de SP)**

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, zoals u weet, was ik door een samenloop van omstandigheden heel veel op bezoek in Zuid-Afrika tijdens de voorbije drie tot vier jaar. Gezien de grote veranderingen die daar op politiek vlak hebben plaatsgevonden, meen ik dat meer dan ooit het ogenblik is aangebroken om onze culturele betrekkingen met dit land te herstellen, willen we de boot niet missen en willen we enig voordeel halen uit de bevoorrechte positie die we als Nederlandstaligen hebben ten opzichte van de Afrikaanssprekenden, tot welke bevolkingsgroep die ook behoren.

In Zuid-Afrika spreken 5,7 miljoen mensen Afrikaans, waaronder 3 miljoen blanken. 17 miljoen mensen in Zuid-Afrika kennen het Afrikaans, dus net zoveel als er Nederlandssprekenden zijn in Benelux-verband.

De apartheidswetten zijn afgeschaft en de vroeger verboden politieke groeperingen en partijen toegelaten. De Codesa-gesprekken worden eerstdaags hervat en de Transitional Executive Committee ingesteld. Hoogstwaarschijnlijk zullen er einde april 1994 multiraciale verkiezingen worden gehouden.

De meeste landen hebben hun sancties en boycot grotendeels of zelfs geheel opgegeven. Enkele landen, waaronder de meeste landen van de EG, België inbegrepen, wachten nog tot Mandela en zijn ANC het licht op groen zetten om de laatste maatregelen ongedaan te maken. De vorige spreker stelde dit overigens eveneens als voorwaarde.

Is het wel verstandig tot die dag te wachten ? Die kan nog een tijd uit-

blijven, maar intussen zouden we al heel wat voorbereidende maatregelen kunnen nemen.

Onder de vorige Vlaamse regering was er de consensus over een bezoek aan Zuid-Afrika van een delegatie van de Vlaamse Raad onder het voorzitterschap van de huidige voorzitter, maar die strandde op het veto van de Vlaamse socialisten. Wel was iedereen het erover eens dat het cultuurverdrag zou moeten worden uitgebreid tot onder meer middenstand, beroepsopleiding en andere terreinen.

Bepaalde landen, die Zuid-Afrika gedurende jaren hebben geboycot, zoals Nederland, stuurden reeds verschillende handelsmissies. De minister van Verkeer van Nederland, mevrouw Maij-Weggen, die geen rekening moest houden met de Vlaamse socialistische partij, slaagde erin om onmiddellijk vier vluchten voor de KLM op de kop te tikken. Voor Sabena is er heel wat lobbywerk nodig geweest om een derde vlucht op Zuid-Afrika te kunnen bekomen. Dit wijst er toch wel op dat de Nederlanders al heel snel hun roer van richting kunnen doen veranderen. Meer zelfs, eerstdaags wordt een missie onder leiding van de heer Andriessen met een delegatie van de voornaamste Nederlandse bedrijven in Johannesburg verwacht.

De handel tussen Zuid-Afrika en Nederland is de jongste jaren vermeerderd met 60 percent terwijl men in België maar blijft discussiëren. Ik zal een opsomming geven van nieuw geopende diplomatieke missies, dus ambassades, consulaten-generaal en dergelijke in Zuid-Afrika : Angola, Argentinië, Botswana, Bulgarije, Tsjechië, Finland, Joegoslavië, Georgië, Hongarije, Japan, Lesotho, Marokko, Namibië, Noorwegen, Pakistan, Communistisch China, Polen, Korea, Roemenië, de Russische Federatie, Rwanda, Singapore, Slowakije, Thailand, Turkije, the South African Development Community — de omringende landen van Zuid-Afrika — en de Wereldbank.

De heer D. Van der Maelen : Dat zijn wel de meest respectabele landen.

De heer J. Valkeniers : Landen die al een vertegenwoordiging hebben in Zuid-Afrika, maar waarin Zuid-Afrika nog geen vertegenwoordiging heeft : India, Joegoslavië en Pakistan.

Delegaties en officiële bezoekers in Zuid-Afrika in 1992 : Algerije, Angola, Argentinië, Australië, Oostenrijk, België, Brazilië, Canada, Chili, Congo, Kroatië, Tsjecho-Slowakije, Denemarken, Engeland, Finland, Frankrijk, Duitsland, Gibraltar, Griekenland, Guatemala, Hong Kong, Hongarije, Indië, Italië, Korea, Madagascar, Maleisië, Marokko, Nederland, Noord-Ierland, Pakistan, Paraguay, Polen, Portugal, Communistisch China, Zweden, Taiwan, Thailand, de Verenigde Staten en Rusland.

Landen die eerstdaags Zuid-Afrika zullen bezoeken : **Omar**, Qatar en Jordanië.

Officiële delegaties en bezoekers in Zuid-Afrika in 1993 : Argentinië, Chili, China, Congo, Tsjecho-Slowakije, Denemarken, Finland, de stad Parijs, Duitsland, Griekenland, Hong Kong, Hongarije, Italië, Indië, Japan, Mauritius, Maleisië, Nederland, Nigeria, Pakistan, Polen, Portugal, Roemenië, Schotland, de stad Sheffield, Spanje, Zweden, Thailand, Taiwan, Turkije, Engeland, Uruguay en de Verenigde Staten. **(Applaus bij het VB)**

Dit zijn officiële delegaties van landen die bij allerlei gelegenheden in de Verenigde Naties voorbehoud maken voor Zuid-Afrika.

Nederland is gedurende jaren de zedenprediker geweest met betrekking tot Zuid-Afrika. Nederland heeft nu echter een echt cultureel offensief ingezet, want dit jaar ontvangt Zuid-Afrika volgende bezoeken uit Nederland : de Anne **Franck-tentoonstelling**, de Township Jazz-toer, het Nederlands Filmfestival, een tentoonstelling van 17e-eeuwse schilderijen, een optreden van de zogenaamde Dogtroep en het optreden van 40 jonge musici. Voorts zijn er onderhandelingen met een museum uit Pretoria over het Bach-koor en het Residentie-orkest en over het Nederlands

Dansteater. Er wordt zelfs overwogen om de Bafavia die in Lelystad in aanbouw is in Kaapstad de laatste afwerking te laten ondergaan om deze gedurende een bepaalde tijd ter bezichtiging te stellen. Wij stellen ons intussen tevreden met het zingen van Die Stem van Zuid-Afrika op het ANZ en de IJzerbedevaart. **(Onderbreking door de heer Van der Maelen)**

Heeft het dan zin nog langer afwezig te blijven als er zoveel landen een diplomatieke vertegenwoordiging aanstellen in Zuid-Afrika en als landen uit alle hoeken van de wereld een handelsdelegatie sturen ?

Ik was vorige maand in Zuid-Afrika en ben in handelskringen geweest. Ik verzeker u dat het personeel overspannen is omdat men staat aan te schuiven om in Zuid-Afrika zaken te mogen doen.

Graag wil ik me dan ook aansluiten bij de oproep van Dr Edna Deudney, lectrice Afrikaans en Nederlands aan de universiteit van Port Elisabeth, in De Standaard van 8 juni jongstleden. Ze breekt een lans voor een cultuurpolitiek ten opzichte van de Afrikaansspreekende Bruinen en Zwarten die nog steeds materieel, sociaal en politiek onderbevoorrecht zijn en dit zullen blijven zolang er voor hen geen specifieke sociaal-economische en opvoedkundige projecten worden uitgewerkt.

Terecht pleit ze voor nieuwe projecten om te voorkomen dat het Afrikaans door de Britse, Amerikaanse, Franse en Duitse instanties totaal van de kaart zal worden geveegd, zoals dit is gebeurd in Namibië. Niemand zal immers ontkennen dat het Afrikaans als taal nu reeds en vooral in het bedrijfsleven grotendeels wordt miskend. Ik heb de indruk dat sommigen het zelfs zouden toejuichen als het Afrikaans, zelfs in Zuid-Afrika, volkomen van de kaart wordt geveegd. Het is de taal van de **verdrukkers** en die krijgen daardoor hun verdiende loon. Ik wijs erop dat ook heel wat verlichten, onder meer de heer Niehaus van het ANC, Afrikaners zijn. Het Afrikaans is dus niet alleen de taal van de verdrukkers. Zoals u allen weet, heeft zelfs de

kleinzoon van Verwoerd zich erbij aangesloten.

Ik ben van oordeel dat we samen met Nederland een ernstige inspanning moeten doen op het gebied van cultuur, onderwijs en ontwikkelingshulp om deze groepen, en specifiek de Bruinen en de Zwarten en de arme blanken, te laten voelen dat ze met ons verbonden zijn. Hoe verklaart men anders dat een natie zoals Indië 1000 m² inneemt op de Saitex-handelsbeurs dan om zijn band te onderstrepen met het miljoen Indiërs die in Zuid-Afrika wonen ? De Indiërs hebben een nationaliteitsgevoel maar zijn ook zakenmensen. Zij weten dat ze door te tonen wat ze als natie betekenen – en ik heb hun prachtige stand in maquette gezien – bij de Indiërs in Zuid-Afrika het gevoel zullen opwekken van eenheid met de Indische natie. Aangezien de meeste Indiërs zakenmensen zijn, zijn ze er ook van overtuigd dat hun stand op de handelsbeurs vruchten zal afwerpen.

In Vlaanderen zijn we echter zover nog niet.

De reeds ingeschreven deelnemers aan de Saitex-beurs in oktober zijn : Argentinië, Australië, Bangladesh met een stand van 400 m², België met een stand van 150 m², Brazilië met een stand van 848 m², Bolivië, Bulgarije, Birma, Canada, Chili, Columbië, Tsjecho-Slowakije, Denemarken, Egypte met een stand van 350 m², Estland, Frankrijk, Duitsland, Griekenland met een stand van 600 m², Hong Kong, Hongarije, Indië, Indonesië, Tsrael, Italië, Japan, Kenia, Korea met een stand van 600 m², Lesotho, Macao, Maleisië, Mauritius, Marokko, Mozambique, Namibië, Nepal, Nederland met twee maal het aantal m² dat ons land heeft, Noorwegen, Pakistan, Polen, Portugal, Communistisch China met een stand van 1290 m² wat erop wijst dat China heel wat minder bezwaar heeft tegen het veroveren van een machtspositie dan ons land, Roemenië, Rusland, Saoedie-Arabië, Zweden, Zwitserland, Spanje, Sri Lanka, Swaziland, Singapore, Tanzanië, Taiwan met een stand van 1350 m², Turkije met een stand van 1200 m², Enge-

Valkeniers

land, de Verenigde Staten, Uruguay, Zambia en Zimbabwe.

Dit is een voorbeeld om aan te tonen dat deze landen geen bezwaar hebben tegen vertegenwoordiging in Zuid-Afrika hoewel ze, zoals wij, op de hoogte zijn van de voorwaarden die de vorige sprekers hebben opgesomd. Zij zijn echter van oordeel dat het ogenblik aangebroken is om in Zuid-Afrika een bepaalde positie te veroveren.

Vlaanderen, dat toch een zekere cultuurverbondenheid heeft, en niet alleen met de verdrukkers maar ook met de verlichten en met degenen die op het ogenblik nog geen stemrecht hebben, is echter van oordeel katholieker te moeten zijn dan de paus en wenst te wachten tot de posities zijn ingenomen waardoor de kans verloren gaat om er **voordéel** bij te hebben. Hiermee kan ik het niet eens zijn. Namibië bijvoorbeeld dat in oorlog is geweest met Zuid-Afrika heeft vorige week een samenwerkingsakkoord gesloten met Zuid-Afrika inzake onderwijs, wetenschap en cultuur. Namibië kan dit, maar Vlaanderen niet.

Graag zou ik dan ook vernemen welke de plannen zijn van de minister-president. Is hij van plan om zelf initiatieven te nemen of is hij van oordeel dat wij katholieker moeten zijn dan de paus en ons dus de les moeten laten lezen door anderen, die achter onze rug hun slag thuis halen en daardoor hun positie versterken. (**Applaus bij de VU**)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, in deze gelegenheid neem ik het woord in dubbele hoedanigheid : ten eerste, als woordvoerder van de VLD en, ten tweede, als vader van een arts die het beste van zichzelf geeft in Zuid-Afrika in een kliniek waar 90 percent van de patiënten zwarten zijn.

Tien jaar geleden werd door Protea een panel georganiseerd waaraan de toenmalige traditionele partijen kon-

den deelnemen. Hoewel alle partijen hun deelname hadden toegezegd, waren slechts twee partijen vertegenwoordigd op het debat. Collega Valkeniers en ikzelf waren de enigen die ons standpunt daar verduidelijkten. Ik herinner me dat ik toen heb gezegd dat apartheid een misdrijf is, en ik blijf daarbij.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Platteau, ik wil wijzen op het feit dat president De Klerk zich, zoals Willy Brandt dat gedaan heeft ten opzichte van Polen en zoals Kennedy dat heeft gedaan ten opzichte van de zwarten, heeft verontschuldigd voor de misdaden die zijn gebeurd onder het mom van de apartheid. In de Sovjetunie heeft president Gorbatsjov zich in het openbaar verontschuldigd voor de misdaden van het communisme.

Dit was voor ons allen een reden om de evolutie in de Sovjetunie, in Duitsland en zelfs in de Verenigde Staten met betrekking tot de zwarte bevolking, te steunen. In de mate van onze mogelijkheden hebben we daarop op cultureel en economisch vlak ingespeeld. Ik begrijp niet waarom er wordt gewerkt met twee maten en twee gewichten.

Ik ben al twintig jaar lid van het parlement en heb gedurende al die tijd de apartheid bestreden. Ik ben echter altijd van oordeel geweest dat contact — in de mate van het mogelijke en van het behoorlijke — beter is dan het afbreken en isoleren.

De heer S. Platteau : Mijnheer Van Grembergen, ik kan grotendeels akkoord gaan met uw interruptie. Tien jaar geleden veroordeelden we de apartheid. We gingen akkoord met een economische boycot, maar we pleitten toen al voor het hernemen van het cultureel akkoord dat in 1977 door België werd opgeschort.

Tien jaar geleden had men moed nodig om ten eerste, in die omstandigheden het woord te nemen en, ten tweede, mede te delen enerzijds dat men apartheid als een misdaad beschouwde en anderzijds dat men van oordeel was dat het cultureel akkoord opnieuw van kracht moest worden.

Op 28 april jongstleden heb ik minister Weckx in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden gevraagd welke zijn inzichten waren met betrekking tot Zuid-Afrika en welke politiek hij wenste te volgen teneinde onze culturele betrekkingen met Zuid-Afrika te herstellen. Zijn antwoord was nogal sibilijns. Hij verklaarde dat hij de materie delicaat vindt maar hij gaf geen antwoord over de grond van de zaak. Ik moet er wel aan toevoegen dat hij positief gevolg zou geven aan verzoeken van bepaalde culturele kringen in Zuid-Afrika, maar daar blijft het bij.

De VLD dringt erop aan dat het cultureel akkoord met Zuid-Afrika wordt hersteld. Is het dan niet in de oorspronkelijkste vorm, dan kan dit in een aangepaste versie. Wij wensen echter officiële culturele betrekkingen met Zuid-Afrika.

Waarom nu, mijnheer Van der Maele, willen wij de culturele banden herstellen zonder wachtkamers, zonder omfloerste, diplomatieke taal die de werkelijkheid — dat men de zaak op de lange baan wil schuiven — verbergt ?

Ten eerste, omdat er zich nieuwe feiten voordoen. De Vlaamse Raad neemt het standpunt in dat zaken kunnen worden herzien in de mate dat er nieuwe constitutionele feiten naar voren komen en dat is hier het geval. Sinds maart 1990 heeft De Klerk, die u zopas prachtig hebt geciteerd, de situatie in een andere richting gestuurd : de apartheid is verbannen. Wij hebben gelijk gehad : zij was en zij is een misdaad.

Het democratiseringsproces in Zuid-Afrika is op gang gekomen. Enkele maanden geleden heb ik zelf kunnen vaststellen dat de autoriteiten, zowel zwarte als blanke, de situatie in handen hebben. Ik was in Zuid-Afrika toen Chris Hanu werd vermoord. Toen braken er weliswaar onlusten uit — waar ter wereld is men daar overigens vrij van op dit ogenblik — maar op een paar dagen hadden de autoriteiten de situatie onder controle. Wat hier ook al veelvuldig ter sprake kwam, is dat op 27 april 1994 de eerste algemene, multiraciale ver-

Platteau

kiezingen in Zuid-Afrika zullen worden gehouden. Het nieuwe wetgevendende parlement krijgt als opdracht een nieuwe grondwet op te stellen. Als dat geen nieuwe feiten zijn die tot herziening van de situatie aanleiding kunnen geven, dan weet ik het niet meer. Trouwens, zoals collega Valkeniers hier heel duidelijk en terecht verklaarde, er is ook nog de realiteit dat de betrekkingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika zeer intens zijn.

De heer D. Van der Maelen : Mag ik u vragen met welke Zuidafrikaanse autoriteit u zal onderhandelen : met de huidige zittende regering, met de interimregering die er binnen een paar maanden zal zijn of met de regering die er komt na de verkiezingen van april 1994 ? Wij hebben een pragmatische oplossing : indien de transitieraad het wenst, kunnen de voorbereidende gesprekken beginnen ; afronden kan slechts onder een democratisch verkozen regering, een regering gevormd na verkiezingen. Wil u nu al onderhandelingen beginnen met de nationale partijen over het akkoord, of met wie anders ?

De heer S. Platteau : Ik wil hoe dan ook geen wachtkamer installeren : met de huidige regering, in aanwezigheid van het ANC en vertegenwoordigers van de verschillende bevolkingsgroepen, wil ik vast en zeker al besprekingen voeren.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Laten wij aannemen dat het ANC aanvaardt dat de regering in de huidige situatie optreedt. Zij aanvaarden trouwens de regering van De Klerk als gesprekspartner. Waarom zouden wij de huidige Zuidafrikaanse regering niet als gesprekspartner aanvaarden als het ANC daar zelf niet tegenop ziet ? Vanzelfsprekend moet de hele bevolking van Zuid-Afrika bij deze akkoorden worden betrokken. Een cultureel akkoord mag niet enkel tussen de blanke bevolking en Vlaanderen worden gesloten. Het akkoord moet de totaliteit van de

Zuidafrikaanse bevolking ten goede komen, zoveel moet duidelijk zijn.

De heer S. Platteau : Collega Van Grembergen, daar kan ik volledig mee instemmen. Wat dat betreft kan ik u zeggen dat Nederland ons een voetje voor is.

De heer P. Van Grembergen : Mandela zegt hetzelfde als ik zeg.

De heer D. Van der Maelen : Be-doelt u dat er een cultureel akkoord met een federale regering kan worden gesloten omwille van het feit dat de Vlaamse regering de federale regering als gesprekspartner beschouwt ? Zo'n onzin heb ik nog nooit gehoord !

De heer S. Platteau : Zoals ik al zei : Nederland staat al stukken verder dan wijzelf. Collega Suykerbuyk en ikzelf besloten daarom het initiatief te nemen om de zaak aan de Benelux-raad voor te leggen en daar dezelfde voorstellen te opperen als hier in de Vlaamse Raad. Collega Suykerbuyk kan dit beamen.

Een tweede reden om onmiddellijk met deze zaak van start te gaan, is het feit dat wij ten aanzien van onze broeders overzee een minimum van solidariteit aan de dag moeten leggen. Mijnheer de minister-president, als ik zie wat Franstaligen en Engels-sprekenden doen voor hun overzeese taalgenoten, dan vind ik het schandelijk dat wij, die tot een kleine, enge taalgroep behoren, onze mensen van overzee zo in de kou laten staan. Ik moet bovendien ook vermelden dat ik het wel prettig vond, dat ik enkele maanden geleden in het stadje Vrijheid in de kerkstraat kon logeren in een hotel waar ik niet verplicht was een andere dan mijn moedertaal te spreken en waar men mij perfect verstond.

De heer D. Van der Maelen : Dat is de basis voor buitenlands beleid.

De heer S. Platteau : Er is nog een derde reden om onmiddellijk het cultureel akkoord te hernemen. Cijfers, die hier reeds werden geciteerd, wijzen uit dat nu net de grote meerderheid kleurlingen en zwarten Afrikaans spreken, met andere woor-

den : de verdrukten in Zuid-Afrika. Ik verwijs hiervoor ook naar het artikel van doctor D. dat door collega Valkeniers werd vermeld en licht daaruit volgende belangrijke passage : Wat Nederlandstaligen blijkbaar niet beseffen, is dat de overgrote meerderheid van de Afrikaanstaligen — dus van de mensen van wie het Afrikaans moedertaal is — vooral kleurlingen, dus bruinen en zwarten zijn. Einde citaat. Het is toch duidelijk van iemand die het kan weten. De cijfers liegen er niet om : 16 percent van de Zuidafrikaners heeft Afrikaans als moedertaal tegenover 9 percent Engels, 21 percent Zoeloe en 18 percent Khoisan. In 1980 beschikte 29,37 percent van de zwarten en 95,5 percent van de bruinen tegenover 86 percent van de blanken over actieve talenkennis van het Afrikaans. Dan wordt nog de geografische spreiding gegeven, maar die bespaar ik u.

In feite betekent dit alles dat het herstellen van de culturele banden waar die mensen ter plaatse om vragen, niet de verdrukker maar de verdrukten ten goede komt. Dat is een belangrijk element dat men altijd uit het oog heeft verloren.

Ik geloof dat onze stelling klaar en duidelijk is. Ik dring erop aan, mijnheer de minister-president, dat deze materie zo vlug mogelijk onder handen wordt genomen en dat het akkoord, dat al 20 jaar in de ijskast ligt, zo vlug mogelijk opnieuw op tafel wordt gelegd om het op een of andere wijze te hernieuwen. Wij vragen de minister-president om een duidelijk antwoord en dringen aan op een zo spoedig mogelijke behandeling. (Applaus)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's. Ik zou hier kunnen beginnen met een opsomming, zoals mijnheer Valkeniers dat heeft gedaan. Een opsomming, niet van landen, maar van parlementsleden die destijds, toen Zuid-Afrika nog het apartheidsregime kende, lid waren van de vereniging

Dewinter

Protea, die haar sympathie voor het apartheidsregime en Zuid-Afrika nooit onder stoelen of banken heeft gestoken. Diezelfde leden hoor ik nu het apartheidsregime afzweren, en zij kunnen er niets positiefs meer over bedenken, hoewel zij er toen lang niet zo vies van waren. Dat is evenwel niet de essentie van het debat.

Ik verzeker u dat onze partij dezelfde stelling inneemt als jaren geleden en dat wij onze huik niet naar de wind laten hangen, integendeel zelfs. Het is een feit dat het Belgisch-zuidafrikaans cultureel akkoord van 1954, in 1977 wegens de fameuze apartheidspolitiek werd ingetrokken. Sindsdien hebben zowel de Belgische als de Vlaamse overheid er zowat alles aan gedaan om Zuid-Afrika en het volksverwante — Afrikaanse volk te mijden als de pest. De Belgische regeringen hanteerden maar wat graag de **boycot** maatregel en zij speelden het spelletje van de internationale hetze tegen deze voorpost van het vrije Westen ook duchtig mee.

Mijnheer Van der Maelen, het verwondert mij niet, maar het choqueert mij des te meer dat de SP, hier met zekere heftigheid — alsof wij maar een hoopje naïevelingen en idioten zijn — komt beweren dat aan allerlei voorwaarden moeten worden voldaan en dat wij onmogelijk kunnen spreken met de vertegenwoordigers van de federale regering. Als excuus hoor ik dan dat wij toch niet gaan praten met de nationale partij, die criminelen, die vroeger in diezelfde partij ook al aan de macht waren en zovele jaren het apartheidsregime in stand hebben gehouden. De SP, die vandaag nog altijd tegen Zuid-Afrika fulmineert, was toen zij aan de regering deelnam wel in staat om culturele akkoorden te sluiten met China, de DDR, Bulgarije — en dan bedoel ik niet het Bulgarije van nu, mevrouw, maar dat van de jaren zeventig, tachtig — met Hongarije, Polen, Roemenië en de USSR : allemaal perfect democratische landen volgens de SP. Dat vormde nooit enig probleem : er waren culturele akkoorden bij de vleet. Vrijdag aanstaande

zal trouwens uw partijgenoot, de burgemeester van Antwerpen, de tweede grootste stad van Vlaanderen na Brussel, in het kader van Antwerpen, culturele hoofdstad 1993, een tentoonstelling inhuldigen De Chinese Week in Antwerpen. De gouverneur van Peking, de hoofdstad van China, zal aanwezig zijn en het woord voeren. Dat kan en mag allemaal, dat is prachtig en fantastisch. Uiteraard moeten wij culturele akkoorden hebben met de moordenaars van het Tian'anmenplein, uiteraard moesten wij culturele akkoorden sluiten met elke dictator achter het IJzeren Gordijn, maar niet met de apartheidsaanhangers in Zuid-Afrika. Dat zijn immers racisten, fascist, neo-nazi's, en noem maar op. Ik ken het hele rijtje, want ik word er helaas al te dikwijls zelf van beschuldigd. De Chinezen vormden evenwel geen probleem, evenmin als de communisten achter het IJzeren Gordijn : daar is nooit een vuiltje aan de lucht geweest. Ik zou de SP aanraden nederig te zwijgen en ik zie dat veel van uw partijgenoten dat al hebben begrepen en vandaag wegbleven. Toch vond men ergens een nuttige idioot — zoals Lenin destijds in zijn boekje Wat te doen ? schreef — in de figuur van de heer Van der Maelen om hier in naam van de partij en de oude solidariteit toch maar te komen fulmineren tegen Zuid-Afrika.

Bij ons zal u daaromtrent selectieve verontwaardiging bespeuren. Wij vinden inderdaad dat het cultureel akkoord met Zuid-Afrika moet worden hernieuwd. Wij hadden het in de eerste plaats in 1977 nooit overboord moeten gooien. Ik mag wel vermelden dat er een tweetal jaren geleden een lichtpuntje is geweest. Onder de bezieling van de voorzitter van de Vlaamse Raad, de heer Vanvelthoven, vond in oktober 1991 een internationaal colloquium plaats over het Nederlands in de wereld. Hierbij werd het Afrikaans wel betrokken. Dat was een goed initiatief. Via de Nederlandse taalgroep werd inderdaad ook steun verleend aan allerlei niet-gouvernementele organisaties die zich met nederlandsstiek bezig houden, aan onderwijsinstellingen, bibliotheken, enzovoort. Spijtig is wel dat men telkens weer denkt daar

de politiek bij te moeten betrekken en op zijn minst allerlei voorwaarden denkt te moeten stellen aan die organisaties die zich multiraciaal en democratisch moeten opstellen om van die steun te kunnen genieten. In Vlaanderen lijkt men nu te wachten tot Mandela met zijn communistische ANC-beweging aan de macht komt en er zodoende geen cultureel akkoord meer nodig zal zijn. Mijnheer Van Grembergen, u weet toch ook dat één van de voornaamste punten op het programma van het ANC is dat het Afrikaans als officiële taal in Zuid-Afrika verdwijnt. De multiraciaal verkiezingen in april 1994 vormen de aanleiding voor de heer Suykerbuyk en de heer Valkeniers om opnieuw culturele betrekkingen aan te knopen met Zuid-Afrika. Het is bovendien het ideale excuus om de anderen van de goodwill van de Afrikanen en Zuid-Afrikanen om eventueel een cultureel akkoord te sluiten. Wij vinden die verkiezingen niet nodig om tot dit akkoord te komen en zijn er absoluut geen voorstanders van. In vele buurlanden van Zuid-Afrika, zoals Namibië, betekenden dergelijke verkiezingen het einde van de blanke aanwezigheid aldaar en meer nog, zij zetten het licht op groen voor repressie tegen al wat niet zwart is. Wij verzetten ons daarom tegen de verkiezingen en scharen ons daarmee achter de conservatieve partij ter plaatse.

De heren Suykerbuyk en Valkeniers somden terecht een aantal zaken op, zoals bijvoorbeeld in verband met de selectieve verontwaardiging. Ik somde daaromtrent een lijst van landen op waar die nog steeds geldt. Men mag evenwel een cultureel akkoord niet als excuus gebruiken om het model De Klerk-Mandela te steunen. Wij moeten de vijanden van de blanken toch geen handje helpen ? Met het ANC en Mandela aan de macht is er voor blanken geen toekomst meer in Zuid-Afrika en het zal het einde betekenen van de welvaart, van de economische groei, van een samenleving waar het BNP per capita hoger ligt dan in eender welk ander Afrikaans land. Bovendien is de gezondheidszorg er beter uitgebouwd dan waar ook in Afrika en is de graad van onderwijs de hoogste in die re-

Dewinter

gionen. Dit alles was slechts mogelijk dankzij de blanke aanwezigheid. Ik hou niet van die weg-met-ons-mentaliteit, van dit anti-blanke racisme dat komaf maakt met alles wat het blanke ras in de wereld heeft verwezenlijkt en liefst zo veel mogelijk ons blanke broedervolk vernedert. Zo verknoeien wij onze eigen toekomst om anderen aan de macht te brengen die slechts één doel nastreven : zo snel mogelijk alles dat door blanken tot stand werd gebracht, slopen, om dan misschien wel een van de laatste communistische éénpartijstaten te stichten. Dat is het uiteindelijke doel van Mandela en zijn entourage. **(Rumor gedurende het hele betoog)**

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Wij moeten alles duidelijk omlind zien. Ik begriep dat uw partij geneigd is altijd over een zelfstandig Vlaanderen te spreken. Daarom vraag ik u wat in Zuid-Afrika gebeurt, ook aan de Zuidafrikanen over te laten. Wij moeten niet de pretentie hebben om de ontwikkelingen aldaar te willen bepalen, dat zullen zij zelf wel doen. Ik pleit ervoor dat een akkoord tot stand komt met de mensen die uiteindelijk in Zuid-Afrika zullen worden gemandateerd om dit te doen. Dat is de enige eerlijke weg. Weigeren de situatie in Zuid-Afrika te onderkennen, druist in tegen de idee van zelfstandigheid.

De heer F. Dewinter : Ik erken de zelfstandigheid van de Zuidafrikanen. Alleen merkte ik op — zoals u zei — dat het afsluiten van een cultureel akkoord op dit moment in de kaart speelt van de formule De Klerk-Mandela. Wij zijn niet bereid nog maar eens een akkoord te laten misbruiken omwille van allerlei politieke doelstellingen.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Ik merk dat de heer Dewinter terugkrabbelt. In het vuur van zijn betoog zei hij net nog dat hij het eens is met de conservatieve partij van Zuid-Afrika die

niet wil deelnemen aan het hervormingsproces in tegenstelling tot de nationale partij. Evenmin wil zij stemrecht verlenen aan 80 percent van de plaatselijke bevolking. Als dit de waarden zijn die u naleeft, dan is hiermee eens te meer uw fascisme ontmaskerd. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Ik wil even iets rechtzetten. Mevrouw Aelvoet, ook binnen de conservatieve partij zijn er mensen die hun verstand hebben gevonden en willen deelnemen aan de gesprekken.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw Aelvoet : Het gaat erom te weten wat het standpunt van de partij is en dat is : geen stemrecht voor niet-blanke Zuidafrikanen !

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Wat ik bedoel is dat wij ons niet inlaten met de bestaande internationale hetze tegen Zuid-Afrika. Bovendien hebben niet-blanken wel stemrecht in hun thuislanden. **(Gelach van onder meer mevrouw Aelvoet)**

Wij moeten wel zo snel mogelijk zorgen voor een cultureel akkoord met Zuid-Afrika, maar enkel om de blanken, onze volksgenoten, daar te steunen en niet de formule De Klerk-Mandela. Die mensen zullen het immers alsmoer moeilijker hebben om zich in Zuid-Afrika te handhaven en hun taal te blijven spreken. Via een dergelijk akkoord zullen zij beseffen dat zij op de steun van een broedervolk kunnen rekenen. Ik huiver van het zakelijke gesjacher dat ik net hoorde over al die landen die ons voor zijn, die een luchtvaartlijn naar Zuid-Afrika openen of al een plaatsje op een of andere beurs hebben **bemachtigd**. Voor ons komt dit zakelijke gesjoemel pas op de tweede of de derde plaats. De verbondenheid, de broederschap, de verwantheid met de blanken in Zuid-Afrika, die al lang uit het oog werd verloren, krijgt bij ons absoluut voorrang. Daarom

moet er een cultureel akkoord komen en nergens anders voor. Ik sluit daarom met de zin die velen onder ons dikwijls hebben gezongen, ook bij Protea, ons vier jou, Sud-Afrika. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Dit soort toespraken bewijst de Zuidafrikaan, blank of zwart, geen dienst. Het doet niemand goed om momenteel in Zuid-Afrika de zaken nog wat op te ruïen. De heer Dewinter verzet zich tegen bepaalde uitspraken van de heer Van der Maelen van de socialistische partij, net zoals ik de heer Dewinter zelf ook uitspraken verwijt. Mijn dochter woont in Zuid-Afrika en ik heb dus twee kleindochters met de Zuidafrikaanse nationaliteit. Ik ben ook bezorgd over de recente ontwikkelingen en de problemen waar het land mee kampt. Als wij evenwel willen dat het de goede kant opgaat met Zuid-Afrika, dan moeten wij allemaal een positieve bijdrage leveren. Die vind ik niet terug bij de heer Dewinter, maar evenmin bij de heer Van der Maelen.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (op de tribune) : In dit debat over het al dan niet hernieuwen van het cultureel akkoord met Zuid-Afrika, is al veel gezegd. Het valt mij op dat een aantal mensen in het verleden effectief de grootste moeite hadden om het apartheidsbeleid in Zuid-Afrika op de korrel te nemen. Die mensen staan nu vooraan om voor een nieuw akkoord te pleiten. Nu is immers alles OK, of niet ? Het is geen geheim dat de heer Valkeniers zowel als de heer Suykerbuyk lid zijn van Protea. **(Onderbreking door de heer Valkeniers)**

Niet waar, mijnheer Valkeniers, de doelstelling van Protea is altijd geweest te onderstrepen dat in Zuid-Afrika de toestand lang niet zo slecht was, dat men daar aan een gescheiden ontwikkeling werkte en dit ook nog verdedigde. Pas de laatste jaren, toen men merkte dat men definitief het pleit had verloren, wilde men ob-

Aelvoet

jectieve informatie. Jaar na jaar kan ik bewijzen dat die standpunten zo zijn geëvolueerd. **(Onderbreking door de heer Valkeniers)**

Mijnheer Valkeniers, op politiek vlak hebt u altijd de positie van de blanken in Zuid-Afrika verdedigd. Het gaat er nu niet om of u tegen betaling ook zwarten hebt verzorgd.

De **heer J. Valkeniers** : Mevrouw Aelvoet, ik heb altijd een eerlijke politiek gevoerd, maar ik kon niet aannemen dat alles wat de blanken deden slecht was en alles wat de zwarten deden goed.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer Valkeniers, dat heb ik nooit gezegd. Sta mij toe mijn standpunten uiteen te zetten zoals dit in de Vlaamse Raad gebruikelijk is. Ik heb u tijdens uw ellenlange opsommingen overigens ook niet onderbroken. **(Onderbreking door de heer Valkeniers)**

Mijnheer Valkeniers, dit heeft mij geen pijn gedaan.

Mijnheer de voorzitter, ten eerste, sta mij toe even stil te staan bij de huidige toestand in Zuid-Afrika. De aankondiging van verkiezingen mag niet worden voorgesteld als een constitutioneel feit, zelfs niet indien er reële beloftes worden gedaan. In zeer veel landen werden er overigens reeds verkiezingen aangekondigd die nooit hebben plaatsgehad.

Ten tweede, op het ogenblik wordt er onderhandeld over het concept van een nieuwe grondwet. Wat een aantal collega's, onder andere de heer Valkeniers, in verband met Codesa hebben gezegd, is niet juist. Codesa is al sedert maanden definitief opgedoekt. De discussie wordt nu gehouden in de Multy Party Conference of in de veel-partijenconferentie. Het grootste probleem is dat men zelfs niet weet of de krijtlijnen van de nieuwe grondwet moeten worden vastgelegd tijdens de voorbereidende fase voor de verkiezingen of nadat er een constituante is. De Zuidafrikaanse bevolking zal zich hierover uitspreken. **(Onderbreking door de heer Valkeniers)** Wanneer er in een normale democratie vrije verkiezingen wor-

den uitgeschreven, is het normaal dat een nieuwe grondwet wordt vastgelegd door de nieuwe verkozenen. Dit principe verdedigen wij altijd en overall, ook in Zuid-Afrika.

Ten derde, de vraag rijst met wie wij op het ogenblik kunnen onderhandelen. In de veel-partijenconferentie werd voorgesteld een overgangsuitvoerende raad op te richten. Ik was dan ook zeer verbaasd wanneer ik hier hoorde verkondigen dat het toch geen probleem kan zijn om met de huidige regering van Zuid-Afrika te onderhandelen, aangezien zelfs het ANC met deze regering onderhandelt.

Terzake is er geen enkele vergelijking mogelijk. Vermits Karadzic onderhandelt met Izetbegovic, zou Vlaanderen dus ook met Karadzic kunnen onderhandelen. Een dergelijke bewering is waanzin. Het is toch niet meer dan normaal dat de onderhandelingen worden gevoerd met een legitieme regering, of toch ten minste met een overgangsorgaan zoals de fameuze TEC dat ten minste een bepaalde legitimering zou hebben.

Dat echter met de huidige minderheidsregering zou worden onderhandeld, is werkelijk onaanvaardbaar.

De Vlaamse regering kan in deze overgangperiode alleen maar overgangsmaatregelen nemen, men kan ter plaatse de contacten uitbreiden, voorbereidende gesprekken voeren met een overgangsregering, maar de eindonderhandelingen kunnen alleen worden gevoerd met een legitieme, democratisch verkozen regering. Iedere andere handelwijze in deze situatie is ondemocratisch, pour la besoin de la cause.

Mijnheer de voorzitter, sta mij toe twee belangrijke opmerkingen te maken met betrekking tot de kansen van het Afrikaans in Zuid-Afrika.

Er wordt beweerd dat wij nu snel een akkoord moeten sluiten, ten einde het Afrikaans in Zuid-Afrika te verdedigen. Het Afrikaans zal in Zuid-Afrika echter pas kansen krijgen wanneer degenen die tegen het apartheidssysteem hebben gevochten en die begrepen dat men zich had opge-

sloten in een abnormaal systeem, democratisch vertegenwoordigd zullen zijn. Pas dan zal het duidelijk zijn dat het gaat om de taal van een bepaalde groep die in die gemeenschap een plaats moet krijgen. Deze plaats mag echter niet door een minderheidsregering worden opgelegd. Bovendien moet het een gegunde plaats zijn, in het kader van een democratisch gestructureerd Zuid-Afrika.

Er moet dus niet worden onderhandeld met degenen die de apartheid tot nu toe hebben verdedigd, dat zou contra-productief zijn. De meerderheid van de Zuidafrikanen zal uitmaken of het Afrikaans werkelijk een plaats zal krijgen.

Er kan pas worden onderhandeld nadat er democratische verkiezingen zijn gehouden. Dan kan er ook worden gesproken over de kansen voor het Afrikaans en voor de verschillende bevolkingsgroepen die deze taal spreken. De meerderheid van deze groep bestaat niet uit blanken maar wel uit verschillende groepen van kleurlingen. Het zou contra-productief zijn, indien aan het Afrikaans in extremis, nog een bevoorrechte plaats zou worden toegekend.

Tot slot kom ik even terug op de dreigende ondergang van Zuid-Afrika indien de communisten aan de macht zouden komen. Wij weten nog niet wie de verkiezingen zal winnen en welke de verhoudingen zullen zijn. Een meerderheid van de onderhandelaars, onder andere ook leden van het ANC, hebben op het ogenblik aanvaard dat er na de volgende verkiezingen een regering van nationale verzoening en nationale eenheid moet worden gevormd. Het scenario dat hier steeds werd voorgesteld, namelijk dat er na de toepassing van het principe One man one vote een eenpartijensysteem zou komen, met één partij die jarenlang aan de macht blijft. Welnu, de partijen hebben zich reeds geëngageerd tot het vormen van een regering van nationale verzoening. Hierbij mogen wij niet uit het oog verliezen dat het de Nationale Partij is die al gedurende veertig jaar onafgebroken alleen aan de macht was. Laten wij de rollen dus niet omkeren en de zaken lucide voorstellen. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : (Onderbreking door de heer Annemans) Mijnheer Annemans, in het kader van de goede parlementaire traditie ga ik in op wat hier vandaag is gezegd. U hebt ook het recht om te spreken.

Mijnheer de voorzitter, wij zijn voorstander van de politieke verandering in Zuid-Afrika die bovendien door een meerderheid van blanken is goedgekeurd. Bepaalde strategieën die hier vandaag werden gepropageerd, zouden leiden tot de volledige destructie van zuidelijk Afrika. De zwarte en de blanke intelligentia, alsook de rijkdom van de ondergrond, maken dat dit land de motor van zuidelijk Afrika kan zijn. Bij het sluiten van akkoorden en in afwachting van andere mogelijkheden, moet gans ons streven hierop zijn gericht. Dit behoort tot de internationale politiek, waarin Vlaanderen een rol kan en moet spelen. Wij willen een cultureel akkoord sluiten om de ontvoogding van de inwoners van Zuid-Afrika te bevorderen.

De heer J. Valkeniers : Zij zullen zichzelf ontvoogden.

De heer P. Van Grembergen : Inderdaad, zij zullen zichzelf ontvoogden. Bij de uitwisseling van studenten heb ik nooit begrepen waarom zwarte, Afrikaanssprekende studenten aan onze universiteiten niet werden toegelaten. Het ware beter geweest, deze studenten wel toe te laten, met het oog op de uitbreiding van de zwarte intelligentia die begrip zou hebben voor Europa en die bij de veranderingen in Zuid-Afrika een belangrijke rol konden vervullen.

Mevrouw Aelvoet, de UNO gebruikt Milosevic en Karadzic als gesprekspartners, maar tegelijkertijd zegt men dat het eigenlijk oorlogsmisdadigers zijn. Dit betekent evenwel niet dat de UNO de misdaden of het systeem aanvaardt, maar op het ogenblik zijn dit de enige personen waarmee kan worden onderhandeld. Ook de heer Owen en minister Claes onderhandelen met oorlogsmisdadigers.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de voorzitter, de gesprekken die in oorlogssituaties worden gevoerd, kunnen niet worden vergeleken met de gesprekken met Zuid-Afrika.

In oorlogssituaties, zoals bijvoorbeeld in het uiteengevallen Joegoslavië wil men alleen de partijen rond de tafel krijgen, ten einde een oplossing te vinden voor het geweld. Terzake zijn er door de VN en door de Europese Gemeenschap initiatieven genomen.

In een overgangperiode, wanneer er een minderheidsregering is die de plaats zal moeten ruimen voor een regering die de wilsbeschikking van de meerderheid weerspiegelt, is het toch vanzelfsprekend dat er vanuit het buitenland positieve impulsen worden gegeven ten aanzien van het zich ontwikkelende proces. Er zijn verschillende politieke signalen geweest waaruit bleek dat men de ingeslagen weg apprecieerde.

Kunnen wij echter, vlak voor een regeringswisseling die is gepland voor 1994, nog onderhandelen met de huidige regering of moet worden gewacht tot er een nieuwe democratisch verkozen regering is ?

De heer P. Van Grembergen : Mevrouw Aelvoet, het verschil is zo subtiel, er kan moeilijk een onderscheid worden gemaakt. Voor de revolutionaire beweging in Zuid-Afrika aanvaardt ook de heer Mandela de regering De Klerk als de wettelijke regering, niet als een democratische regering. Er wordt alleen onderhandeld over een verandering van het systeem, over algemene verkiezingen en over een overgangsregering. Ik zie dus niet in waarom wij met deze regering geen cultureel akkoord zouden kunnen sluiten, op voorwaarde evenwel dat de vertegenwoordigers van de zwarte bevolking bij de besprekingen worden betrokken. De heer Van der Maelen zegt dat de onderhandelingen nu moeten worden aangevat.

De heer D. Van der Maelen : Met het TEC ?

De heer P. Van Grembergen : Dat weet ik niet, dat kan worden overwogen op het ogenblik dat het gesprek met de beide partijen wordt gevoerd. Dit kan hier niet dogmatisch worden bepaald. In de huidige omstandigheden kunnen wij openingen maken voor een gesprek, ervan uitgaande dat de politieke evolutie volledig democratisch zal verlopen. Dit wordt door sommigen gewaardeerd, anderen hebben dan weer vooroordelen. **(Onderbreking door de heer Valkeniers)** Collega Valkeniers, zoals u weet, roept men met geweld nog meer geweld op. Omdat zij geen escalatie willen, doen de heer Mandela en president De Klerk op massabijeenkomsten herhaaldelijk en soms tevergeefs oproepen voor geweldloosheid. Niemand heeft ook maar enig voordeel bij het gebruik van geweld, waarvan onschuldige mensen vaak het slachtoffer zijn. Welnu, alleen door het voeren van gesprekken kunnen wij op een bescheiden manier meewerken aan de evolutie in Zuid-Afrika.

De Vlaamse regering kan de onderhandelingen over een cultureel akkoord voorbereiden. Het spreekt vanzelf dat de hele Zuidafrikaanse bevolking bij deze onderhandelingen moet worden betrokken, zonder onderscheid van kleur of ras.

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik heb dit debat met bijzondere aandacht gevolgd. Er zal misschien terecht worden opgemerkt dat dit mijn plicht is.

Het debat heeft plaats op het ogenblik dat de Vlaamse regering naar besluitvorming toe groeit. Tijdens het debat moet duidelijk blijken hoe en op grond van welke argumenten een beslissing werd genomen. Het parlement heeft dus eerder een controlerende verantwoordelijkheid.

Ik deel de bezorgdheid van bijna iedereen in dit halfroond voor de veranderingen in Zuid-Afrika.

De vraag rijst of er reeds een volledige nieuwe werkelijkheid tot stand is gekomen.

Van den Brande

Ik wordt bijna dagelijks geconfronteerd met eerlijke rechtzinnige vragen van mensen uit economische, universitaire en sociale kringen en van leden van verschillende groepen en bewegingen die aan de wederopbouw van Zuid-Afrika willen meewerken. De Executieve moet inspelen op een nieuwe werkelijkheid.

Daarstraks werd er gesproken over de legitimiteit van de organen waarmee gesprekken worden gevoerd. Ik zal hierover niet uitweiden. Een aantal krachten hebben tijdelijk geopteerd voor een definitieve en onherroepelijke democratie op het vlak van de besluitvorming, rekening houdend met alle groepen in Zuid-Afrika.

Ten tweede, het principiële akkoord van begin juni om op 27 april 1994 verkiezingen uit te schrijven voor de vorming van een grondwetgevende vergadering waardoor Zuid-Afrika een nieuwe democratische grondwet krijgt, is ongetwijfeld historisch te noemen.

Om werkelijk van een nieuw constitutioneel feit te kunnen spreken, zal op 25 juni moeten blijken of dit voorlopig akkoord effectief en principiële onderbouwd is en of het wordt gedragen wordt door alle betrokken partijen en organisaties.

De eigenlijke richtlijnen en de procedures voor het uitschrijven van grondwetgevende verkiezingen, moeten nog worden uitgewerkt. Ik beschouw dus het principiële akkoord van begin juni als een zeer belangrijk nieuw gegeven, gebaseerd op de wil om de democratie volledig, onverkort maar waarschijnlijk niet zonder moeilijkheden haar intrede te laten doen. Tijdens de volgende dagen zal blijken of dit principiële akkoord ook een nieuw constitutioneel feit is.

Ten derde, In Vlaanderen is er begrip voor de Zuidafrikaanse werkelijkheid. Het zou bijzonder inconsequent zijn het standpunt van de Vlaamse regering in Europa te verdedigen.

Indien wij de externe relaties, ingeschreven in artikel 68 van de **Grond-**

wet, bilateraal en multilateraal willen invullen, niet alleen met regio's maar ook met staten in Europa en daarbuiten, is de consequentie dat wij onze houding in grote mate moeten afstemmen op de politieke houding van de Europese Gemeenschap. Het heeft geen zin en het is inconsequent, vastberaden op te komen voor en invulling te geven aan een Vlaams extern beleid indien er geen overeenstemming is met de standpunten van de Europese Gemeenschap, wat in de Europese Gemeenschap voorligt.

Begin juni 1993 hebben de Europese lidstaten en de Europese Commissie de situatie in Zuid-Afrika besproken. Zodra er een akkoord is over een voorlopige uitvoerende raad die de verkiezingen van 1994 effectief zal voorbereiden, is de Europese Gemeenschap bereid mee te werken aan de wederopbouw van de Zuidafrikaanse economie aan de algemene opbouw van Zuid-Afrika, zodra er een akkoord is over een voorlopig uitvoerende raad die de verkiezingen van 1994 effectief zal voorbereiden. Er wordt verwacht dat ook de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds de banden met Zuid-Afrika nauwer zullen aanhalen.

De belangstelling voor Zuid-Afrika is inderdaad zeer groot. Uit het debat is echter gebleken dat wij niet te symbolisch mogen denken dat er in de wereld één land van belofte is omdat dan de ontuchtering zeer groot kan zijn. Uit een aantal contacten is in ieder geval gebleken dat Zuid-Afrika door de zogenaamde nieuwe economische werkelijkheid nog geen land van belofte wordt. Er zijn gesprekken gevoerd over de export- en de importcijfers. Zuid-Afrika exporteert inderdaad naar veel landen. In Europa en in de rest van de wereld is er echter veel hypocrisie.

Mijnheer Valkeniers, ik ga de landen niet opsommen die enerzijds grote principes aanhouden en die anderzijds met de bijbel in de hand heel andere dingen doet dan ze verkondigen.

Zo kom ik tot wat ons als Vlaamse regering concreet te doen staat. In het licht van de gewijzigde werkelijk-

heid, van de inspanningen om te komen tot een democratie en van het feit dat het geen land van beloften maar wel een land met grote mogelijkheden is, rekening houdende met het standpunt van de Europese Gemeenschap en met onze mogelijkheden tegenover Zuid-Afrika, ben ik van oordeel dat de Vlaamse regering zich degelijk moet voorbereiden op de nieuwe evolutie in dit land met het oog op een volwaardig partnership dat de traditionele kenmerken van een culturele samenwerking overschrijdt. Het gaat niet langer om een louter culturele overeenkomst. Er moet een volledige gelijkwaardigheid in acht worden genomen van alle bevolkingsgroepen en er moet rekening worden gehouden met de democratische werkelijkheid ter plaatse. Wij zullen niet opnieuw onderhandelingen aanknopen om te komen tot een reproductie van het huidige culturele akkoord.

Ik wens de beraadslaging met mijn collega's in de Vlaamse regering te versnellen, rekening houdende met de huidige evolutie. Van zodra in Zuid-Afrika een definitief politiek akkoord is bereikt over de grote lijnen van een nieuw grondwettelijk model met daaraan gekoppeld een datum van de eerste vrije verkiezingen, zal de Vlaamse regering een duidelijk positief signaal geven door principiële te beslissen de betrekkingen met Zuid-Afrika te normaliseren in een breder verband dan het louter culturele zoals dat tot nu toe het geval was. De concrete uitvoering zal mede de kern zijn van het beraad in de Vlaamse regering. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, indien men zou vragen of ik een gedetailleerd antwoord heb gekregen dan moet ik zeggen op mijn honger te zijn gebleven. Ik heb begrepen van de voorzitter van de Vlaamse Executieve dat de ontwikkelingen belangrijk genoeg zijn om een signaal te geven. Ik zal de voorzitter niet vragen wanneer men met de beraadslaging begint. Morgen of volgende week ? Ik vertrouw er op dat wat werd aangekondigd, ook zal gebeuren.

Suykerbuyk

Mijnheer de minister-president, u hebt gezegd dat het voor de executieve interessant is te vernemen wat de Vlaamse Raad denkt over de betrekkingen tussen Zuid-Afrika en Vlaanderen. Ik wil niet op mijn beurt de synthese maken van alles wat werd gezegd. Ik stel echter vast dat iedereen hier blijkbaar met een Zuid-Afrika-syndroom zit in die zin, dat iedereen geneigd is op de een of andere wijze met dat land in contact te treden. Dat kan voor sommigen zijn om bepaalde banden terug op te nemen, voor anderen om zich af te reageren. Dat is het grote verschil van mening dat in de Vlaamse Raad deze namiddag naar voren is gekomen. Op zich is het niet dramatisch dat men ten aanzien van de te voeren Zuid-Afrika-politiek van mening verschilt. Dat belet mij echter niet om vast te stellen dat het debat in de stijl was van ja, maar ! Collega Van der Maelen heeft een poort opengezet met de nodige reserves. Het is niet logisch, hier richt ik mij tot de vertegenwoordigers van de Vlaams Blok, dat men de zelfstandigheid van Zuid-Afrika in een zekere mate wil erkennen maar dat men de huidige evolutie niet goedkeurt. Vanuit onze zelfstandigheid moeten wij de zelfstandigheid van anderen erkennen. Dat is de enige basis waarop wij tot goede betrekkingen kunnen komen. In die zin ben ik gelukkig met het antwoord van de minister-president die heeft gezegd dat de inhoud van de contacten niet louter cultureel mogen zijn. Mijnheer de voorzitter, ik heb er zelf voor gepleit dat dit niet het geval zou zijn. Ik hoor ook niet graag de term eng cultureel als zou het culturele op zich geen waarde hebben. Dit is een waarde op zich. Het is hier tijdens discussies over culturele akkoorden al vaak gezegd dat op een bredere basis moet worden gewerkt.

De heer P. Van Grembergen : Vaak zijn de culturen het enige vrijheidsgegeven dat nog overblijft.

De heer H. Suykerbuyk : Dat is wat ik getracht heb te zeggen. Ik wil hier geen vragen stellen bij de semantiek van de verdragsrechtelijke bevoegdheid. Dat komt hier in feite niet ter sprake. Of wij de bevoegdheid heb-

ben of niet, wij kunnen akkoorden afsluiten ,zoals wij in het verleden zovele malen hebben gedaan, ook met Zuid-Afrika. Ik wil er op wijzen dat het hier niet om een verdrag gaat maar wel een akkoord. Dat is juridisch iets heel anders. Het belangrijkste is dat iedereen hier blijkt te erkennen dat er in Zuid-Afrika een nieuwe werkelijkheid is, namelijk deze van vier bevolkingsgroepen. De zwarten, de blanken, de kleurlingen en de Indiërs. In de mate dat men de vierkleurigheid van deze samenleving aanvaardt is dat de nieuwe realiteit, het nieuwe Zuid-Afrika. Het is met die nieuwe realiteit dat wij moeten rekening houden wanneer wij komen tot een nieuw akkoord dat breder is dan het louter culturele. Daarom was dit debat verhelderend ook al blijft de toon van de selectiviteit bestaan. Er is nog altijd het gevoel dat Zuid-Afrika, dat evenzeer als elk ander land recht heeft op een rechtvaardige publieke opinie, deze niet naar zich kan toehalen omdat velen in haar benadering selectief zijn, omdat men wel altijd iets weet te zeggen over het verleden, niet inziende met welke ongelooflijke moed De Klerk tracht te lukken. Sommigen hebben mij de indruk gegeven dat zij niet graag hebben dat hij zou lukken.

Mevrouw M. Aelvoet : Dat is juist.

De heer H. Suykerbuyk : Ik kan mij natuurlijk vergissen. Ik hoop dat ik mij vergis.

De heer J. Geysels : Gij hebt regeringen gesteund in het Oostblok. Zelfs nucleaire machten. Wij hebben daar altijd tegen geprotesteerd.

De heer H. Suykerbuyk : De moraliserende toon die men aanslaat ; stoort mij. In Zuid-Afrika is natuurlijk veel gebeurd, dat men terecht afwijst. De minister-president heeft gelijk wanneer hij zegt dat wij moeten ophouden met te zeggen dat het een land van belofte is. Maar, wij moeten ook ophouden hypocriet te doen en te zeggen dat het een land van verdoemden is. ook dat is niet waar. De werkelijkheid is ingewikkelder dan dat. Sommige sprekers hebben een gebrek aan objectiviteit en een mate van selectiviteit vertoont. De hypo-

crisie tegenover Zuid-Afrika gaat in beide richtingen. Enerzijds zegt men dat het een land van beloften is en anderzijds zegt men dat het een land is dat te eeuwig en dage moet achtervolgd blijven omwille van een episode in de geschiedenis die inderdaad niet van de fraaiste was. De geschiedenis kan verbeteren. De bewijzen daarvan zijn er.

Mijnheer de voorzitter, daarom vind ik het goed dat er een debat wordt gehouden. Er bestaan nog steeds grondige meningsverschillen. Er is een verschil in toonzetting. Ik hoop dat de verschillende opinies van de diverse fracties de minister-president er zullen toe aanzetten om in de executieve een beslissing te nemen in de richting die wij hebben vooropgesteld en in de geest van wat hij heeft gezegd, namelijk dat er een nieuwe start zal worden gegeven aan de betrekkingen met Zuid-Afrika. (**Applaus**)

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat de minister-president zich in een positieve zin uitlaat over ons voorstel. Zoals de heer Suykerbuyk heeft gezegd, willen wij de samenwerking verder zien dan het louter culturele. Ik heb zo net gesproken over het samenwerkingsakkoord tussen Namibië en Zuid-Afrika waarin wetenschap en onderwijs zijn opgenomen. Daar ziet men ook de noodzaak in om de zaken ruimer te zien.

Ik meen niet dat het wijs is te wachten tot er een democratisch verkozen regering is. Wat belet ons om vandaag rond de tafel te gaan zitten en in de commissie de mogelijke uitbreiding van het akkoord onder ogen te nemen ? Toen ik verleden jaar in september in Zuid-Afrika was, werd door de provincieadministrateur van de Kaapprovincie de eerste niet-blanke burgemeester de heer Frank Arendse, benoemd. Frank Arendse is een kleurling, een zelfstandige. Ik ben hem toen gaan opzoeken. Het eerste wat hij vroeg was of ik geen kans zag om de ene of de andere organisatie in België te motiveren om huizen te bouwen. De Bouworde had

Valkeniers

mij net voordien gezegd dat zij hun activiteiten naar Zuid-Afrika wilden uitbreiden. Ondertussen was ik bemiddelaar bij verschillende contacten. Zij zijn jammer genoeg afgesprongen omdat een bepaalde organisatie die financiële middelen had toegezegd, op haar beslissing is teruggekomen. Zij acht het niet langer mogelijk tussen te komen omdat ook daar de politiek al begint te spelen. Bepaalde organisaties hebben in Zuid-Afrika reeds vertakkingen of samenwerkingsakkoorden en zijn selectief in het steunen van organisaties. Wij hebben ontwikkelingsprojecten voorbereid en hebben contacten gehad met federaal minister Derycke die zegt dat er wel geld is maar dat hij alleen maar steun kan verlenen op voorwaarde dat het ANC akkoord gaat. Ik heb daarna contact opgenomen met de heer Arendse die ondertussen een persoonlijke vriend van mij is geworden en met zijn voorganger de heer Mac William Smith. Deze heren zijn gaan praten met het ANC. Oud dominee Boesak, de voorzitter van het ANC van de Kaap-provincie, heeft laten weten dat het

niet mogelijk is alvorens er een democratisch verkozen regering is. Vanuit Europa laat men dus voelen dat er zonder het ANC niets kan gebeuren.

In de loop van de voorbije week heb ik vernomen dat zowel de heer Arendse als de heer Smith nu zijn aangesloten bij het ANC. Vanuit Europa zijn wij immers bezig via de Europese Gemeenschap, via het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank het ANC te legitimeren als zijnde de bestuurder van Zuid-Afrika. Het gevolg is dat een van de organisaties die beloofd hadden om financieel mee te werken aan het bouwproject van de Bouworde heeft afgehaakt daar hun organisatie niet met het ANC werkt. Ingevolge onze houding wordt er in dit land een zuilenpolitiek ingevoerd. Ik betreur dat ten zeerste. Het ogenblik is gekomen om binnen de commissie het vroegere akkoord te evalueren, om te zien in hoeverre het moet worden aangepast en hoe het moet worden uitgebreid. De vraag rijst ook wat wij kunnen bieden in het kader van het akkoord. Wanneer aan Afrikaners wordt gevraagd mede te werken dan

moeten zij ook nog geïnteresseerd zijn. Momenteel moet er niet te veel omhaal worden gemaakt over de vraag met wie wij nu moeten of mogen praten. Wij moeten in eerste instantie kijken naar wie geïnteresseerd is. Met die groepen moet worden gesproken, of zij nu tot de Nationale Partij behoren of niet, of het blanken of kleurlingen zijn. Dames en heren van Agalev, jullie zijn toch democraten en jullie willen toch niemand van het gesprek uitsluiten. Wanneer ik Agalev daarstraks heb gehoord bleek het of er mag niet worden gesproken met de Nationale Partij. Jullie uitlatingen waren zeer duidelijk. Geen gesprekken alvorens een multi-rationale democratisch verkozen regering aan de macht is.

Mevrouw M. Aelvoet : Wij hebben gezegd dat er van nu af aan zendingen ter plaatse kunnen gaan. De contacten kunnen worden vermenigvuldigd. Mijnheer Valkeniers, u luistert niet. U gooit alles op één hoop. Iets wat u niet wil horen, hoort u ook niet. Ik heb ook gezegd dat voorbereidende gesprekken in de zin van het voorbereiden van onderhandelingen ten vroegste kunnen op het moment dat er een overgangsregering is, de fameuze TEC, die nog niet eens bestaat. Ik heb nog gezegd dat het uitwerken van een slotakkoord maar kan met een legitiem verkozen regering.

De heer J. Valkeniers : Wat heb ik anders gezegd ?

De heer J. Geysels : Wat heb ik gezegd ?

De heer J. Valkeniers : Ik zeg dat wij kunnen gaan praten met diegenen die geïnteresseerd zijn, tot welke groep ze ook behoren. Ik wens niemand uit te sluiten.

De heer D. Van der Maelen : Wie heeft iets anders gezegd ?

De heer J. Valkeniers : Jullie willen dat er geen akkoord komt vooraleer er een multi-rationale regering is.

De voorzitter : De heer Van der Maelen heeft het woord.

De heer D. Van der Maelen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik

De interpellatie van CVP-Senator Herman Suykerbuyk, ondervoorzitter van de Raad, rechts vooraan staand, over de houding van de Vlaamse regering naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in Zuid-Afrika, groeide uit tot een belangrijk debat

Van der Maelen

heb heel de namiddag het gevoel gehad dat iedereen hier spreekt van uit zijn loopgraven, ogenschijnlijk met in het achterhoofd vastgeroeste ideeën over de standpunten van de anderen. Ik ben begonnen met te zeggen dat de situatie in Zuid-Afrika veranderd is en dat ze opnieuw moet worden bekeken. Daarna heb ik willen zeggen dat men zich in Zuid-Afrika op een cruciaal moment met een bijzonder moeilijke **overgangsproblematiek** bevindt. De conclusie die ik daaruit trek is dat men omzichtig **te** werk moet gaan wanneer men zich van buiten uit tot Zuid-Afrika wendt.

Omzichtig zijn houdt twee zaken in.

Ten eerste, moeten wij voorzichtig zijn met taalkundige en culturele aspecten. Wij zelf weten hoe gevoelig dit in ons land ligt. Hoe lang onze tenen zijn als iemand van buiten uit zich met dit soort zaken bemoeit. Laat Vlaanderen niet de fout begaan die anderen in het verleden vaak hebben begaan ten aanzien van België en Vlaanderen. Laat ons de taalkundige en culturele strijd die er in Zuid-Afrika bestaat aanmoedigen.

Ten tweede, is er in het land een fragiel democratiseringsproces aan de gang. Dat wil zeggen dat men nu onder geen enkel beding enkel en alleen **met** een regering waarin de Nationale Partij is vertegenwoordigd, gesprekken over een nieuw akkoord kan beginnen. Dit kan dodelijk zijn voor het democratiseringsproces dat aan de gang is en kan op termijn nadelig zijn voor de belangen van Vlaanderen. Want als het **democratiseringsproces** zich doorzet, dan zullen er gedeelde machthebbers zijn. Mevrouw Aelvoet en ook anderen hebben het gezegd, er komt na de verkiezingen een regering van nationale verzoening. Wij zullen het dan verkorven hebben bij **degenen** die de meerderheid zullen vertegenwoordigen in de nieuwe regering.

Ik herhaal nogmaals dat ik er geen enkel bezwaar tegen heb **om** nu reeds contacten te leggen en voorbereiden de gesprekken te voeren. Dit moet

echter gebeuren op een evenwichtige wijze en met iedereen zodat geen enkele van de nu in Zuid-Afrika aanwezige groeperingen ons van partijdigheid kunnen beschuldigen.

De minister-president heeft op een bijzonder handige en omzichtige manier geantwoord. Ik heb geen enkel probleem met wat hij heeft gezegd. Ik heb er het volste vertrouwen in dat de **Vlaamse** regering bij het bepalen van haar standpunt rekening zal houden met deze gevoeligheden. *(Applaus)*

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik ben niet ongelukkig met het antwoord van de minister-president. Ik had wel meer duidelijkheid gewenst. Ik kan echter begrijpen dat de materie zeer delicaat is.

Minister-president L. Van den Brande : Ik ga er van uit dat iedereen in de Vlaamse Raad idem dito heeft gedaan. Mijn antwoord was vrij duidelijk.

De heer S. Platteau : Ik heb zeer goed geluisterd, mijnheer de minister-president. Ik herhaal dat ik niet ongelukkig ben met uw antwoord maar dat ik meer duidelijkheid had gewenst. Er is een deur geopend. Dat is mijn vreugde. Mijn verdriet is dat u alles hebt ingekapseld met zeer parlementaire bewoordingen of, zoals de heer Van der Maelen heeft gezegd, met zeer diplomatieke bewoordingen. Wij vragen dat het akkoord terug wordt opgenomen. Wij kunnen dat omdat Zuid-Afrika door de internationale gemeenschap wordt erkend als een soevereine staat. **ANC-leider Mandela** erkent de president van Zuid-Afrika als dé president. Dat is belangrijk. Het akkoord kan onmiddellijk weer worden opgenomen op voorwaarde dat alle gemeenschappen erbij worden betrokken. Ik herhaal dat het geen relatie is van blank tot blank maar dat de meerderheid van de Afrikaners bruin en zwart zijn. De taal van het volk moet in het akkoord worden teruggevonden.

Mijnheer de voorzitter, laten wij hopen dat het niet bij woorden blijft maar dat men tot daden overgaat.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, in tegenstelling tot bepaalde andere sprekers ben ik niet zo gelukkig met het antwoord van de minister-president. Niet alleen omdat het onduidelijk is maar ook omdat men meent te moeten onderstrepen dat er enkel een cultureel akkoord kan zijn nadat bepaalde voorwaarden zijn vervuld. Dat het antwoord onduidelijk was, bewijzen de uitspraken van de SP en de heer Suykerbuyk die hebben gezegd dat er wel iets in zat maar dat er misschien een dag te vroeg over het onderwerp werd **geïnterpelleerd**, aangezien het morgen in de **Vlaamse** Executieve wordt besproken. Dat wist ik niet.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Dewinter, het is uitstekend dat de Vlaamse Raad kan beraadslagen alvorens de regering tot een beslissing komt. Toen er omtrent het plaatsen van de raketten een beslissing moest worden genomen, heeft men de regering verweten dat zij dit deed zonder dat het parlement enige inspraak had. De Vlaamse regering zal morgen al of niet een beslissing nemen. Een debat achteraf behoort ook tot de mogelijkheden.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Van Grembergen, u zult het met mij eens zijn dat een debat dat niet onmiddellijk wordt afgesloten met een motie waarover de voltallige Raad zich uitspreekt, alleen maar de mening van de diverse sprekers weergeeft en niet deze van de Vlaamse Raad. Laat ons deze technische discussie echter even achterwege laten.

Ik plaats vele vraagtekens bij de manier waarop men Zuid-Afrika tot een soort paradijs op aarde wenst te herschapen, namelijk door het uitschrijven van multiraciale verkiezingen. Het is hypocriet en politiek volkomen fout om onze westerse democratieën in Zuid-Afrika te willen inplanten. Wij weten zeer goed wat het gevolg hiervan zal zijn.

Dewinter

Door multiraciale verkiezingen waaraan iedereen moet kunnen deelnemen, komt het ANC zeker aan de macht, omdat zij nu eenmaal een numerieke meerderheid betekenen in Zuid-Afrika. Het is fout om het one man one vote principe in Zuid-Afrika te willen toepassen. Ik citeer een uitspraak van oud-secretaris-generaal Josef Luns van de NAVO, namelijk : One vote, one man, one vote **once** of een stem, een man, een keer en daarna nooit meer. Ik vrees dat dit het spijtige lot van Zuid-Afrika zal zijn. Ik vraag toch enige realiteitszin en dat men zich niet laat vangen door deze holle zogenaamd democratische retoriek die er in feite geen is, maar die Zuid-Afrika regelrecht duwt naar de eenpartijstaat, naar de dictatuur, met een regime zoals we er helaas al te veel hebben meegemaakt in Afrika. Denk maar aan het Oeganda van Amin Dada, het Centraalafrikaanse Keizerrijk van Bokassa, het Ethiopië van Mengistu en helaas ook recentelijk Namibië. We moeten dit proberen te voorkomen. Ik hoop dat we voldoende realiteitszin kunnen opbrengen om aan te duiden dat dit niet de toekomst van Zuid-Afrika kan zijn. We moeten de blanken nu, nog voor de verkiezingen, kunnen zeggen dat zij nog een rol te vervullen hebben, dat zij niet alleen het recht, maar de plicht hebben om het lot van dat land in handen te blijven houden. Ik herhaal dat ik niet meedoe met de weg met de blanken-politiek van sommige andere partijen in en buiten West-Europa. Wij moeten van hieruit, ondanks alle schuldcomplexen waarmee men ons probeert op te zadelen, de blanken durven steunen, onder meer door culturele akkoorden, door economische relaties en politieke steun.

Ik spreek om te eindigen nog de hoop uit dat wij de beslissingen die bepaalde partijen hier naar voren hebben gebracht en de voorstellen die werden geformuleerd om te streven naar het multiraciale kiessysteem over enkele jaren niet zullen betreuren en dat wij dan in het federale parlement geen debat zullen moeten voeren over het al dan niet sturen van Blauwhelmen om de chaos die tot

stand zal zijn gekomen na de fameuze one man, one vote verkiezingen te helpen opruimen. (**Applaus bij het VB**)

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister-president was voldoende klaar om de volgende conclusies te kunnen trekken.

Ten eerste, de Vlaamse regering stelt vast dat de aankondiging van de verkiezingsdatum, hoewel historisch belangrijk, op zich onvoldoende is als uitdrukking van een politiek inhoudelijk basisakkoord.

Ten tweede, moet er nog een principiële akkoord komen.

Ten derde, en daar wordt de link gemaakt met de houding die begin juni door de EG is ingenomen, moet er ook een akkoord zijn over een overgangs-uitvoerende raad. Anders krijgt men het onoplosbare probleem dat men effectief niet met een minderheidsregering aan tafel kan zitten en dat alle andere elementen die worden aangereikt zoals dat men maar aan de tafel moet gaan zitten met **degenen** die bereid zijn te praten, niet relevant zijn. Wij moeten inderdaad niet kiezen met wie we aan tafel gaan zitten, wij moeten Zuid-Afrika eerst zelf laten kiezen over haar eigen samenstelling. Dan is er geen discussie over wie terecht of ten onrechte wordt geprivilegieerd. Dat is de grote lijn. Ik heb hiermee dus geen moeite, maar men moet de verschillende zaken duidelijk onderscheiden.

Het is dus, mijnheer Suykerbuyk, geen semantiek te zeggen met wie men zal praten of met wie men akkoorden of verdragen zal sluiten, maar het gaat om een duidelijk politiek engagement en een politieke analyse.

De heer H. Suykerbuyk : Wanneer ik het woord semantiek gebruik, heb ik het natuurlijk over het verschil tussen een akkoord of een verdrag en niet over de tegenpartijen, want dat is natuurlijk politiek.

Mevrouw M. Aelvoet : Dat is een

verduidelijking. In verband met de fameuze selectieve verontwaardiging wordt er steevast in onze richting gekeken. De groenen hebben op geen enkel niveau deelgenomen aan het sluiten van akkoorden, noch met Oostbloklanden, noch met China of met wie dan ook. Wij hebben integendeel in verband met China zeer sterk geprotesteerd tegen een snelle hervatting van de economische betrekkingen.

De heer J. Valkeniers : U hebt alleen maar de oud-communisten verwelkomt in uw rangen !

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer Valkeniers, op dergelijke onzin antwoord ik niet. U verwijt mij een te grote subtiliteit aan de dag te leggen, maar het gebrek aan subtiliteit in uw redeneringen grenst werkelijk aan het ongelooflijke.

Selectieve verontwaardiging hoort niet in ons kamp thuis. Er zijn op deze banken geen communisten te bespeuren. Wie zich bij ons aansluit, doet dit omwille van ons programma, van onze doelstellingen en werkmethodes.

Ik heb tijdens mijn bezoeken aan Zuid-Afrika met iedereen gepraat. Ik heb gesprekken gevoerd met leden van de Nationale Partij, van de Conservatieve Partij, van ANC, Incata, PSC, de Liberale Partij, enzovoort. Ik heb al het mogelijke gedaan om mij op alle fronten te informeren. Dat betekent echter niet, en dat is de historische waarheid van de evolutie in Zuid-Afrika, dat er nu een meerderheid is bij de blanken en overdonderend bij de zwarten om te zeggen dat het apartheidssysteem geen toekomst had. Het systeem was gebaseerd op uitsluiting. Het krasse van de zaak is dat men ons, wanneer wij pleiten voor een rustige aanpak, verwijt dat wij met uitsluitingen willen werken terwijl wij ons daar altijd radicaal tegen verzet hebben. Mijnheer Platteau, het verbaast ons dat de Partij van de Burger er geen graten **inziet** om in Zuid-Afrika nu al te gaan onderhandelen en culturele akkoorden te sluiten. De burgers van Zuid-Afrika zullen u dankbaar zijn.

De heer S. Platteau : Wij willen dat

Platteau

doen onder de voorwaarden die ik heb genoemd. Ik heb gezegd dat wij oor hebben voor de taal van het volk en met dat volk willen wij inderdaad een akkoord sluiten.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Suykerbuyk en Valkeniers enerzijds en door de heer Van der Maelen anderzijds werden tot besluit van deze interpellatie twee met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. Ze zullen worden gedrukt en rondgedeeld. De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken. Het incident is gesloten.

BELEIDSBRIEF Gezinsbeleid — 313 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Debat

De voorzitter : Aan de orde is de Beleidsbrief Gezinsbeleid.

Het debat is geopend.

Mevrouw Leysen, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw A. Leysen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, naar aanleiding van de Dag van de Krant op 28 april 1993 publiceerde De Standaard de resultaten van een jongerenonderzoek. Een van de krantekoppen vatte het krachtig samen : Jongeren geloven rotsvast in het huwelijk en wensen een gezin. Precies op de dag dat in de krant werd vermeld dat 80 procent van de ondervraagde jongeren in de toekomst meer nadruk van de samenleving op het gezin wil, besprak onze commissie de beleidsbrief Gezinsbeleid van de minister van Welzijn en Gezin. Dit document moet het Internationaal Jaar van het Gezin in 1994 voorbereiden. Een eerste stap daartoe is een colloquium in oktober 1993 over de rol en de plaats

van het gezin in onze samenleving.

Bij de toelichting benadrukte de minister dat de beleidsbrief twee belangrijke duidelijk te onderscheiden delen bevat namelijk een wetenschappelijke uiteenzetting over de rol en de plaats van het gezin in onze samenleving en een deel waarin de beleidsalternatieven van de minister worden opgenomen. Zij vroeg dat de commissie deze beleidsalternatieven op een constructieve manier zou bespreken en oriënteren.

In de probleemstelling van de beleidsbrief wordt het gezin vanuit vier belangrijke invalshoeken benaderd : gezin en gezinsvorming, gezin en veroudering, gezin en arbeid en gezin en welzijn. In een laatste deel doet de minister een aantal concrete voorstellen inzake een Vlaams gezinsbeleid.

In de commissie werd een geanimeerde discussie gevoerd. Ik breng u verslag uit van de belangrijkste discussiepunten. Voor meer details verwijst ik naar het schriftelijk verslag.

Er werd gevraagd of de mensen niet te snel een beroep doen op de door de overheid georganiseerde diensten. Deze vraag werd geïllustreerd met enkele voorbeelden.

Verscheidene commissieleden waardeerden het dat deze beleidsbrief wetenschappelijk goed is onderbouwd en drukten de wens uit deze gegevens up to date te houden. De beleidsvisie van de minister beperkte zich niet tot de gemeenschapsbevoegdheden, er werden ook voorstellen voor het federale niveau geformuleerd. De commissie was het erover eens dat het gezinsbeleid zich niet beperkt tot de bevoegdheid van de minister van Welzijn. Ook andere departementen, zoals Onderwijs, Tewerkstelling en Huisvesting zijn hierbij betrokken. Alle beleidsmaatregelen moeten op hun gezinsvriendelijkheid worden onderzocht. Gezinseffectrapportering is voor de commissie erg belangrijk.

De commissie pleitte voor een goed overleg tussen het federale en het gemeenschapsniveau. De noodzaak hiervan werd aangetoond door een aantal voorbeelden, zoals echtschei-

dingsprocedures, fiscale en tewerkstellingsmaatregelen.

Over het harmonieus samengaan van gezin en arbeid werd ruim van gedachten gewisseld. Een flexibele arbeidstijd kan een aantal problemen oplossen. Sommigen waren het er over eens dat zowel de huishoudelijke taken als de beroepsbezigheden evenwaardig dienen te worden behandeld.

Wanneer de minister het heeft over anderhalve job per gezin, mag dit niet automatisch betekenen dat de man full-time en de vrouw half-time werkt. Herverdeling van de beschikbare arbeidsduur over alle werknemers moet worden overwogen.

De minister hield een pleidooi om de kinderbijslag te vervangen door een kindervergoeding. Bij kinderbijslag is de toekenning van het bedrag afhankelijk van beroeps categorieën. Kindervergoeding is een eenvormig systeem zonder onderscheid in de rang van het kind. Bij kinderbijslag is de ouder de rechthebbende, bij kindervergoeding het kind. Hierover ontstond een boeiende gedachtenwisseling, maar een debat ten gronde zal nog moeten worden gevoerd, ook op het federale niveau.

Een belangrijk thema in de discussie was de vergrijzing van de bevolking. Een aantal commissieleden vroegen een meer genuanceerd denken over de groep bejaarden. Meer en meer mensen worden immers gezond ouder. Zij wensen dan ook op een actieve wijze te worden betrokken bij maatschappelijk leven. Er werd daarbij gevraagd of de overheid een nataliteitspolitiek moet voeren. De minister verwees naar enkele voorbeelden uit het buitenland. Immers, de prognoses tot 2040-2050 wijzen uit dat de druk op de almaar kleiner wordende actieve bevolking dermate groot zal worden dat zij nauwelijks nog in staat zal zijn om de pensioenlast en de welzijns- en gezondheidszorg te dragen. Zowel de minister als de commissieleden waren het er over eens dat de kinderopvang van groot belang is voor de ontplooiing van alle gezinsleden. Er werden talrijke vragen gesteld over de wijze waarop de optie uit de regeringsverklaring om meer

Leysen

kinderopvang te creëren, zal worden gerealiseerd. Er werd unaniem bevestigd dat de kwaliteit van de opvang moet worden gewaarborgd. De voor- en naschoolse opvang en de opvang van het zieke kind mag niet uit het oog worden verloren. Een overleg met diverse departementen is dan ook noodzakelijk.

Door een lid werd betreurd dat de centra voor levens- en gezinsvragen, die zich hebben gespecialiseerd in de begeleiding van gezinnen, in deze beleidsbrief niet uitdrukkelijk worden vermeld. Op de bedenking dat in de beleidsbrief begrippen zoals individualisme en egoïsme vaak als synoniem werden gebruikt, replikeerde de minister dat binnen het gezin elk individu de gelegenheid moet krijgen om zijn eigen ontwikkeling te verzekeren, in relatie tot de anderen.

De commissie drukte er haar tevredenheid over uit dat in deze beleidsbrief aan het begrip gezin een ruime, open en actuele betekenis werd gegeven.

Tot slot willen wij deze bespreking besluiten met het neerleggen van een motie tot aanbeveling aan de Vlaamse Executieve. Het uitgangspunt hierbij is de kernachtige zin uit het Vlaamse regeerakkoord die ook in de inleiding van deze beleidsbrief wordt geciteerd : De kracht van een gemeenschap is onlosmakelijk verbonden met de kansen die aan het gezin worden geboden. (**Applaus**)

De voorzitter : De heer Anthuenis heeft het woord.

De heer G. Anthuenis (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, in tijden dat het gezin andere vormen heeft aangenomen dan de klassieke gezinsformule moet het beleid zich hierover bezinnen. In haar beleidsbrief inzake het gezinsbeleid vertrekt de minister nochtans vanuit het klassieke gezin en kwalificeert zij dit als het ideale model dat verkiesbaar is boven alle andere vormen van samenleven. Al haar maatregelen zijn dan ook gesneden op de maat van dit model. **Zij** geeft toe dat andere samenlevingsvormen toenemen, maar zij stippelt

geen beleidslijnen uit voor de problemen waarmee deze samenlevingsvormen worden geconfronteerd. Wel blijkt de minister intenties te hebben om alle bevoegdheden inzake het gezin bij één rechtbank te concentreren. Dit is nochtans niet de bevoegdheid van de minister, noch van de Executieve, maar van de federale regering.

Sinds enkele jaren is uit de demografische vooruitzichten van zowel het Nationaal Instituut voor de Statistiek als van het Planbureau gebleken dat de gerealiseerde vruchtbaarheid in Vlaanderen momenteel te laag is om op lange termijn te voorzien in de vervanging van de generaties. Inderdaad, vanaf het midden van de jaren zestig liep het aantal geboorten sterk terug om in 1985 een diepterecord van 114.000 geboorten te bereiken. Sedertdien groeit het aantal geboorten terug aan.

De minister wil als antwoord op deze vaststelling een gezinsbeleid voeren dat een impact heeft op de vruchtbaarheid van de bevolking. Zij wenst namelijk een verdere stijging te realiseren .

Het succes van om het even welke nataliteitspolitiek is altijd al zeer twijfelachtig geweest. In 1928 kwam de eerste wet op de gezinsvergoedingen tot stand, ingegeven vanuit een uitgesproken natalistisch oogmerk. Zij kwam er in een periode dat het geboortecijfer voor het eerst ernstig was gedaald. Het is echter duidelijk geworden dat de invoering van de gezinsbijslag — die toendertijd voor vele mensen toch een belangrijke financiële meerinkomst moet zijn geweest — weinig invloed uitoefende op het aantal geboorten. Ook de verbeteringen die werden aangebracht aan het stelsel van de kinderbijlagen in de afgelopen decennia hebben duidelijk weinig invloed gehad op het aantal kinderen dat ouders wensen.

Een van de maatregelen van dit gezinsbeleid bestaat erin kinderbijlagen te laten evolueren naar kindervergoedingen. Eerst en vooral moeten wij ons daarbij afvragen of deze intentieverklaring thuishoort in een beleidsbrief van een gemeenschapsminister. De materie van de kinder-

bijslagen is vooraansnog een federale materie. Het is dan ook de nationale minister van Sociale Zaken die ter zake dergelijke intenties kan en mag hebben.

De kindervergoedingen zouden worden toegekend aan elk kind. Ze zouden eenvormig zijn voor de verschillende stelsels van de sociale zekerheid en losstaan van de inkomenssituatie van de ouders. Het zou met andere woorden een individueel recht zijn van het kind, uitgaande van het standpunt dat kind-zijn in deze tijd een maatschappelijk risico is. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald door de gemiddelde kost van een aantal dagelijkse uitgaven die essentieel zijn voor een goede ontwikkeling, zoals voeding, kleding, huisvesting, opvang en ontspanning. Naast de opportuniteit van deze maatregel — waarop ik zo dadelijk nog zal terugkomen — is er de vraag hoeveel dit zal kosten en of dit betaalbaar zal zijn. In de beleidsbrief werd hierop geen bedrag geplakt. Wat betreft de opportuniteit is er de verantwoordelijkheid van de ouders voor de opvoeding van hun kinderen en dus ook voor het voorzien in de materiële behoeften van het kind. Mensen die beslissen de zorg op zich te nemen voor een of meerdere kinderen doen dit in het kader van een samenlevingsvorm die gebaseerd is op liefde en solidariteit. De maatschappij heeft enkel als taak degenen die hiertoe op eigen krachten niet in staat zijn voldoende inkomsten te verschaffen opdat hun kinderwens niet onvervuld zou blijven. In dit kader meen ik dan ook dat inspanningen moeten worden gedaan voor eenoudergezinnen en gezinnen die economisch zwak zijn. Dit is echter iets anders dan elk kind, los van het inkomen van de ouders, een vergoeding, een leefgeld geven. Ik betreur het dan ook dat de minister in haar beleidsbrief eenoudergezinnen onmiddellijk kwalificeert als kansarme gezinnen, zonder een beleidslijn uit te tekenen voor de noden van deze doelgroep. Dit is des te betreurenswaardig omdat het Centrum voor Sociaal Beleid in een recent rapport vaststelde dat eenoudergezinnen vaak bestaansonzeker zijn en deze bestaansonzekerheid zeer moeilijk

Anthuenis

ontgroeien.

Het probleem van de toekomst inzake gezinsbeleid spitst zich toe op de opvang van de kinderen enerzijds en de zorg voor de hulpbehoevende bejaarden **anderzijds**.

De toenemende beroepsactiviteit van de vrouw heeft de vraag naar kinderopvang gevoelig doen stijgen en deze tendens wordt in de toekomst nog verder gezet. Voor 1993 zou Kind en Gezin 1.500 bij komende opvangplaatsen hebben gecreëerd. Ik meen dat in deze sector de zelfstandige opvangmoeders en -vaders een rol kunnen en moeten spelen. Omwille van de rigiede wetgeving laten velen na zich als zelfstandige opvangouder te vestigen. Een versoepeling van deze regelgeving — met voldoende waarborgen voor een kwalitatieve opvang — kan hier ongetwijfeld een belangrijke dynamiek van tewerkstelling en opvang tot stand brengen. De minister zwijgt opvallend over de mogelijkheid van bedrijfscrèches. In de Verenigde Staten wordt op dit vlak een stimulerend beleid gevoerd. Bedrijven die crèches organiseren, ontvangen een label, een soort erkenning voor bedrijven die zich op dat vlak inzetten voor hun werknemers en hun gezin. Ook deze vorm van privé-initiatief zou door elk gezinsbeleid moeten worden gestimuleerd.

Wat betreft de buitenschoolse opvang wil men een geïntegreerd beleid ontwikkelen dat rekening houdt met de belevingswereld van de kinderen met een duidelijk onderscheid tussen schooltijd en speeltijd. Er bestaat hierover reeds seder een jaar een rapport, waarmee echter nog niets is aangevangen, wat ik ten eerste betreurt. Ik verwacht van de minister ter zake onverwijld nieuwe initiatieven. De voorstellen van de minister inzake het samengaan van arbeid en gezinsleven zijn interessant. De vraag is echter of ze realistisch zijn. Zo wordt bijvoorbeeld voorgesteld de verlofregeling aan te passen in geval van ziekte van de kinderen, de organisatie en de kwaliteit van de betaalde arbeid in te passen in de behoeften van het gezin. Hoe ziet de minister

dit alles en is dit realistisch? Wij leven in tijden van economische crisis, waar bedrijven failliet gaan of waar bedrijven zich gaan vestigen in de lage-loonlanden. Alleen het leveren van kwalitatief beter werk, een grotere soepelheid van de werknemers en een hoger rendement kan de industrie overtuigen om in het westen te blijven. Kunnen bovenvermelde doelstellingen dan worden verwezenlijkt zonder onze tewerkstelling en onze economie in gevaar te brengen?

Een opvallende zinnsnede in de toelichting betreft de doelstelling van een gemiddelde tewerkstelling van 1,5 per gezin. Ik ben verheugd dat de minister de term gemiddeld gebruikt. Toch wil ik waarschuwen tegen het dirigistisch opleggen van een maximum tewerkstelling per gezin. Elk gezin moet, rekening houdend met zijn behoeften, uitmaken welke tewerkstelling het wenst. Bijkomend schuilt hier het gevaar dat de vrouw halftijds wordt teruggestuurd naar de haard, vermits weinig mannen zich zullen geroepen voelen deze taak halftijds uit te voeren.

De tweede grote uitdaging voor de toekomst is die van de vergrijzing van de bevolking. De vooruitzichten zijn veelbetekenend. In 2030 zal een derde van de bevolking ouder zijn dan 60 jaar. Daarbij komt dan nog de sterke vergrijzing in de groep **60-plussers**. Het aantal **80-plussers** zal in de groep van mensen ouder dan 60 jaar na 2030 evolueren tot een derde. Deze vaststellingen doen ons nadenken over ons bejaardenbeleid, over het aantal opvangplaatsen — en de evolutie daarvan — voor bejaarden, over de diverse opvangvormen — thuis, bij de kinderen, residentieel — en de kostprij.

In dit kader pleit de minister terecht voor een meer positieve beeldvorming ten aanzien van de ouderen. Wij zien de vergrijzing te veel als een financieel probleem — in de pensioensector, in de geneeskundige sector, in de sector van de rust- en verzorgingstehuizen en de bejaardentehuizen. Wij hebben te weinig aandacht voor de meerwaarde die deze mensen aan de maatschappij geven,

voor hun ervaring die zij met ons kunnen delen. Ik pleit voor een positieve beeldvorming ten aanzien van de jongere generatie. Tussen de lijnen van deze beleidsbrief kan men de verwijten ten aanzien van deze groep lezen: het individualisme wordt voorgesteld als zijnde egoïsme, het enkel streven naar rendement, het verwaarlozen van de banden met de oudere generatie. Ik denk dat dit niet alleen een verkeerde opvatting is, maar tevens dat het een slechte voedingsbodem is voor de door de minister voorgestelde opvangvorm, waarbij ouderen bij hun kinderen een thuis vinden.

Minister W. Demeester-De Meyer: Ik wens daar toch even op in te gaan. U citeert een paar zinnen, maar er is geenszins sprake van een negatieve houding ten opzichte van de jongeren, integendeel.

De heer G. Anthuenis: Mevrouw de minister, ik dacht dat tussen de lijnen te hebben gelezen. Als dat er niet staat, dan wil ik mij graag verontschuldigen.

Minister W. Demeester-De Meyer: Dat staat er zeker niet. Ik ben te veel met de jongere generatie begaan. Mocht u het tegenovergestelde hebben gelezen, dan zou u het mij moeten aantonen.

De heer G. Anthuenis: Ik wil mij graag verontschuldigen. Wat nu de opvang van bejaarden betreft, zijn de beleidslijnen van de minister zeer vaag. Zij wijst op de verantwoordelijkheid van het gezin en van de kinderen voor de opvang van de ouderen. Zij legt de nadruk op thuiszorg en geeft toe dat voor bepaalde personen een residentieel verblijf in een bejaardentehuis of elders is aangewezen. Mevrouw de minister wijst op de nood van de thuisverzorger aan professionele ondersteuning, aan een vergoeding voor deze zorgdrager, aan mogelijkheden om even te worden verlost van de zware taak, maar al deze maatregelen zijn te vaag en worden te vaak tegengesproken door de politiek van de huidige regering. Zo wenst de minister een betere afstemming van de arbeidsorganisatie op de noden van de zorgverleners, terwijl de nationale regering zopas de

Anthuenis

loopbaanonderbreking financieel ontmoedigd heeft. Concrete plannen hieromtrent zijn blijkbaar nog steeds onbestaande.

Ik kom tot mijn besluit. Deze nota bevat weinig nieuwe invalshoeken, maar daarentegen zoveel meer beleidsdoeleinden die wij al jaren nastreven. Ik geef enkele voorbeelden. De creatie van meer **kinderopvang**-plaatsen, het bevorderen van het samengaan van het beroeps- en het gezinsleven en de promotie van anti-conceptie. Dit alles zijn doelstellingen die ieder van ons al jaren bepleit.

Deze nota bevat tevens intentieverklaringen in materies die niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren. Ik geef toe dat een gezinsbeleid alleen kan worden gevoerd wanneer ook de federale regering daaraan meewerkt. Het is echter niet opportuun deze verzuchtingen te verwoorden in een beleidsnota indien men niet zelf de sleutel tot de verwezenlijking in handen heeft of geen garanties heeft dat de andere overheid dit wil realiseren. Ik denk hier aan de kindervergoeding, de centralisatie van alle conflicten over het gezin bij één rechtbank.

Tenslotte wil ik even reageren op de vloed van beleidsbrieven die de commissie voor Welzijn en Gezondheid in de afgelopen maanden te verwerken heeft gekregen. Een beleid uitstippelen is nodig, maar er moeten ook concrete uitvoeringsmaatregelen komen. Hiervan hebben wij in de commissie nog maar weinig gemerkt. Ik hoop dan ook dat het deze beleidsbrief beter vergaat.

De voorzitter: Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey (op de tribune): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de CVP-fractie is blij met deze beleidsbrief waarin resoluut voor het gezin in onze samenleving wordt gekozen. Als christen-democraten verheugen wij ons erover dat in veel kringen het belang van het gezin opnieuw wordt ontdekt. Het is voor ons steeds een bestendige bekommernis geweest en

gebleven. Het is trouwens een van de paradoxen van deze tijd dat de belangstelling en de waardering voor het gezin precies toeneemt op een ogenblik dat veel gezinnen, door **belangrijke** verschuivingen, onder druk komen te staan. Dat de minister in deze beleidsbrief aan het gezin een ruime betekenis wil geven, kan alleen maar worden toegejuicht. Vele gezinnen zullen de open-geest-houding zeker waarderen.

Het gezin is meer dan de som van de delen en dat is zowat het uitgangspunt dat wij in deze beleidsbrief kunnen terugvinden. Het gezin is zeker niet te herleiden tot een louter functionele cel in de samenleving. Neen, het gezin is een bij uitstek **interpersoonlijke** gemeenschap waar de leden zich onderling vrijwillig engageren. Ik zeg wel vrijwillig, maar dat betekent niet vrijblijvend. Immers, het gezin, hoe klein ook samengesteld, onder gelijk welke maatschappelijke vorm ook, impliceert een engagement van de leden, dat als het ware een voorbode is van wat in de ruime samenleving van mensen wordt verwacht, namelijk verder gaan dan wat strikt wettelijk is omschreven, meer doen dan wat men verplicht is, solidariteit zonder dat deze werd afgesproken en contractueel werd vastgelegd. Het gezin is de basis, en elk recent waardenonderzoek en wetenschappelijke enquête zullen dit onderschrijven, van waaruit het gros van de leden van de samenleving aan deze samenleving, geëmancipeerd wil participeren. Even terzijde stel ik wel vast dat een ruime definiëring het ons op legistiek vlak niet gemakkelijk zal maken.

Mevrouw de minister, ik verwijs hierbij naar de discussie die wij deze ochtend in de commissie in verband met de huwelijksbureaus hadden. Daaruit blijkt duidelijk dat niemand nog twijfelt aan de kracht van het gezin in de samenleving. Het is de grote verdienste van deze beleidsbrief dat het gezin op zijn waarde wordt geschat. Het **weze** duidelijk dat wij, en deze Raad, belang hechten aan het welzijn van onze gezinnen. Daarover hoeft niet meer te **woren** gediscussieerd. Het gaat hier niet over de structuur van de gezinnen maar over de basis die

de gezinnen vormt en die van alle tijden is. Hierin stellen wij ook vast dat de sociaal-affectieve band wellicht nog belangrijker is dan het bloedverwantschap.

In de marge kan ik ook zeggen dat de wetenschappelijke gegevens, die een belangrijk onderdeel van deze beleidsbrief zijn, maken dat het gezin van de toekomst bijna een realiteit is geworden. Deze cijfers, opgenomen in de beleidsbrief, onderstrepen nogmaals de aanwezigheid, de kansen, maar ook de moeilijkheden van de Vlaamse gezinnen. Hoewel het gezin eigenlijk tot de privé-sfeer behoort, is er een belangrijke rol voor de overheid weggelegd. Ik meen dat de minister in deze beleidsbrief heel duidelijk de krijtlijnen heeft aangegeven. De overheid is geen moeial, zegt niet hoe die gezinnen er moeten uitzien, zegt niet hoe die gezinnen moeten functioneren en hoe zij moeten worden samengesteld. Wat van de overheid wel wordt verwacht, is dat zij de draagkracht van de gezinnen ondersteunt en bevordert. Wij sluiten ons daarom aan bij de aanpak van de minister om de draagkracht te beveiligen en te bevorderen op de in de beleidsbrief geciteerde vier verschillende domeinen, met name deze van de gezinsvorming, de veroudering, de arbeid en het welzijn.

Op alle terreinen van het beleid moet met de behoeften van het gezin rekening worden gehouden, dient het gezin beschermd te worden. Alvorens enkele concrete maatregelen en doelstellingen te bespreken zouden we echter nog een stap verder willen gaan. Kunnen wij als **beleidsverantwoordelij ken**, als Vlaamse Raad, geen morele verbintenis aangaan om meer coherentie in de wetgeving te bepleiten? Het gezin wordt geconfronteerd met vele uitdagingen en maatregelen, in vele verschillende beleidssectoren die allen tot in onze gezinnen worden gevoeld. Denken wij maar aan fiscale maatregelen, aan maatregelen op het vlak van huisvesting, van burgerlijk recht, verkeer, verkeersveiligheid, onderwijs enzovoort. Indien wij de draagkracht van deze kleine samenlevingskernen willen bevorderen, dan moeten wij in de eerste plaats ervoor zorgen dat er een

Merckx-Van Goey

coherent beleid komt. Dat dit in een federale staatsstructuur niet gemakkelijk zal zijn, kan geen excuus zijn, wel integendeel. De federale staatsstructuur verplicht ons naar samenhang te zoeken. Wij kunnen de aanpak van de minister dan ook volgen om in deze beleidsbrief aspecten van het gezinsbeleid te behandelen die vooralsnog federale bevoegdheid zijn.

Gezinsmodulering- kan, na onze discussie in de commissie, geen vies woord meer zijn. Ook de gezinseffectrapportering zal in dit verband een onafwendbaar beleidsinstrument worden. Het is ons inziens de taak van de overheid permanent te evalueren en na te gaan of de menselijke waardigheid voldoende kansen krijgt zich in de meest intieme sfeer van onze samenleving te ontwikkelen. Immers, wordt de menswaardigheid van een samenleving niet goeddeels bepaald door de voorrechten die men aan de gezinnen toekent ?

Na deze algemene appreciatie van deze beleidsbrief, die volgens onze fractie een belangrijke toetssteen zal worden van het Vlaamse gezinsbeleid, wil ik toch heel even blijven stilstaan bij enkele concrete beleidsvoorstellen.

Moeten wij in het perspectief van de wetenschappelijke prognoses, de vergrijzing van de bevolking en de druk op de sociale zekerheid een nataliteitspolitiek voeren ? Wij zeggen dat wij een gezinsbeleid moeten voeren die het gezin alle kansen op de toekomst waarborgt. Ik zou in dit verband naar het Zweedse model willen verwijzen. Door een gecoördineerd beleid, dus door maatregelen op het vlak van de tewerkstelling, de kinderopvang en de fiscale draagkracht van de gezinnen, is men erin geslaagd de vruchtbaarheidsratio opnieuw boven de 2 percent te brengen, waardoor men het vervangingsniveau opnieuw bereikte. Ik onderstreep dat een gecoördineerd beleid noodzakelijk is. Voldoende tewerkstelling moet onze gezinnen leefbaar houden, maar moet ook de verschillende gezinsleden kansen tot ontplooiing bieden. Een goede arbeidsverdeling zal

ook leiden tot een goede gezinstaa-verdeling. Ook hier pleiten wij voor een gecoördineerd beleid opdat de stelling van de minister — laat ons streven tot 1,5 job per gezin — niet zou leiden tot een achterstelling van de vrouw. Ook de goede gedachtenwisseling over de voorstellen van de minister om de kinderbijslag om te vormen tot een kindervergoeding moet nog worden voortgezet, vooral omdat de Vlaamse Gemeenschap daarvoor op dit ogenblik nog niet bevoegd is.

Met betrekking tot de kinder- en de buitenschoolse kinderopvang vinden wij de uitvoering van het regeerakkoord een eerste stap in de goede richting. Maar is dit niet het haalbare minimum ? De CVP-fractie pleit daarom voor een efficiënte aanwending van de middelen die voor de kinder- en de buitenschoolse kinderopvang ter beschikking staan; vanwaar ook de middelen mogen komen. Coördinatie is en blijft in dit verband het sleutelwoord. Immers, het gaat ons in de eerste plaats om het welzijn van het kind en vervolgens ook om dat van het gezin. Dat deze optie in meer directe en indirecte werkgelegenheid resulteert, lijkt ons een evidentie. Een omgekeerde redenering lijkt ons minder evident. Indien de rechten van het kind moeten worden beschermd, heeft Vlaanderen zijn instrument bij uitstek, met name de parastatale instelling : Kind en Gezin. Wij pleiten er dan ook voor dat aan deze instelling voldoende middelen zouden worden ter beschikking gesteld opdat deze instelling meer zou zijn dan een instituut dat kwaliteitsattesten aflevert.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik kom tot mijn besluit. Ik denk dat het heel belangrijk is dat wij vaststellen dat het de eerste maal is dat in deze Vlaamse Raad een debat wordt gevoerd over een te voeren gezinsbeleid en dat niet zo maar zijdelings, naar aanleiding van een of andere maatregel, over de effecten op het gezin wordt gesproken. Het politieke milieu is gelukkig niet meer gegeneerd om over gezinsbeleid te spreken, alsof het louter een privé aangelegenheid zou zijn. In de commissie was er een consensus dat

een gezinsvisie zich niet moet laten binden door de bevoegdheidsopdelingen — federaal of gemeenschap — tussen de verschillende departementen van eenzelfde niveau. Vanuit de commissie en vanuit deze Vlaamse Raad vraag ik u, mevrouw de minister, dat u, in aansluiting op uw beleidsbrief, bij elke beleidsmaatregel aan de Vlaamse Executieve zou vragen de effecten op de gezinnen te onderzoeken en een gezinseffectrapportering zou voorstellen om dit te organiseren.

Deze beide engagementen moeten het mogelijk maken dat een gezinsvriendelijk beleid wordt gevoerd en dat de maatregelen tijdig kunnen worden genomen om het welzijn van de gezinnen te vrijwaren. Dit zal dan uiteraard in heel concrete dossiers moeten blijken, zoals bij voorbeeld de kinder- en de buitenschoolse opvang. De samenhang in het beleid moet een nieuw klimaat scheppen tegenover het gezin. De gezinspolitiek moet een essentieel element zijn om de levenskracht in onze samenleving te versterken. Het is het middel om aan het gevoerde beleid een menselijk gelaat te geven. Naast de betrokken passage in het regeerakkoord zijn voor de toekomst zeker deze beleidsbrief en de motie van aanbeveling, reeds door de verslaggever aangekondigd, richtinggevend en een toetssteen voor het beleid waar wij ons graag achter scharen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer L. Van Nieuwenhuysen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, zonder een erg duidelijk antwoord te geven, vraagt de minister bij de aanvang van haar beleidsbrief — en ik citeer : Wie durft er nog een pleidooi houden voor het klassieke gezin ?

Welnu, mevrouw de minister, hierop kan ik u onmiddellijk antwoorden dat mijn partij, het Vlaams Blok, een dergelijk pleidooi nog aandurft. Om alle misverstanden te vermijden, voeg ik meteen aan toe dat dit niet betekent dat wij geen oog hebben voor het stijgend aantal nieuwe combinaties of dat wij blind zijn voor de varianten die om tragische — of

Van Nieuwenhuysen

heuglijke redenen afwijken van dat klassieke gezin. Wij willen geen discriminatie en geen achteruitstelling ten aanzien van degenen die uit vrije wil of door omstandigheden een andere samenwoning verkiezen.

Wij zijn er wel van overtuigd dat het klassieke gezin de kern moet zijn van een gezinsbeleid en de grondslag moet vormen van een evenwichtige samenleving.

Op ons partijcongres van 1991 heeft het Vlaams Blok zich, in het vooruitzicht van de toen nog niet spreekwoordelijke 24ste november, als een gezinspartij geprofileerd.

Het Vlaams Blok beschouwt het gezin, principieel gebouwd op een monogaam huwelijk dat openstaat voor kinderen, als de stevigste grondslag van een evenwichtige samenleving. De cultuur- en waardenoverdracht op de kinderen kan er in de meest optimale omstandigheden gebeuren. Het Vlaams Blok pleit voor een politiek die het gezin zijn onvervangbare plaats toekent in onze samenleving of die plaats teruggeeft waar dat nodig is. Gezinnen met kinderen mogen door het volk noch door het beleid, waar dan ook, worden benadeeld. Integendeel, zij moeten worden beschouwd als een rijkdom voor de toekomst van het volk.

Wij veroordelen bijgevolg allerlei evoluties die het gezin als instelling ondermijnen. In dat verband wordt abortus door ons scherp veroordeeld. Wij klagen dan ook alle andere Vlaamse partijen aan omdat zij, rechtstreeks of onrechtstreeks, meewerkten aan de legalisering ervan.

Alle andere pogingen om het gezin te relativiseren of te ondermijnen, worden resoluut verworpen. Huwelijken tussen homoseksuelen, onoordeelkundige wetswijzigingen inzake de echtscheidingswetgeving, aantasting van gezag en wederzijdse verantwoordelijkheid binnen het gezin kunnen onder andere in deze context worden vernoemd.

Het Vlaams Blok waarschuwt verder voor het tot stand komen van allerlei kunstmatige schijnwaarden die de so-

ciale functie van het klassieke gezin miskennen en het gezin herleiden tot een losstaande cel van twee personen zonder meer. Centraal in onze gezinspolitiek staat de herwaardering van de thuiswerkende ouder.

Daarom moet een drastisch beleid worden gevoerd dat actief is gericht op het vergroten van de keuzevrijheid tussen thuisarbeid en buitenshuiswerken. In dat verband lijkt de invoering van een opvoedersloon ons essentieel. Dit opvoedersloon moet afhankelijk zijn van het aantal kinderen en dient op te lopen tot het bestaansminimum voor de opvoeding van drie — of meer — kinderen. Ook de loopbaanonderbreking staat centraal rond het begrip keuzevrijheid. Een van de ouders met één of meer kinderen ten laste onder de drie jaar, dient wettelijk recht te hebben op loopbaanonderbreking. Hij zal gedurende deze periode genieten van het opvoedersloon overeenkomstig de gezinstoestand, alsook van het behoud van de sociale zekerheid aangaande de pensioenen. Er moet tevens een volwaardig statuut worden toegekend aan het deeltijds werk dat niet meer mag worden beschouwd als een aantasting van de emancipatie van de vrouw.

Na een periode van thuisarbeid voor de opvoeding van de kinderen moet voorrang worden verleend aan de bijscholing, met het oog op de hervatting van een beroepsactiviteit. De bestaande remmingen in de arbeidswetgeving dienaangaande moeten worden weggewerkt.

Ik zei reeds dat men niet over een samenhangende gezinspolitiek mag of kan spreken zonder dat abortus aan bod komt. Het Vlaams Blok veroordeelt degenen die abortus als enige uitweg zien — of willen voorstellen — ten opzichte van de problemen ingevolge onverwachte zwangerschap.

Het Vlaams Blok ziet de noodzaak in van een hervorming van de adoptieprocedure, zodat kinderloze echtparen op een meer eenvoudige manier kinderen van het eigen volk kunnen adopteren. Er moet zoveel mogelijk worden gestreefd — in de geest

van het bestaande decreet trouwens — naar professionele hulp onder auspiciën van een hoge raad voor de adoptie die eventuele misbruiken tegengaat. Wij wensen voorrang te geven aan de adoptie van kinderen van het eigen volk. In dat verband waarschuwen wij voor het verschijnen van buitenlandse adoptie, wat voor de betrokken kinderen vaak zowel een psychologische als culturele vreemding kan betekenen.

Onze partij meent dat indien de toekomstige moeder financiële problemen heeft — bijvoorbeeld als zij alleenstaande is — de zwangerschapskosten op de gemeenschap kunnen worden verhaald.

De Vlaamse kroostrijke gezinnen moeten tevens voorrang krijgen in de sociale woningbouw en bij het toekennen van goedkopere hypotheek. De gelden die momenteel worden besteed aan de huisvesting van vreemdelingen komen volgens ons toe aan het eigen volk.

Tot slot, mevrouw de minister, wens ik nog twee opmerkingen te formuleren.

Er werd gealludeerd op de vergrijzing van de bevolking. Welnu, wij menen dat gezinsvriendelijke maatregelen voor onze bevolking veruit te verkiezen zijn boven de roep om nog meer gastarbeiders. Wij geloven niet, zoals mevrouw D'Hondt beweerde, dat jonge Afrikanen en Aziaten zullen moeten instaan voor de verhoging van ons bruto nationaal produkt noch voor de redding van ons demografisch evenwicht of van ons pensioenstelsel.

Mevrouw de minister, om die redenen vrezende wij het ergste, nu u meende mevrouw D'Hondt te moeten benoemen tot voorzitter van Kind en Gezin. Deze brave vrouw heeft zich op enkele jaren tijd ontpopt tot een passionaria van de multicultuur. Principieel en praktisch gezien is haar functie aan het hoofd van de Vlaamse gezinspolitiek niet alleen betwistbaar, maar volgens ons is zij daar bovendien niet op haar plaats.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Mijnheer de voorzitter, ik heb gekozen voor een persoon met een buitengewoon goede ingesteldheid en daarbij heb ik mij laten leiden door haar kennis en haar ervaring, niet alleen inzake de materie die wordt behandeld door Kind en Gezin, maar ook inzake de elementen die nodig zijn om een dergelijke, belangrijke parastatale te kunnen besturen. Sedert mevrouw D'Hondt fungeert als voorzitter van Kind en Gezin heeft zij bewezen deze taak uitzonderlijk goed en op een dynamische wijze te vervullen. De nieuwe inspiratie die duidelijk te merken is binnen de raad van bestuur van Kind en Gezin is mede een gevolg van de manier waarop mevrouw D'Hondt optreedt als voorzitter. Bovendien vervaagden de tegenstellingen die vroeger eerder een verlamdend effect hadden op de werking van Kind en Gezin vanaf het ogenblik dat mevrouw D'Hondt het voorzitterschap ervan waarnam. Dit zorgde ongetwijfeld voor een nieuwe dynamiek binnen de instelling. Ik ben ervan overtuigd ter zake de juiste keuze te hebben gemaakt. Verder voeg ik er nog aan toe dat de aantijgingen die door de heer Van Nieuwenhuysen werden geuit, onaanvaardbaar zijn.

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey :

Mijnheer de voorzitter, gisteren vergaderde onze werkgroep en één van de uitgenodigde sprekers was precies mevrouw Paula D'Hondt. Het zou goed zijn mochten de leden van het Vlaams Blok minstens het lef hebben deel te nemen aan de commissievergadering, in aanwezigheid van mevrouw D'Hondt, om er met haar een gesprek aan te gaan. Het is echter onaanvaardbaar dergelijke aantijgingen te formuleren in haar afwezigheid. Er werden drie commissievergaderingen besteed aan de bespreking van de beleidsbrief, maar nooit kwam er een lid van het Vlaams Blok opdagen, laat staan dat zij ter zake een inbreng deden.

De heer L. Van Nieuwenhuysen :

Mevrouw Merckx, u mag niet vergeten dat onze fractie momenteel nog steeds iets kleiner is dan de uwe. Eer-

der reeds poogden wij een gesprek aan te gaan met mevrouw D'Hondt, maar wij zijn er jammer genoeg nooit in geslaagd. Onze bezwaren blijven hoe dan ook bestaan.

Mevrouw de minister, er is nog een niet onbelangrijk detail waarvoor ik uw aandacht vraag. De Vlamingen moeten de integrale bevoegdheid krijgen over hun gezinsbeleid — ik heb tijdens mijn korte uiteenzetting een aantal zaken opgesomd die niet tot onze bevoegdheid behoren hetgeen betekent dat de sociale zekerheid moet worden gesplitst. En meer nog — u kent ons standpunt ter zake — Vlaanderen moet onafhankelijk worden. Enkel op die manier kan op fiscaal en sociaal vlak een globaal Vlaams gezinsbeleid worden gevoerd.

Wat u nu onderneemt, mevrouw de minister, is een bij voorbaat mislukte poging om fragmenten te beheren uit een dossier dat in wezen verweven zit met belastingen, sociale politiek, strafwetgeving en gerechtelijke organisatie.

Vlaanderen kan slechts de indruk wekken dat er een globaal gezinsbeleid wordt gevoerd, omdat de minister voor bepaalde aangelegenheden niet bevoegd is, bevoegdheden waarvan de belangrijkste overigens worden uitgeoefend in samenspraak en in concurrentie met een volk dat een totaal ander inzicht heeft op de kern van een overheidsbeleid. Mevrouw de minister, u merkt dat wij ook op het vlak van het gezinsbeleid, grondig van mening verschillen. U gaat door op uw weg, maar met de steun van de Vlaamse kiezers zeg ik u : wij ook.

De voorzitter : Mevrouw Maximus heeft het woord.

Mevrouw L. Maximus (op de tribune) :

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in de eerste plaats feliciteer ik mevrouw Leysen met haar verslag. Zij is erin geslaagd een correcte synthese te maken van de soms ver uiteenliggende, soms gelijklopende standpunten die door de commissieleden werden ingenomen over de rol die de beleidsnota toekent aan het

gezin in een samenleving die voor enorme uitdagingen staat.

De ruim gestoffeerde studie van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies is volgens onze fractie een goed uitgangspunt voor een visie op de verantwoordelijkheid van elk individueel gezinslid tegenover het eigen welzijn, dat van de gezinskern, dit van de familie als een groter geheel en tenslotte de hele samenleving.

Wij verheugen ons over de progressieve benadering van het begrip gezin. Inderdaad in de toekomst zal rekening moeten worden gehouden met de diverse bestaande vormen van samenleven enerzijds en met de verdunning van de gezinsstructuren anderzijds.

Het is bemoedigend vast te stellen dat bij een onderzoek 94 percent van de ondervraagde jongeren nog gelooft in het gezin en dat 75 percent achter het traditioneel huwelijk staat. Maar wij kunnen niet voorbij aan de harde realiteit van het groeiend aantal echtscheidingen op steeds jongere leeftijd. Jongeren geloven dus nog wel in een gezin, maar zijn blijkbaar in vele gevallen niet klaar voor al de verantwoordelijkheden die dat met zich brengt. Er wordt van hen ook veel verwacht. Zij moeten zorgen dat er meer kinderen komen, zij moeten zo flexibel mogelijke arbeidskrachten zijn, zij moeten zich voortdurend bijscholen of vallen professioneel uit de boot en zij moeten in staat zijn het huishouden zo te regelen dat elk van de partners zijn deel van de klussen klaart. Het mank lopend openbaar vervoer verplicht gezinspartners meestal twee wagens te kopen, **zoniet** wordt een van beiden belemmerd in de beroepsuitoefening ; de kosten hiervan worden meestal onderschat en zo is de cocktail gebrouwen voor het ontstaan van gezinsconflicten.

Een gezinsvriendelijk beleid moet er dus op gericht zijn een kader te scheppen waarin de gezinspartners zichzelf kunnen ontplooien zonder dat dit weegt op de partner. Als wij van jongeren verwachten dat zij kinderen hebben, moeten wij ervoor zorgen dat zij de opvoeding van die kinderen kunnen combineren met hun werk.

Maximus

De werkgroep Vrouwen buigt zich sinds maanden over het complexe probleem van de kinderopvang dat ver van opgelost is. Maar ik denk dat we nu toch heel wat materiaal verzameld hebben om conclusies te trekken. Het volstaat inderdaad niet de behoeften te bepalen aan **dagverblijf** plaatsen, aan voor- en naschoolse opvang, aan opvang voor zieke kinderen, aan opvang voor de vakanties, en dan de budgettaire goedkoopste formule uit te werken om aan deze behoeften te voldoen. Mevrouw de minister, wij beschouwen de in uitzicht gestelde behoeftenpeiling zeker en vast als een pluspunt, want onze fractie heeft meermaals gepleit dat het beleid zou rekening houden met de reële behoefte aan kinderopvang in gans Vlaanderen. Maar behoefteninvulling is niet voldoende. Kinderopvang moet in de eerste plaats kwalitatief goed zijn, of het nu gaat om een kinderkribbe, een onthaalmoe-der of een opvang in een tewerkstel-tingsproject . Bij deze gelegenheid breng ook ik graag hulde aan mevrouw D'Hondt die gisteren tijdens de door de werkgroep Vrouwen georganiseerde hoorzitting, blijk heeft gegeven van een zeer open kijk op de problematiek van de kinderopvang. Zij laat zich duidelijk niet vastpinnen op de bestaande strategieën. Dit heeft wellicht te maken met haar grote ervaring, wijsheid en ook met het feit dat ze grootmoeder is. Ze slaagt erin zich een eigen mening te vormen, los van misschien misgroeide zienswijzen binnen de organisatie die zij nu leidt. Ik meen dat de aanstelling van mevrouw D'Hondt aan het hoofd van Kind en Gezin een goede keuze is geweest. Wij kijken met belangstelling uit naar de wijze waarop zij de kinderopvang verder zal uitbouwen.

Het zou onverantwoord zijn zich inzake kinderopvang hoofdzakelijk te laten leiden door de op het eerste gezicht goedkoopste formule. Dit zou immers voor gevolg hebben dat het kind bij gebrek aan deskundige aandacht een achterstand oploopt die in een latere levensfase moet worden ingehaald door de inzet van supplementair personeel op school. Ter za-

ke verwijs ik naar het stijgend aantal kinderen met leerproblemen dat verwezen moet worden naar het buitengewoon onderwijs, type 8. Ook dit kost geld en legt bovendien node-loos een stigma op een kind. De conclusies van de werkgroep Vrouwen worden dus ontzettend belangrijk en ik vertrouw erop dat er rekening mee zal worden gehouden.

Een zelfde opmerking geldt voor de opvang van bejaarden. Ook hier moet de kwaliteit van de opvang, vanuit het gezichtspunt van de bejaarde zelf, centraal staan. Onze fractie is voorstander van een politiek die erop gericht is elke bejaarde zo lang mogelijk thuis te laten, maar op voorwaarde dat aan zijn toestand aangepaste hulp wordt verleend. Dure residentiële opvang moet de laatste stap zijn. Uiteraard is de opvang door een van de kinderen verkieslijk als dat mogelijk is en als de bejaarde dat wenst. Een beleid dat erop gericht is de gezinnen moreel of financieel te verplichten hun bejaarde ouders bij zich te nemen, is naar onze mening echter fout en kan leiden tot de ontwrichting van een gezin dat tot dan toe goed heeft gefunctioneerd. Wij moeten zeker vermijden dat de volgende generatie moet instaan voor de kleinkinderen, de ouders en misschien ook nog de grootouders, als de gemiddelde levensduur blijft stijgen. Want hoe dan ook zal het dan weer de vrouw zijn die de verzorging op zich zal moeten nemen. Om die reden wens ik hier mijn bezorgdheid te herhalen over de verwijzing naar de evolutie naar anderhalve job per gezin.

Mevrouw de minister, u verklaarde dat uw beleidsbrief niet zegt dat hij of zij zal moeten inleveren, maar u gaat er wel duidelijk van uit, dat bleek ook uit uw antwoord op een opmerking van een ander lid, dat een betere verdeling van de beschikbare arbeid tussen man en vrouw bepleite, dat de bevolking als gemeenschap zulks niet zou kunnen dragen. Er zit, tenzij ik u verkeerd heb begrepen, een fundamentele denkfout in uw redenering. U vertrekt van de sociologische vaststelling dat de gezinsstructuren niet meer zo hecht zijn als vroeger. U zou dus moeten accepteren

dat in het gezin van nu, elke partner de kans krijgt zich volledig te ontplooien ook op het professionele vlak, zodat de ene niet afhankelijk is van de andere ; **zoniet** komen wij terug tot de situatie waarbij een vrouw bij gezinsontwrichting de dupe wordt. De problemen van de **één-ouder**-gezinnen zijn voor een groot stuk terug te brengen tot een gebrek aan financiële middelen om het gezin alleen te runnen. Een halftijdse job is dus zeker geen goed vertrekpunt om zelfstandig te kunnen instaan voor de opvoeding van kinderen. Het is natuurlijk verleidelijk in een periode van economische recessie de vrouw terug, zij het dan deeltijds, naar de pappot te verwijzen. De echtgenoot zal dan wel een tweede job zoeken, liefst in het zwart, om het gezinsbudget terug in evenwicht te brengen. Ik geloof dat wij aan een modernere aanpak toe zijn. Als er geen voltijdse arbeid meer is voor iedereen, laten wij ons dan bezinnen over een gelijke verdeling van de arbeid over beide partners, waardoor tijd vrij komt om zich met de kinderen bezig te houden en het gelukkige gezinsleven terug een kans te geven. De beleidsbrief verwijst voor de oplossing van een hele reeks problemen zoals de afwikkeling van de **echtscheidingsprocedu**re naar de federale overheid. Eens te meer blijkt dat een constant overleg met de federale regering een must is. **Zoniet** blijft een beleid voor een stuk steriel. Dat geldt ook voor de kinderbijslag of kindervergoeding. Wij hebben met veel aandacht de informatieve nota gelezen die een grondig onderzoek verdient omdat zij hoe dan ook in al haar effecten moet worden **getoest** aan haar realiseerbaarheid. De beleidsnota biedt geen oplossing voor alles, maar onze fractie kwo-teert ze positief, zelfs als ze niet op alle punten aansluit bij onze visie inzake gezin en arbeid en het recht op volle ontplooiing van de vrouw. Het gezin is een belangrijk gegeven in onze samenleving, maar voor ons bestaat een gezin uit twee partners met volstrekt gelijke kansen en **verantwoordelij** kheden.

Ik betreur dat de vorige spreker in het kader van het gezinsbeleid abortus opnieuw ter discussie stelt. Ik meen dat een probleem met een **ethi-**

Maximus

sche grondslag beter verdient dan woorden als moord, eigen volk eerst, eigen kinderen eerst. Voor mij zijn alle kinderen op de wereld onze kinderen, zonder onderscheid van ras, kleur, nationaliteit. Wie geen eerbied kan opbrengen voor kinderen, kan ook geen eerbied **opbrengen** voor volwassenen. Het is verkeerd het probleem van de immigratie telkens weer op te rakelen, zeker als de wereld om rust, om verdraagzaamheid schreeuwt. Mijn fractie wil dit debat zeker niet uit de weg gaan, maar voor ons zijn alle mensen gelijk en ik krijg koude rillingen als ik een betoog als dat van de vorige spreker hoor. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Maertens heeft het woord.

De heer M. Maertens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik feliciteer mevrouw Leyssen voor haar bijzonder kort, maar volledig verslag.

Ik druk mijn walging uit over de wijze waarop het Vlaams Blok aan dit debat heeft deelgenomen. Het was een voorbeeld van vuile politiek. Het Vlaams Blok noemt zich graag een gezinspartij, maar haar afwezigheid in de commissie bewijst dat ze zich voor het gezin eigenlijk niet interesseert. Ook Agalev is een kleine partij, maar is altijd aanwezig geweest, in de commissie en in plenaire vergadering.

Agalev beschouwt deze beleidsbrief Gezinsbeleid als een zeer belangrijk en degelijk wetenschappelijk onderbouwd document. Het blijft echter vrijblijvend, een programma is het duidelijk niet.

Het werk dat eraan is voorafgegaan door het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudieën verdient onze waardering. Toch hebben wij hieromtrent een aantal vragen.

Deze beleidsbrief is inderdaad één van de vele beleidsbrieven die de commissieleden te verwerken kregen en dreigt daarom voor een groot deel verloren te gaan tussen de vele andere brieven.

De groenen zijn van oordeel dat het beter is de hele sector Welzijn en Gezondheid samen te vatten in één brief, waarin het gezin een belangrijk hoofdstuk vormt en waarin vooral zeer concrete beleidsmaatregelen gedetailleerd worden besproken.

Het belangrijk studiegedeelte hadden wij liever achteraan in de bibliografie willen vermeld zien.

De wetenschappelijke uiteenzetting in het eerste deel, waarvan wij de waarde niet minimaliseren, behoort eigenlijk niet tot de commissiewerkzaamheden.

Wij hebben vooral nood aan concrete beleidsvoorstellen. De commissie heeft tot op heden — gewild of ongewild — vooral aan bezigheidstherapie gedaan bij het bespreken van deze vele — weliswaar interessante — beleidsbrieven, die echter weinig decretaal werk hebben opgeleverd. Gelukkig is hier de laatste weken verandering in gekomen, op vraag van de commissieleden zelf.

In het tweede deel is het opvallend dat vele teksten vrijblijvend zijn geformuleerd door het gebruik van de hulpwerkwoorden kunnen en moeten in plaats van zullen. Zo vermeldt de tekst in verband met het gezinseffectenrapport : hiertoe moeten we overwegen om af te stappen van een gefragmenteerd beleid. Een ernstige beleidsbrief zou vermelden : we zullen afstappen van een gefragmenteerd beleid en duidelijk afstappen van de talrijke opeenvolgende gefragmenteerde beleidsbrieven.

Toen wij tijdens de commissiebespreking aan de minister vroegen om haar beleidsvoorstellen wat concreter uit te werken, antwoordde zij dat zij de voorstellen van de commissieleden graag zal bestuderen. Dat is natuurlijk erg vriendelijk maar het mag geen alibi zijn om zelf zo weinig concrete voorstellen te doen. Beleidsvoorstellen moeten zeer volledig of ten minste zo volledig mogelijk zijn.

Alle punten van het tweede deel uitvoerig bespreken, zou ons te ver brengen. Zij werden vermeld in het voorbeeldige commissieverslag.

Eén onderdeel van dit hoofdstuk verdient echter onze bijzondere aandacht, namelijk het verschil tussen kinderbijslag en kindervergoeding. Het verheugt ons dat in bijlage aan het verslag daarover een informatieve nota werd bijgevoegd.

De inhoud van de term kindervergoeding komt tegemoet aan het Agalev-programma, dat dit een gewaarborgd recht voor de kinderen noemt, los van de sociale zekerheid en van de gezins- en beroepssituatie van de ouders, en dat aanstuurt op een vereenvoudiging van de wetgeving ter zake. Over deze informatieve nota moet nochtans een fundamentele discussie worden gehouden, die moet uitmonden in beleidsbeslissingen, zeker ook op het federale niveau. Zo ver zijn we echter nog lang niet. De goede intenties zijn er al maar de concrete uitwerking is waarschijnlijk nog veraf. De Agalev-fractie kan zich dan ook niet ondubbelzinnig achter deze beleidsbrief scharen. We moeten echter toegeven dat hij zeer positieve elementen bevat, onder meer de kindervergoeding. **(Applaus)**

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister W. Demeester-De Meyer (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik dank alle leden van de Raad, in de eerste plaats de verslaggever, voor hun uiteenzettingen en voor hun positieve inbreng in het debat.

In de eerste plaats wil ik een verklaring geven over de betekenis van een beleidsbrief en over de wijze waarop hij als brief wordt behandeld in de commissie.

Mijnheer de voorzitter, u was trouwens één van de initiatiefnemers voor het lanceren van de beleidsbrieven in de Vlaamse Raad. Ik herinner mij nog dat wij jaren geleden in het parlement naar aanleiding van het bestuderen van Nederlandse beleidsbrieven, Nederland benijdden voor deze lange-termijnvisie. In samenwerking met het parlement kon dan de concrete uitwerking tot stand komen.

De uiteenzettingen van meerderheid en oppositie dwingen mij te zeggen

Demeester-De Meyer

dat het uiteraard de bedoeling is van de beleidsbrief om een aantal elementen op lange termijn naar voren te brengen. Het was trouwens ook mijn bedoeling om een lange-termijnvisie te poneren, binnen dewelke we gedurende de komende jaren discussies kunnen voeren en concrete punten kunnen uitwerken, opdat we niet zouden worden geconfronteerd met het verwijt dat we een politiek willen voeren op korte termijn.

Er bestaat uiteraard een spanning tussen een beleidsbrief, enerzijds en datgene wat we dagelijks doen, anderzijds.

Mijnheer Anthuenis, ik zal dadelijk aantonen dat we wel degelijk iets hebben gedaan en dat we in de komende twee jaar wellicht nog heel wat zullen kunnen realiseren en aanzetten zullen geven in overleg met de Vlaamse Raad.

Er zullen nog meerdere beleidsbrieven volgen, die allen een onderdeel vormen van het globale **welzijnsbeleid**. U zal ruimschoots de gelegenheid hebben om de concrete elementen in deze beleidsbrieven te onderzoeken.

In wat ik vandaag heb gehoord, schuilen heel wat tegenstellingen. Ik neem dit natuurlijk niemand kwalijk maar aan de ene kant wordt beweerd dat er overleg moet zijn met het parlement en dat de Executieve niet alles zelf mag doen en aan de andere kant wordt ons verweten dat we het beleid niet concreet genoeg tot stand brengen. Ik wil mij graag inschrijven in om het even welke opdracht die door de Vlaamse regering moet worden vervuld. Toch vind ik het fundamenteel belangrijk dat in een beleidsbrief een aantal termijnperspectieven worden geplaatst. In dat kader kunnen we dan een concrete uitvoering realiseren.

In mijn beleidsbrief heb ik geopteerd en een pleidooi gehouden voor het klassieke gezin. Ik heb dat trouwens gedurende mijn hele politieke loopbaan gedaan, niet alleen vanuit mijn partij, maar tevens vanuit het beleid. Ik heb gekozen voor het klassieke

gezin met een vader, een moeder en kinderen, dat een optimale garantie biedt voor de ontwikkeling en de ontplooiing van elke persoon, zonder één enkele negatieve bijbedoelingen opzichte van het niet-klassieke gezin. Ik dank mevrouw Merckx, die uitdrukkelijk heeft gezegd dat de overheid niet als een moeial moet optreden en voorschrijven op welke manier we moeten leven. Men kan echter wel opteren voor een bepaald patroon en proberen het een vaste vorm te geven.

Dat hierin de klassieke thema's terug aan bod komen, mijnheer Anthuenis, lijkt mij vrij logisch. Men is niet revolutionair, noch conservatief wanneer men probeert in te spelen op de geest van vandaag en in dat kader vooruitgang wil maken.

Ik ben het niet eens met het feit dat de beleidsbrief geen nieuwe elementen of opties bevat.

De opvattingen die in het debat naar voren werden gebracht, bevatten tegenstellingen maar geven ook blijk van verscheidenheid.

Aan de concrete uitvoering van de ideeën die in de beleidsbrief zijn vervat, zullen wellicht nog een aantal debatten moeten voorafgaan.

Ik wijs erop dat deze beleidsbrief tot stand is gekomen in overleg met het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudieën en niet op basis van een tekst van dit Centrum. Dit wordt trouwens in de beleidsbrief vermeld.

Mijnheer Maertens, achteraan vindt u een rijke bibliografie. Ik heb gepoogd om een beleid te voeren, vertrekkend van een wetenschap die wordt getoetst aan de ervaring, en van een politieke visie. Alles wordt nog niet expliciet uitgedrukt, er wordt niet overal bepaald waarom het op een bepaalde manier moet omdat precies hierover een debat moet kunnen worden gevoerd in de Vlaamse Raad. Indien de Vlaamse Executieve de keuze maakt voor een gezinseffectenrapportering, is het belangrijk dat het parlement haar medewerking verleent om de basis van een dergelijk rapport vast te stellen. Naar aanleiding van de studiedag met

de gezinsorganisaties in de loop van de maand oktober, zullen wij een concreet model proberen voor te stellen. Er mag gerust worden vermeld dat de idee van een gezinseffectenrapportering is gelanceerd door de Bond van Grote en Jonge Gezinnen. Daarom zullen wij dit model opmaken in overleg met het veld, met de basis, waar dergelijke concepten tot stand komen.

Hebben we niets gedaan? Toch wel, we hebben een heel actieve politiek uitgewerkt op het vlak van de kinderopvang. Bij het aantreden van deze Vlaamse regering hebben we vooropgesteld dat we jaarlijks 1.500 plaatsen zouden bijcreëren in die sector. Uit het overzicht van wat al gerealiseerd is, blijkt dat er in 1992 meer dan 2.000 nieuwe plaatsen zijn en in 1993 nu reeds meer dan 2.000 nieuwe plaatsen. De vooruitzichten voor 1994 zijn opnieuw meer dan 2.000 nieuwe plaatsen. Dit is dus zelfs meer dan ons aanvankelijk engagement.

We hebben ook gezocht naar evenwicht tussen enerzijds de kinderdagverblijven en anderzijds de kinderopvang in de onthaalgezinnen. Dat het soms sneller evolueert voor de onthaalgezinnen, is omdat het aanbod op dat ogenblik groter is. Er is intussen ook meer vraag naar kindercrèches. Doordat we in de tewerkstellingsconferentie 150 bijkomende werkplaatsen hebben kunnen inschrijven, moet het mogelijk zijn om in 1994 heel wat bijkomende plaatsen aan te bieden in de kindercrèches en in de onthaalgezinnen. Ik ga er niet dieper op in, maar vorig jaar hebben we zes concrete maatregelen genomen die op dat ogenblik noodzakelijk waren om de kinderopvang verder uit te bouwen. Ik herhaal dat het erop neer komt in te spelen op de noden. We zullen onze gegevens bestendig moeten aanpassen en eventueel bijsturen. In Nederland, waarop ons model als het ware is opgebouwd, wordt jaar na jaar een beleidsbrief ingediend en wordt periode na periode getoetst wat er is gerealiseerd en hoe, op basis van kennis en ervaring, moet worden bijgestuurd.

Uiteraard kan er kritiek worden geformuleerd en kan het werk nog be-

Demeester-De Meyer

ter worden gedaan. Dit is echter het resultaat van het werk van veel mensen en vormt de basis waaraan we het beleid in de toekomst telkens opnieuw zullen toetsen om het, uiteraard in overleg met het parlement, voort uit te bouwen.

Ik wil antwoorden op enkele concrete opmerkingen en beschouwingen. De betekenis van anderhalve job per gezin wijst niet op het feit dat we de vrouw opnieuw afhankelijk willen maken. Degenen die mij kennen, weten goed dat dit niet de bedoeling kan zijn. Uiteraard willen we de vrouw gelijke kansen blijven geven en willen we ze niet terugsturen naar de pappot, zoals mevrouw Maximus zo plastisch heeft uitgedrukt. Omwille van de belangrijke voorwaarden om kinderen, en man en vrouw in de gezinsstructuur ontplooiingskansen te bieden, moeten ze kunnen kiezen. Kiezen voor twee volwaardige jobs of voor anderhalve job is uiteraard de keuze van het gezin. Het gezin is een samenlevingsvorm, een samenlevingsstructuur waarin de kansen van man, vrouw en kinderen optimaal moeten zijn.

Over adoptie wil ik het volgende meedelen. Adoptie is een antwoord op een uitdrukkelijke kinderwens. Geen ander element vormt een goede basis tot adoptie. Het verwachten van een adoptiekind kan in dezelfde geest als het verwachten van een eigen kind. Elk kind, dat hierdoor de kans krijgt op te groeien in de warmte van een gezin, vormt een winstpunt voor onze gemeenschap.

Over de kinderopvang in het algemeen wil ik nog een beschouwing maken met betrekking tot de federale elementen. Ik verzeker u dat dit in de toekomst het geval zal blijven. We zullen onze visies en ideeën steeds moeten toetsen aan het federale niveau. Ik geef een voorbeeld. In het kader van het tewerkstellingsfonds stelt het federaal niveau een miljard frank ter beschikking van de gemeenschappen teneinde hun politiek van kinderopvang verder uit te werken. De sociale partners wensen vervolgens inspraak omwille van de structuur en de middelen van het te-

werkstellingsfonds. Het spreekt toch vanzelf dat we optimaal gebruik maken van deze middelen, dat er overleg wordt gepleegd maar dat ons geen bepaalde politiek wordt opgedrongen. We wensen onze eigen politiek van kinderopvang uit te bouwen. Op basis van het advies van de Nationale Arbeidsraad enerzijds en van de mogelijkheden die worden geboden via het tewerkstellingsfonds anderzijds en rekening houdend met de opties van de raad van bestuur van Kind en Gezin pleiten we voor een gecoördineerde aanpak van de kinderopvang via de instelling van Kind en Gezin, zowel wat de dagopvang als wat de buitenschoolse opvang betreft. Het spreekt ook voor zich dat we het niet zullen nalaten onze houding ten opzichte van het federaal niveau duidelijk te bepalen. Dat ik met betrekking tot de kinderopvang zou hebben gezwegen over de bedrijfscreches, is niet bewust gebeurd. Het zal u niet ontgaan zijn dat ik in mijn vorige functie de mogelijkheid heb gecreëerd om deze vorm van opvang te organiseren door fiscale stimuli. Ik heb voor deze optie geijverd, maar heb moeten vaststellen dat het aantal kandidaten heel beperkt was en dat de sociale partners, meer specifiek de werknemersorganisaties, niet enthousiast waren voor het organiseren van kindercreches in de bedrijven. Waar ze opgericht zijn — en ik heb er intertijd vele bezocht functioneren ze goed. Waar ze in oprichting zijn, zullen ze ook wel goed functioneren. Het is echter niet de taak van de overheid — en hiermee sluit ik aan bij wat mevrouw Merckx heeft gezegd — om haar wil op te dringen over de manier waarop de kinderopvang moet worden georganiseerd. We moeten alleen de kansen bieden.

Ten slotte wil ik er u attent op maken dat er nog heel wat beleidsbrieven volgen en dan is in het bijzonder de ouderenbeleidsbrief uitermate belangrijk, want wij hadden het hier al even over de bejaardenzorg. Wij kunnen opteren voor één globale welzijnsbeleidsbrief, maar dan zou alles misschien al in het honderd lopen vóór wij eraan beginnen. Op termijn is het eventueel mogelijk, maar niet in dit stadium van beleidsvorming, Het zou immers veel te lang

duren voor de traditie van beleidsbrieven in dit parlement de belangrijke functie die ervoor is weggelegd, kan waarmaken. Volgens mij moet elke Vlaamse regering die traditie voortzetten zodat jaar na jaar de effectieve verwezenlijkingen van de regering aan die beleidsbrieven kunnen worden getoetst.

In de verschillende beleidsbrieven wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met wat in andere, voorgaande werd geschreven. Ik verzeker u evenwel dat de beleidsbrieven niet zo onconcreet zijn als u misschien verwacht : wanneer wij de beleidsbrief algemeen welzijnswerk bijvoorbeeld verder uitwerken, zullen wij wellicht nog voor het einde van dit jaar een evolutie merken in de zin van polyvalente centra, één van de belangrijkste thema's. Vanaf 1994 zullen wij dankzij de beleidsbrief bovendien misschien met een gezinseffectenrapport kunnen werken. Als elke beleidsbrief per jaar een aantal concrete elementen uitwerkt, dan zullen wij tot de conclusie komen dat wij gezamenlijk, raad en regering, heel wat werk hebben verzet ten dienste van de bevolking.

De voorzitter : De heer Maertens heeft het woord.

De heer M. Maertens : Ik weet dat beleidsbrieven een noodzaak zijn om een visie op lange termijn uit te stippen, maar denkt u niet dat wij door overproductie binnenkort een overvolle bibliotheek zullen hebben verzameld en nog nauwelijks aan decretaal werk zullen toekomen ? Vandaag alleen al werkten wij in sneltempo het onderwerp huwelijk ksbemiddeling af. Dit moet rustiger kunnen gebeuren en het zou praktischer zijn slechts één beleidsbrief per jaar te plannen, hoe dik die dan ook wordt.

U beweert dat u het parlementair initiatief waardeert. Dit knoopt toch gemakkelijk aan bij onze vraag naar een concrete uitwerking door de regering.

De voorzitter : Wij kunnen misschien ook onze werkzaamheden in een sneller tempo uitvoeren. Bovendien hoeft niet elke beleidsbrief eerst in de commissies te worden besproken,

Voorzitter

maar kan hij rechtstreeks in de plenaire vergadering worden voorgesteld. Het is niet de taak noch de bevoegdheid van de minister om dit te vragen, het is aan ons om daarover te beslissen. Op die manier winnen wij heel wat tijd in de commissievergaderingen en komen wij misschien tot een spontaner debat in de plenaire vergadering.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door mevrouw Leyssen C.S. werd tot besluit van dit debat een motie van aanbeveling aange-

kondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld. De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 19.26 uur.
